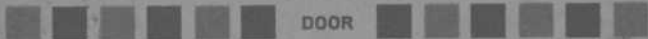

ZWART-WIT

EENVOUDIGE HANDLEIDING VOOR HET DAMSPEL

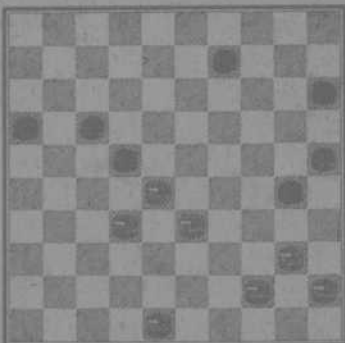

A. K. W. DAMME

UIT

„HET KAMPIOENSCHAP VAN NEDERLAND”

IN DEZEN MOEILIJKEN STAND KUNT GIJ
WINNEN, INDIEN GIJ DIT BOEK KENT

GOUDA - G. B. VAN GOOR ZONEN

ZWART - WIT

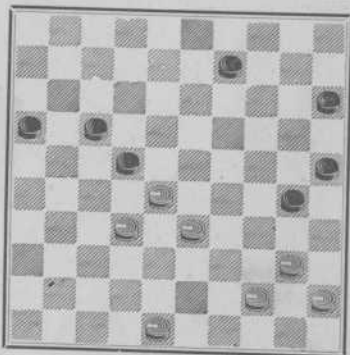
EENVOUDIGE HANDLEIDING
:- VOOR HET DAMSPEL -:

DOOR

A. K. W. DAMME

Kampioen van Nederland 1921
Dam-redacteur van „De Telegraaf” en
„De Courant—Het Nieuws van den Dag”

UIT „HET KAMPIOENSCHAP VAN NEDERLAND”

In dezen moeilijken stand kunt gij winnen,
indien gij dit boek kent!

GOUDA. — G. B. VAN GOOR ZONEN — 1925

Aan mÿn vriend en leermeester

J. DE HAAS

den pionier van het Damspel in Nederland

VOORWOORD.

Bij het samenstellen van dit werk heb ik mij vrijwel uitsluitend gericht tot den beginner-damspeler. Het damspel is thans door een doeltreffende propaganda zoo zeer verspreid, dat er in ons land wel zeer weinigen meer zullen zijn, die zich niet eens rechtstreeks of zijdelings voor dit spel hebben geïnteresseerd. Een partijtje gespeeld heeft wel iedereen, hoe zwak en onervaren hij ook in het damspel moge zijn.

Vrijwel uitsluitend tot deze „huis-spelers" richt ik mij thans. Zij kunnen — mits eenige aanleg aanwezig is — door bestudeering van dit werk groote voordeelingen maken. Wat in de praktijk van het damspel als nuttig en noodzakelijk naar voren dringt zal men in deze handleiding niet tevergeefs zoeken, terwijl datgene, waar men voorloopig niets aan heeft en waarvan de behandeling storend en verwarrend voor den beginnening zou werken, achterwege is gelaten.

Zoo is dan een boek ontstaan, dat den beginner het nuttige en noodige geeft en door de Uitgevers op een prijs gebracht, die een verspreiding in ruimen kring mogelijk maakt.

Wat de indeeling betreft het volgende. Een groot gedeelte is gewijd aan de partij in haar geheel, zoodat de lezer een denkbeeld krijgt van het spel zooals dat op de groote wedstrijden wordt gespeeld. Zeer uitvoerig zijn deze partijen geanalyseerd, wat in de praktijk de beste methode is gebleken om den beginners de noodige kennis van het spel bij te brengen. Deze partijen, met uitzondering van No. 3, gespeeld in den wedstrijd om het kampioenschap van Nederland 1924 en ook de verschillende slagzetten geven dit boek — hoewel bij voorkeur gericht tot den beginner — ook voor den reeds eenigszins geoefenden clubspeler waarde.

De beginner, die dit boek met vrucht heeft doorgewerkt zal geenszins tot de zwaksten behooren bij toetreding tot een damclub. Het allernoodigste is hem dan bijgebracht; de routine zal het verdere moeten doen.

De speltheorie kon ik niet dan zeer terloops behandelen; in dit bestek was geen overzicht te geven van het spel in de verschillende openingen. En bovendien, het meer noodige ging voor!

Ten slotte, moge dit boek het zijne er toe bijdragen tot nog verdere verbreiding van het schoone en kunstige damspel, dat de laatste jaren door de activiteit in de groote rubrieken der dagbladen reeds zulke vorderingen heeft gemaakt.

DE SCHRIJVER.

REGLEMENT VOOR HET DAMSPEL.

(Bepalingen van den Nederlandschen Dambond).

Het reglement bevat de geldende bepalingen omtrent:

1. den opzet van het spel
2. den loop der stukken
3. het slaan
4. het eindspel
5. onregelmatigheden in het spel
6. den uitslag van het spel
7. notatie en tijd-contrôle.

§ 1. De opzet.

ARTIKEL 1.

Het damspel wordt gespeeld tusschen twee personen of partijen, genaamd de spelers, op een vierkant bord van honderd velden, verdeeld in tien rijen elk van tien velden, om het andere licht en donker gekleurd.

ART. 2.

De schuine kleurlijnen op het bord duiden de richting aan, waarin de stukken zich tijdens het spel bewegen.

ART. 3.

Er wordt gespeeld op de donkere velden.

ART. 4.

Het bord wordt tusschen de spelers zóó geplaatst, dat de lange lijn (de eenigste lijn, die in schuine richting 10 velden telt) van de bespeelde velden uitgaat van de linkerzijde van elken speler. (Iedere speler heeft dus op de onderste ruit aan zijn linkerkant een donker veld).

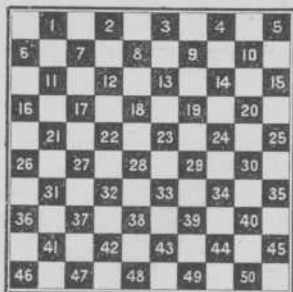
ART. 5.

De velden, waarop men speelt, worden geacht van 1 tot 50 genummerd te zijn, ook al staan die nummers er niet op vermeld.

Deze nummering is als volgt: Boven links 1, verder naar rechts, 2, 3, 4 en 5.

Tweede lijn links 6, enz., zoodat 50 onderaan rechts eindigt. (Zie genummerd diagram).

Zwart.

Wit.

ART. 6.

Het spel vangt aan met twintig witte schijven op de velden 31 tót 50 tegen twintig zwarte op de velden 1 tot 20, voor zoover het verleenen van voorgift daarop geen uitzondering maakt.

ART. 7 (volledigheidshalve vermeld).

Onder het verleenen van voorgift verstaat men, dat aan den tegenspeler afgestaan wordt, of een schijf op het eerste van twee, drie of vier spelen (partijen) enz. onderscheidenlijk genoemd een halve, een derde, een vierde van een schijf enz., of een, twee, drie of meer schijven op elk spel (elke partij) genoemd: een schijf, 2 schijven enz., of wel de toekenning van remise als (geldend voor) winst.

Wie voorgift verleent, bepaalt welke schijf of schijven van het bord worden genomen.

ART. 8.

Nadat voor elken speler de kleur der stukken (door loting of keuze) is bepaald, nemen de spelers beurtelings wit en zwart (b.v. A speelt de eerste partij met wit, de tweede met zwart).

Krijgt echter een der spelers voorgift, dan speelt deze, ook zelfs met zwart het eerst.

§ 2. De loop der stukken.

ART. 9.

De schijf gaat schuin vooruit, telkens één veld, uitgezonderd bij het slaan van een of meer vijandelijke stukken, in welk geval zij zoowel voor- als achteruit daarover heen moet springen. (Vgl. art. 13).

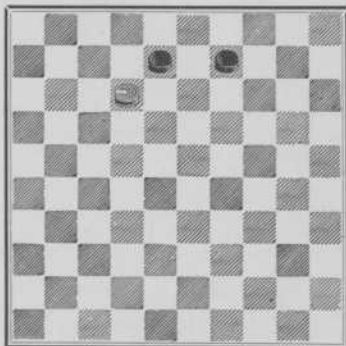
ART. 10.

Een schijf wordt dam, als zij de bovenste lijn van het bord, (damlijn; waar de tegenstander zit) heeft bereikt, waarna zij ter onderscheiding van de overige stukken met een tweede schijf van gelijke kleur wordt gekroond.

Als echter die schijf aldaar niet tot rust komt, maar door voortzetting van den slag de damlijn onmiddellijk weder verlaat, zonder daarop terug te keeren, dan blijft zij schijf.

B.v.

Zwart.

Wit.

Als Wit slaat, geschiedt dit met 12 naar 14; de schijf blijft schijf. Stond vóór den slag de zwarte schijf 9 op veld 14 dan sloeg wit met 12 naar 3 (dam). Men noteert als volgt. Genoemd worden het veld van vertrek en dat van aankomst. Speelt Wit met een stuk op 31 naar 27, dan noteert men 31—27. Is de zet een slag dan duidt men dit aan door in plaats van — een : of × te schrijven b.v. 31 : 22 of 31 × 22.

ART. 11.

De dam gaat voor- of achterwaarts, (dus in tegenstelling met een schijf die wel achteruit mag slaan, maar nooit zetten) geheel of gedeeltelijk de vrije velden doorlopende van elke lijn, die zij bestrijkt of waarop zij door veranderde richting bij het slaan moet komen.

ART. 12.

Aanraken is spelen van elk eigen speelbaar stuk, uitgezonderd bij het op zijn plaats zetten van stukken, die scheef of niet op de juiste plaats staan, mits men daarvan vooraf kennis geeft.

Zoolang een schijf of dam nog niet is losgelaten, staat het den speler vrij, deze naar links of rechts te verplaatsen, als daar open velden zijn.

§ 3. Het slaan.

ART. 13.

Slaan is verplichtend en elke volledige slag geldt voor één zet. De schijf springt daarbij over één of meer vijandelijke stukken, telkens op het naaste veld zich bevindend, met een open veld er achter in den loop van den slag. De dam slaat op gelijke wijze de in haar loop vrij staande vijandelijke stukken telkens met minstens een open veld er achter.

ART. 14.

Elke slag moet regelmatig stuk voor stuk worden aangetoond, waarbij men wel meermalen over hetzelfde open veld mag gaan, maar niet ten tweeden male over hetzelfde stuk. Tijdens het slaan mogen de vijandelijke stukken niet van het bord genomen worden. Dit geschiedt *na* den slag. (Zie toelichting aan het slot).

ART. 15.

De meeste stukken moeten geslagen worden; dam of schijf gelden daarbij als van gelijke waarde en men slaat bij gelijk aantal op slag staande stukken naar verkiezing met dam of schijf.

§ 4. Het eindspel.

ART. 16.

Als in een eindspel wederzijds driemaal achter elkaar dezelfde zetten zijn gedaan, of een voorgaande stand tweemaal is teruggekeerd, wordt het spel voor remise gehouden.

ART. 17.

Zoodra een spel komt te staan met drie dammen tegen één dam, mogen er, met inachtneming evenwel van art. 16, nog tien zetten worden gedaan — of, zoo de speler met de eene dam de lange lijn bezet, slechts 3 — waarbij de bezitter van één dam begint te tellen. Is er daarna geen beslissing, dan is het spel remise, tenzij de speler met 3 dammen onmiddellijk kan aantonen, dat er winst in zijn spel zit. In dit geval moet het afspel worden toegestaan. (Zie toelichting).

ART. 18.

Als een speler een dam en twee schijven heeft, of twee dammen en een schijf, dan kan de tegenspeler, zoo hij alleen een dam heeft die schijf of schijven tot dam kronen, welke handeling niet gelden zal voor een zet. Daarna wordt gespeeld als in art. 17 omschreven.

Indien de speler met de enkele dam de schijf of schijven niet wil kronen en hij bij machte is te beletten, dat zij de damlijn bereiken, dan moeten wederzijds nog tien zetten worden gedaan. Blijkt daarbij, dat de damlijn niet kan worden bereikt, dan is het spel remise.

§ 5. Onregelmatigheden.

ART. 19.

Wanneer het bord verkeerd ligt, is het spel ongeldig, tenzij zulks eerst blijkt, nadat reeds meer dan vijf zetten zijn gedaan.

ART. 20.

Heeft een speler, inplaats van eigen stuk, een stuk van den tegenspeler opgespeeld en losgelaten, of wel na een slag te veel, te weinig of verkeerde stukken van het bord genomen, of zelfs een slag in het geheel niet uitgevoerd, maar een ander stuk gespeeld, of eindelijk, indien door een speler een of meer stukken verkeerdelijk van het bord worden genomen — in al deze gevallen kan de tegenspeler vorderen, dat dit zoo blijft en als een gedane zet gelden zal, of wel, dat de stand geheel en al hersteld en in het eerste geval op nieuw gespeeld of in de andere gevallen juist geslagen en weggenomen wordt.

ART. 21.

Elke begane onjuistheid moet onveranderd blijven en is aan geen herstel meer onderhevig, zoodra zij beantwoord is door een tegenzet van den anderen speler (behoudens de bepaling in het eerste deel van artikel 19).

ART. 22.

Het is niet geoorloofd om onder het spel wenken of aanwijzingen te geven, of iets te doen, wat hinderlijk kan zijn voor speler of spelers.

§ 6. De uitslag.

ART. 23.

Het spel is verloren voor den speler, die, aan de beurt zijnde, in een der navolgende gevallen verkeert:

- 1e. geen stuk meer heeft of vastgezet is;
- 2e. de stukken dooreen werpt;
- 3e. het spel opgeeft;

- 4e. het spel laat varen of weigert door te spelen;
- 5e. zich niet houdt aan dit reglement;
- 6e. in tijdoverschrijding vervalt volgens art. 26.

In al deze gevallen geldt het spel voor den anderen speler als gewonnen.

ART. 24.

Het spel is remise in de daartoe leidende, bij art. 16, 17 en 18 omschreven gevallen, en alle andere, waarin geen der beide spelers winst behaalt. Voorts kunnen met wederzijdsch goedvinden de spelers een nog niet geëindigd spel voor remise verklaren, behoudens recht en billijkheid tegenover derden, waaromtrent bij wedstrijden de leider beslist.

§ 7. Notatie en tijd-contrôle. (Volledigheidshalve vermeld).

ART. 25.

Voor het noteeren van spelen en standen wordt de nummering van het bord gebruikt, in art. 5 vermeld.

ART. 26.

In geval bij wedstrijden gebruik wordt gemaakt van wedstrijdklokken, moet elk speler minstens zooveel zetten per uur doen, als bij regeling is bepaald. Doet men in het eerste uur meer zetten, dan komen deze ten goede in het tweede uur, enz.

Voor wie minder doet dan het vereischte aantal zetten, is na verstrijken van het uur het spel verloren. Als grondslag dienen 25 zetten per uur.

Er dient naar juiste tijdsbepaling voor elken speler zooveel mogelijk te worden gestreefd en eveneens van de commissie van den wedstrijd een waarschuwing uit te gaan in geval bij tijdnoed het uur weldra verstrijken zal.

SLOTARTIKEL.

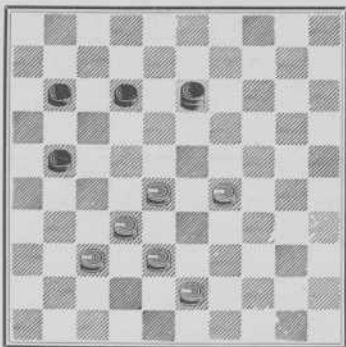
Bij wedstrijden worden eventueele geschillen aangehouden tot aan het einde van den wedstrijd.

TOELICHTINGEN.

ART. 14.

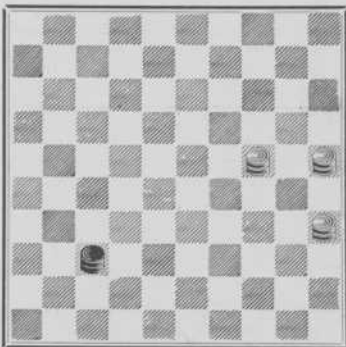
Voorbeeld (Zie diagram blz. 11).

Wit speelt 32—27, Zwart moet het grootst mogelijk aantal stukken slaan en dus van 13 over de stukken 27, 37, 43, 29 en 28. Hier blijft de dam staan, want men mag niet tweemaal over hetzelfde stuk gaan en schijf 37 is reeds geslagen evenals schijf 43. De witte schijf 38 kan niet geslagen worden, omdat deze tegen schijf 43 aan staat.

Nu pas mag Zwart de geslagen stukken wegnemen, te weten alle uitgezonderd schijf 38 en Wit slaat alle zwarte stukken.

ART. 17.

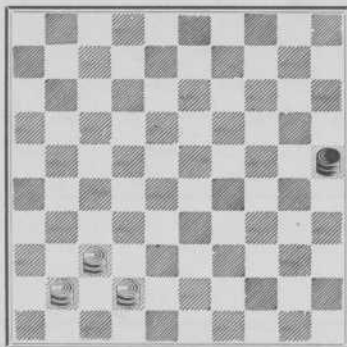
Als Zwart 37—5 speelt wint Wit door 25—14, Zwart moet 5×30 slaan en de zwarte dam wordt genomen.

Zwart moet aan den veiligen kant, waar hij staat, blijven. Speelt Wit 25—34, nu dreigend 34—28, dan gaat Zwart naar het nu weer veilig geworden bordgedeelte: 37—14, 10 of 5.

Wij zullen nog een voorbeeld geven van 3 tegen 1, nu een waarin Wit wint. Daar wij ons oorspronkelijk hadden voorgesteld, dit thema vrijwel buiten be-

schouwing te laten, zullen wij met dit voorbeeld volstaan, onder opmerking, dat deze standen bijna steeds remise worden gegeven, daar — uitgezonderd een belangrijke fout — de eene dam niet te vangen is en het spel dus remise wordt.

Wij zullen den winstgang in deze positie — een van de weinige, die worden gewonnen — in 't kort aangeven. De cijfers A.B. enz. verwijzen naar de afwijkingen (varianten) voor zwart.

In deze alle sterke spelers bekende positie wint Wit als volgt:

Wit	37—19	42—26	26—3	19—30 en 41—14
Zwart	25—3 (A en*)	3—25 (B.C.)	25—39	
a. Wit	—	41—36	42—48	48—26 36—9 enz.
Zwart	25—9	9—25	25—3	3—25
b. Wit	—	41—36 enz.		
Zwart	3—9			
c. Wit	—	41—47 enz.		
Zwart	3—20.			

Deze varianten zijn ongeveer gelijk aan de hoofdvariant en worden daarom in 't kort aangegeven.

Trouwens het geheele spel van 3 tegen 1 zal men meer moeten beschouwen als een aanvulling van de te behandelen stof. Ook over andere eindstanden zullen wij kort zijn, daar het eindspel eerst dient te worden beoefend als men opening en middenspel reeds eenigszins beheerscht en wij al te groote moeilijkheden voor den beginner willen vermijden.

*) b.v. op Zwart 25—34 speelt Wit 42—29, Zwart moet in den hoek slaan b.v. 30×46, Wit 19—5 wint.

De notatie.

De notatie leere men grondig, daar alles afhangt van een precies naspelen en nauwkeurig bestudeeren der verschillende voorbeelden. Gemakshalve kan men op de donkere ruiten kleine cijfers aanbrengen, zoolang het volgen van de notatie nog moeilijkheden biedt.

Onderscheiding der zetten.

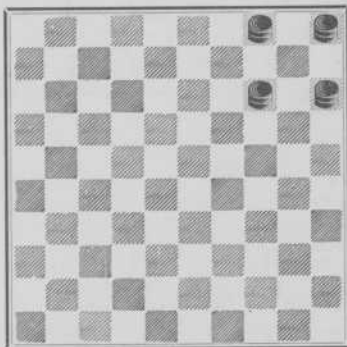
Wanneer wij de waarde van een zet willen laten uitkomen, geschiedt dit door de volgende teekens:

1. een goede zet = !
2. " zeer " " = !!
3. " slechte " = ?
4. " zeer " " = ???

De Winst.

Uit het reglement blijkt, dat wie moet zetten en dat niet kan — vastgezet is — verliest. Een andere manier van winnen is, den tegenstander alle stukken afnemen of in een stand brengen, dat dit na verloop van tijd toch volgt.

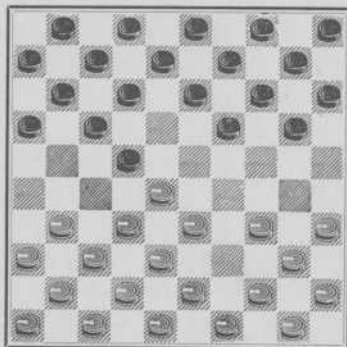
Met 4 dammen tegen 1 bouwe men b.v. de volgende positie op.

Vergelijk de eerste positie van 3 tegen 1. Aan beide kanten is nu een vangstelling. Gaat Zwart op 3 dan speelt Wit 4—9 en offert bij den volgenden zet de dammen 9 en 14.

Het behalen van voordeel in den aanvang van het spel.

Wit.	Zwart.
1. 33—28	18—22.
2. 39—33?	—

—	22—27.
3. 31×22	—
- (Op 32×21 slaat Zwart 16×27 en de slag geschiedt verder op dezelfde wijze).

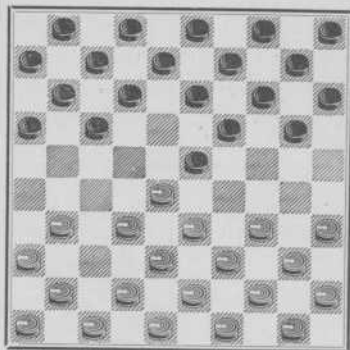
—	19—23.
4. 28×19	17×30.
5. 35×24	20×29.
- en Zwart wint ook schijf 19.

1. 32—28	18—23.
2. 37—32?	—

(Zie diagram).

—	23—29.
3. 33×24	—
- (34×23 heeft weer hetzelfde resultaat)

—	20×29.
4. 34×23	17—22.

5. 28×17	19×26.
- en Zwart wint ook schijf 17.

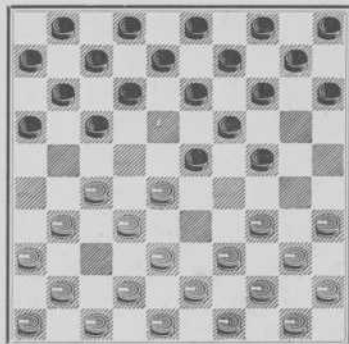
1. 33—28	18—23.
2. 31—27	20—24.
3. 37—31?	—

(Zie diagram).

—	23—29.
4. 34×23	16—21.
5. 27×16	17—22.
6. 28×17	19×26.
- en Zwart wint schijf 17.

Toch kan Zwart bij den 4en zet nog beter spelen en in plaats van 1, 2 schijven winnen als volgt:

4. 34×23	17—22!
5. 27×18	—

op 28×17 geschiedt de slag direct.
— 13×33 .

Gaarne zou Wit nu 39×28 slaan om den dreigenden slag van Zwart 19×26 te voorkomen. Helaas, het gaat niet, want „Meerslag gaat voor!”

6. 38×20 19×26 .

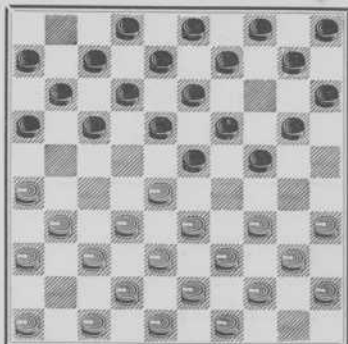
- X
Z
1. $33-28$ $18-23$.
  2. $39-33$ $12-18$.
  3. $44-39$ $7-12$.
  4. $50-44$ $1-7$.
  5. $31-26$ $20-24$.
  6. $36-31$ $14-20$.
  7. $41-36?$ —

(Zie diagram).

— $24-29!$

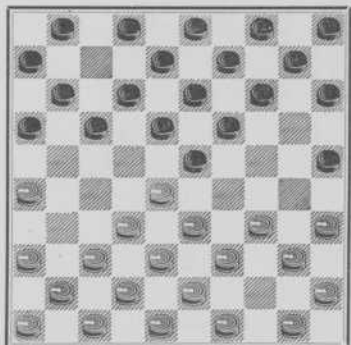
8. 33×24 20×29 .

en Zwart dreigt met $29-33$; Wit 38×29 , Zwart $17-21$ en 11×24 . Wit zal in deze positie met elk antwoord minstens een schijf verliezen. Als Wit bij den 6en zet speelt $34-29$, Zwart 23×34 ; Wit 40×20 ; Zwart 15×24 mag Wit niet vervolgen met $44-40$, want dan speelt Zwart $24-29$; Wit

33×24 , Zwart 19×30 ; Wit 35×24 ;
Zwart $17-21$ en 11×35 .

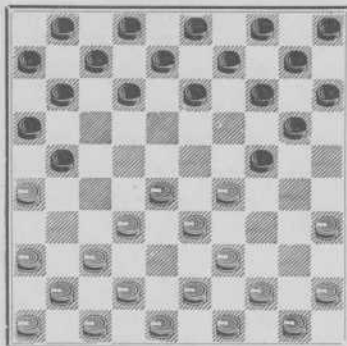
- X
W
1. $33-28$ $18-23$.
  2. $39-33$ $12-18$.
  3. $44-39$ $7-12$.
  4. $31-26$ $20-25?$

5. $28-22$ 17×28 .
6. 33×22 18×27 .
7. 32×21 16×27 .

8. 34—30   25×34.
9. 40×16.

- X
1. 32—28   18—23.
2. 34—29   23×34.
W
3. 40×29   19—24.
4. 38—32   17—21.
5. 31—26?

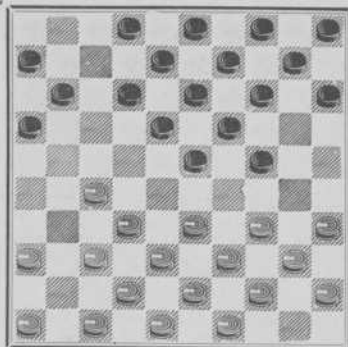

- 12—18.
6. 26×17   11×22.
7. 28×17   24—30.
8. 35×24   18—23.
9. 29×18   20×27.

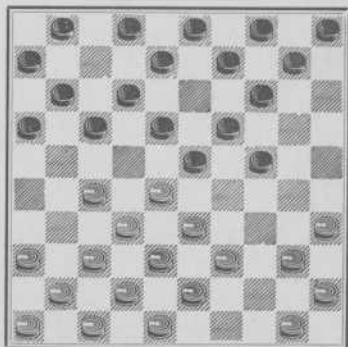
- X
W
1. 33—28   18—23.
2. 39—33   12—18.
3. 44—39   7—12.
4. 31—27   17—22.
5. 28×17   11×31.
6. 36×27   1—7.
7. 50—44   20—24.
8. 41—36   7—11?

(Zie diagram).

9. 27—22   18×27.
10. 32×21   16×27.
11. 33—29   24×33.
12. 38×16.

- X
W
1. 33—28   18—23.
2. 39—33   12—18.
3. 44—39   7—12.
4. 31—27   20—24.
5. 34—29   23×34.
6. 40×20   15×24.
7. 49—44   18—23.
8. 44—40   13—18?

Een merkwaardige stand. Op twee manieren kan Wit een slag nemen.

1e.

9.	28—22	17×28.
10.	33×13	9×18.
11.	27—22	18×27.
12.	32×21	16×27.
13.	35—30	24×33.
14.	38×16	

en de zwarte schijf op 27 staat in gevaar.

2e.

9.	35—30	24×44.
	28—22	17×28.
	33×24	44×33.
	38×7	1×12.
	45—40 en b.v.	10—15
	43—39	

en op zwart 14—20; wit 39—34

" " " 8—13; " 42—38

" In beide gevallen is de schijfwinst vrij onzeker.

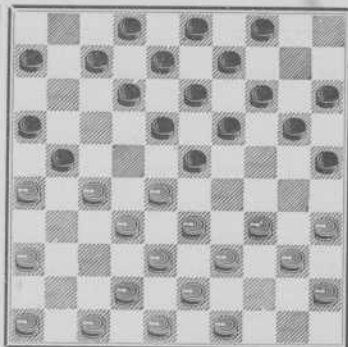
1.	33—28	20—25.
2.	39—33	14—20.
3.	44—39	10—14.
4.	50—44	5—10.
5.	31—27	17—22.
6.	28×17	11×31.
7.	36×27	19—23.
8.	33—28	14—19.

(Zet hier even schijf 41 op 33. In dit geval maakt Wit dam door 27—22; Zwart 18×27; Wit 32×21, Zwart 23×41; Wit 46×37, Zwart 16×27; Wit 38—32, Zwart 27×29; Wit 34×5).

9.	39—33	10—14.

(Zwart dreigt als volgt dam te maken: Zwart 16—21; Wit 27×16, Zwart 18—22; Wit 28×17, Zwart 12×21; Wit 16×27, Zwart 23—29 en hoe wit ook slaat, steeds komt Zwart op dam).

10.	44—39	7—11.
11.	37—31	11—17.
12.	41—36	17—21.
13.	31—26	1—7?

14.	26×47	12×21.
15.	27—22	18×27.
16.	34—30	25×34.
17.	40×18	13×22.
18.	28×26	

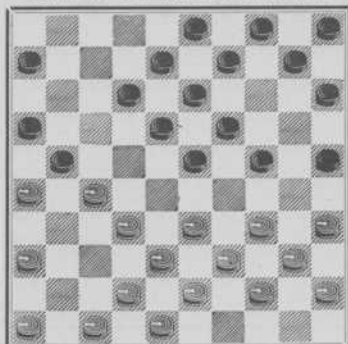
en ook schijf 27 zal op den duur voor Zwart verloren gaan.

1.	33—28	18—23.
2.	39—33	12—18.
3.	44—39	7—12.
4.	50—44	1—7.
5.	31—27	17—22.
6.	28×17	11×31.
7.	36×27	7—11.
8.	33—28	11—17.
9.	39—33	20—24.
10.	44—39	14—20.
11.	37—31	2—7.
12.	49—44	20—25.
13.	41—36	17—22.
14.	28×17	12×21.
15.	31—26	7—12?

(Zie diagram).

16.	26×17	12×21.
17.	27—22!	18×27.
18.	34—30	25×34.
19.	40×18	13×22.

Stand na den 15en zet van Zwart.

20. 33—29   24×33.
21. 39×26.

Laat ons aannemen, dat Zwart bij den 15en zet in plaats van 7—12 eens 7—11 speelt.

15. —   7—11.
16. 26×17   11×31.
17. 36×27   10—14.

Immers: op 8—12 volgt Wit 27—22, 32×21, 34—30 enz. (alléén zetten van Wit). en op 6—11 zou Wit door denzelfden slag, weer met 33—29 nà, op ruit 6 komen. Speel dit voor de oefening even na.

Ook zou Zwart in plaats van 10—14 kunnen spelen:

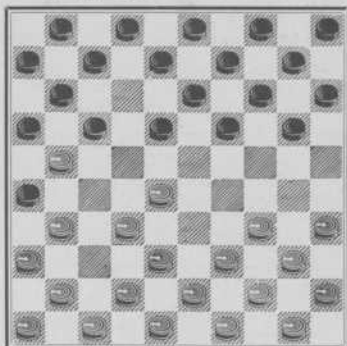
17. —   24—30.
18. 35×24   19×30

en op 40—35 van Wit: Zwart 8—12 en 23—29.

Doch ik elk geval is zijn stand minder sterk dan die van wit.

Merk op, dat in deze voorbeelden een zwarte schijf op 25 (of een witte op 26) een nadeel beteekent, daar ze den tegenstander aanleiding geeft tot het spelen op verschillende slagen.

1. 33—28   17—21.
2. 31—27   12—17.
3. 37—31   21—26.
4. 27—21?   —

Een valstrik en Wit loopt er in. Merk op, dat Zwart nu alleen op de door ons aangegeven manier mag slaan.

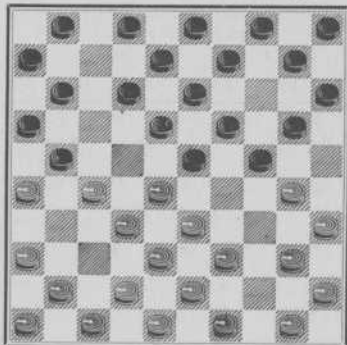
- 26×37.
5. 21×23   11—17.
6. 42×31   17—22.
7. 28×17   19×26   en Zwart wint schijf 17.

1. 33—28   18—23.
2. 39—33   12—18.
3. 44—39   7—12.
4. 31—27   20—24.
5. 34—30   17—21.
6. 37—31   14—20.
7. 31—26?   —

(Zie diagram).

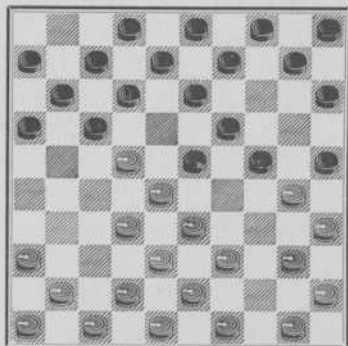
- 24—29!
8. 26×17   —
(Ga na hoe Zwart, op Wit 33×24, twee schijven wint).
—   11×31.
9. 33×24   —
(op 36×27 komt hetzelfde antwoord van zwart).

Stand na den 7en zet van Wit,

- 20×29.
 10. 36×27 29—34 (of 33).
 11. 40×29 23×25.

1. 33—28 18—23.
 2. 39—33 12—18.
 3. 44—39 7—12.
 4. 31—27 20—24.
 5. 37—31 14—20.
 6. 27—22 18×27.
 7. 31×22 1—7.
 8. 34—30 20—25?

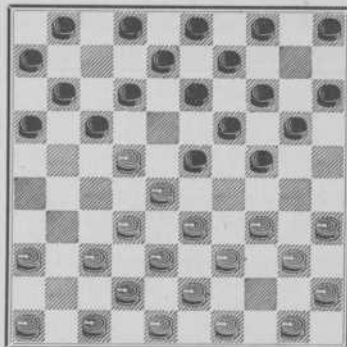

9. 22—18! 18×27 (A).
 10. 41—37 25×34.
 11. 40×27.

(A).

9. — 25×34.
 10. 18×20 15×24.
 11. 40×20.

1. 33—28 18—23.
 2. 39—33 12—18.
 3. 44—39 7—12.
 4. 31—27 20—24.
 5. 37—31 14—20.
 6. 41—37 10—14.
 7. 27—22? 18×27.
 8. 31×22 —

- 23—29.
 9. 34×23 24—30.
 10. 35×24 20×27.
 11. 32×21 17×26.

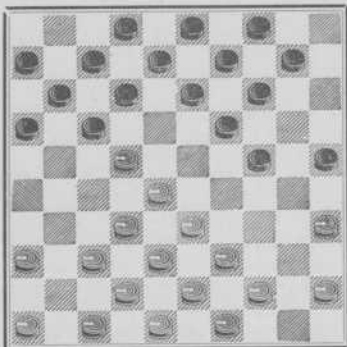
Laat ons nu nog eens de eerste zes zetten van deze laatste opening spelen.

Wit speelt nu niet 27—22 maar

7. 34—29 23×34.
 8. 40×29 20—25.
 9. 29×20 15×24.
 10. 50—44 1—7
 11. 27—22 —

(op 44—40 zou zwart 24—29 enz. en 18—22 spelen).

— 18×27.
12. 31×22 5—10.

Wit kan nu niet 37—31 spelen, Zwart zou met 19—23 en 17×26 antwoorden.

Ook 36—31 is niet mogelijk wegens (alleen zetten van Zwart, daar van Wit alles gedwongen is) 24—29, 19×30, 13—19 en 9×36, of, en ook op Wit 46—41 of 47—41 b.v. zou volgen: Zwart 19—23; Wit 28×30, Zwart 25×34; Wit 39×30 en Zwart 17×50.

Wit speelt dus:

—13. 44—40 10—15

(op Zwart 14—20 zou Wit dammen door: 33—29, 43—39, 28×39 en 32×5, alleen zetten van Wit).

14. 40—34 14—20.

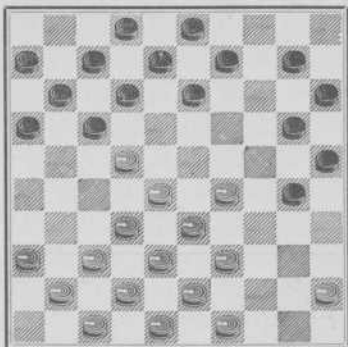
15. 34—29 4—10.

Een valstrik! Als Wit dammeert door 22—18, Zwart 12×34; Wit 39×30, Zwart 25×34; Wit 28—22, Zwart 17×39, Wit 38—33, Zwart 39×28; Wit 32×5, speelt Zwart 34—39, Wit 43×34, Zwart 24—29, Wit 34×23, Zwart 9—14; Wit 5×19, Zwart 13×24.

Dreigt met 24—30 een schijf te winnen en op wit 23—18 wint Zwart de schijf door 3—9 en 8—12 of 13.

16. 46—41 24—30.

17. 35×24 19×30.

18. 28—23 17×19.

19. 39—34 30×28.

20. 32×5 11—17.

(dreigt door 9—14 of 13—19 de dame te nemen).

21. 5—32A 13—18

(dreigt 16—21 en 7—11).

22. 29—23 18×29.

23. 37—31 —

Doordat nu een zwart schijf op 29 staat heeft Wit eventueel keus van slaan en behoeft dus niet meer op 11 te slaan. Vergelijk de positie na Zwart's 20en zet.

Als Wit nu gelegenheid heeft 32—37 te spelen en 38—32 staat de dame veilig opgeborgen en is wel de meerderheid van twee stukken waard.

Zwart kan ten koste van een schijf de dame afnemen door:

— 29—33.

24. 38×29 20—24.

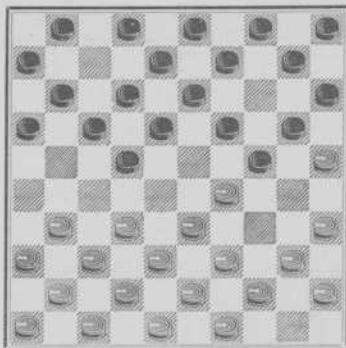
25. 29×20 25×14.

26. 32×5 9—14.
 27. 5×11 6×17

(A).

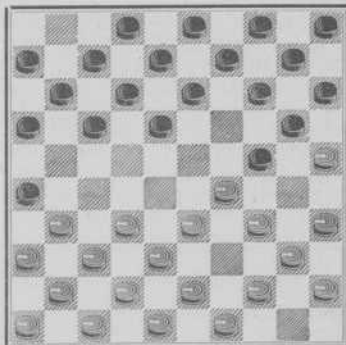
21. 5—23? 13—18!
 en Zwart neemt de dam altijd af
 met gelijk aantal stukken in den over-
 blijvenden stand.

1. 34—29   17—22.
 2. 40—34   11—17.
 3. 44—40   7—11.
 4. 50—44   19—24.
 5. 34—30   14—19.
 6. 30—25?

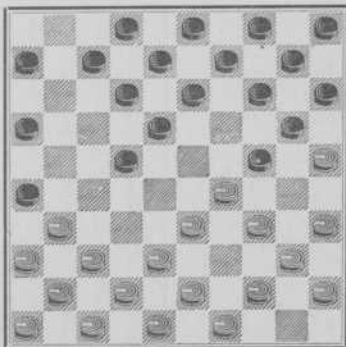
- 24—30!
 7. 25×23 30—34!
 8. 39×30 22—27 enz.

1. 34—30   17—21.
 2. 30—25   21—26.
 3. 40—34   11—17.
 4. 45—40   7—11.
 5. 50—45   1—7.
 6. 34—29   19—24.
 7. 39—34?   —

- 24—30.
 35×24 13—19.
 24×22 17×50 .

1. 34—30   17—21.
 2. 30—25   21—26.
 3. 40—34   11—17.
 4. 44—40   7—11.
 5. 50—44   1—7.
 6. 34—29   17—22.
 7. 32—28   19—24.
 8. 28×17 11×22 .
 9. 39—34?

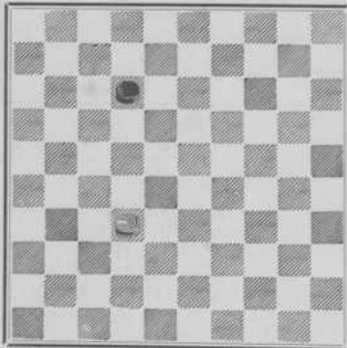
18—23 (A)
 of wel Zwart 24—30, 22—28, 18×
 27, 13—18 en 8×50.
 10. 29×27 24—30.

11. 35×24 20×29.
 12. (naar verkiezing) 14—20.
 13. 25×14 10×50.

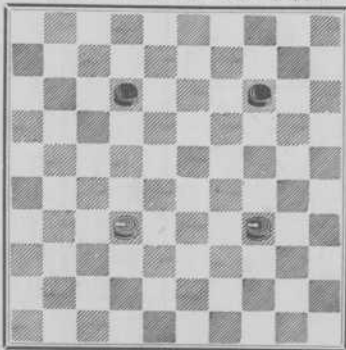
Diverse winstgangen.

Van verschillende zeer uiteenlopende wijzen, waarop men een partij kan winnen geven wij hier een overzicht. Ofschoon het niet mogelijk is, alle voorkomende slagen te behandelen, zal de beginner later bemerken, een grooten steun te hebben aan de door ons gekozen voorbeelden. Alle standen zijn aan het practische spel ontleend.

Na eenige eenvoudige standen, waarbij wij ter wille van een goed begrip den spelgang direct vermelden, gaan wij over tot het plaatsen van eenige posities als vraagstuk. Men trachte de oplossingen zelf te vinden; gelukt dit niet, dan spele men de achter dit hoofdstuk vermelde spelgangen na.

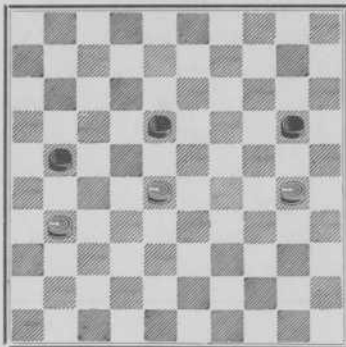

Wit b.v. 32—28, Zwart 12—18 en wint door „oppositie”.

Wit 32—28, Zwart 12—18; Wit 34—30? Zwart 14—19! (op 14—20 speelt Wit 28—23 en 30—24 (A)) Wit 30—25, Zwart 19—24 en wint.

Afzonderlijk opereerend verliezen de witte schijven; in samenwerking wordt, remise verkregen.

B.v. Wit 32—28, Zwart 12—18, Wit 34—29! Zwart 14—19 en Wit b.v. 28—23 en 29—24.

A. Dit is een voorbeeld hoe men een schijf kan offeren en weer terugwinnen door „tusschenloopen”.

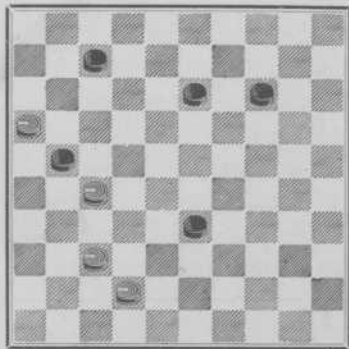
Nu een voorbeeld, waarin dit *niet* mag.

30—24 (Zwart 20×29), 28—23 zou Wit nu niet mogen spelen, wegens Zwart: 21—27, Wit 31×13 (gedwongen „meerslag”) en Zwart 24×9.

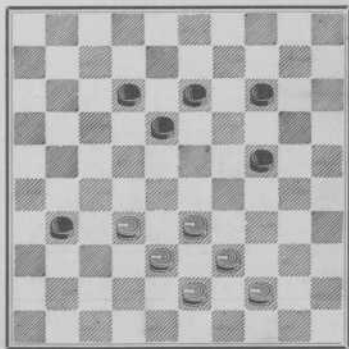
Men trachte nu in de volgende zeer varierende posities den winstgang te vinden of een antwoord te vinden op de vraag, welke naar aanleiding van den stand wordt gesteld.

Zonder nadere aanduiding, wordt gevraagd: „Hoe wint Wit, als deze moet beginnen?”

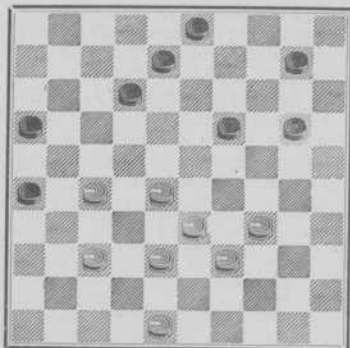
No. 1.

No. 2.

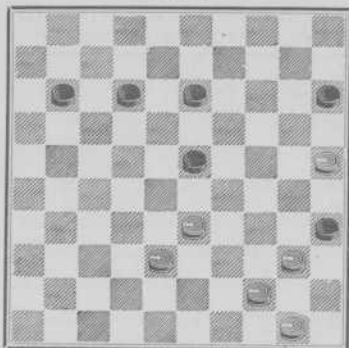

No. 3.

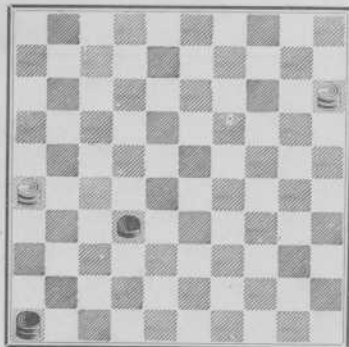
X

No. 4.

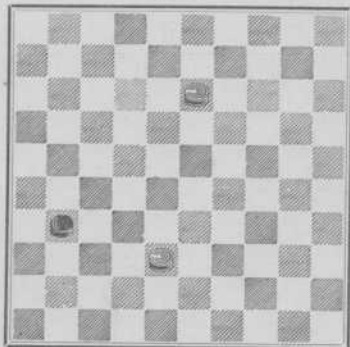
X

No. 5.

X

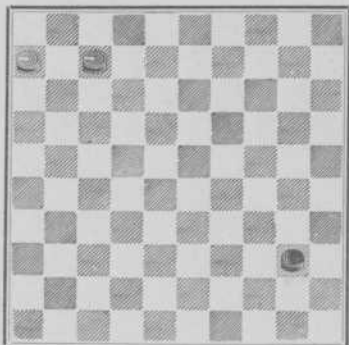
No. 6.

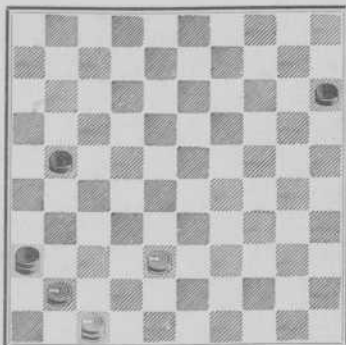
X

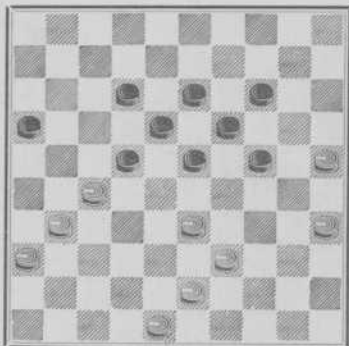
No. 7.

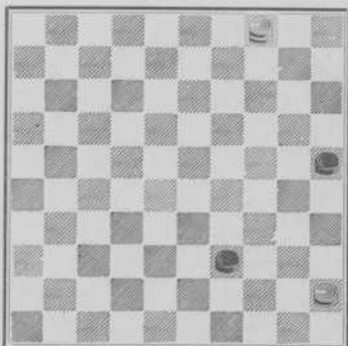
No. 8.

No. 9.

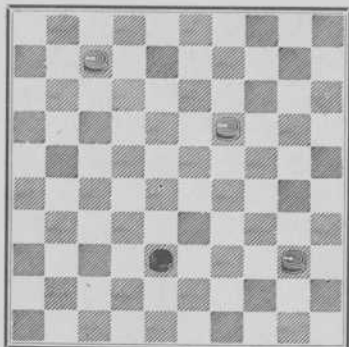

No. 10.

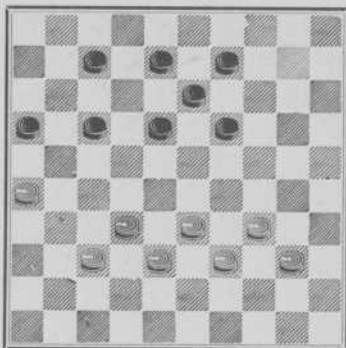
Mag Zwart dam nemen?
(Zwart zet).

No. 11.

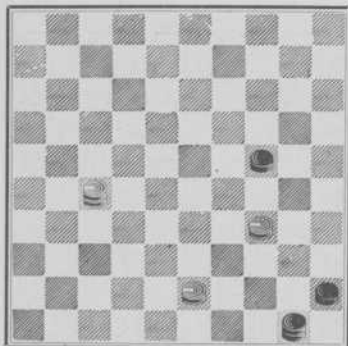
X

No. 12.

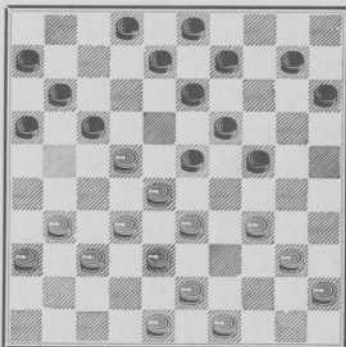
X

No. 13.

X

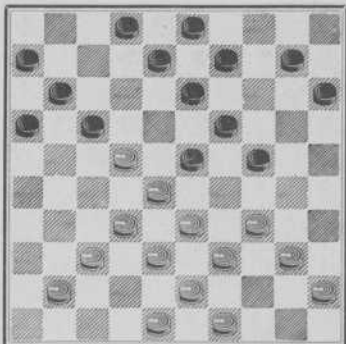
No. 14.

Wit maakt dam.

X

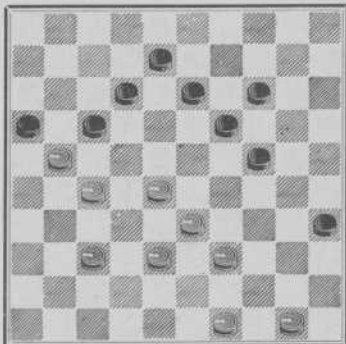
No. 15.

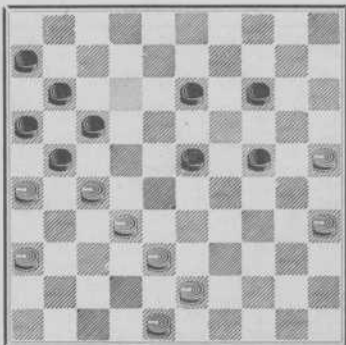
Wit maakt dam.

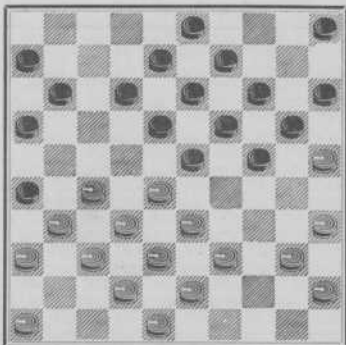
No. 16.

No. 17.

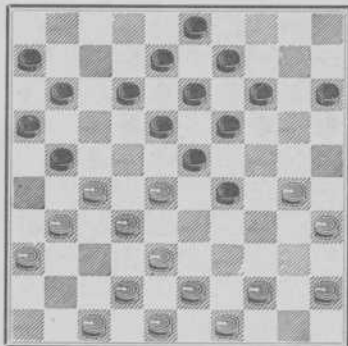

No. 18.

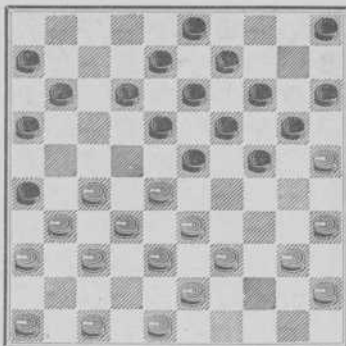
Zwart speelt 12—17.
Wat moet Wit nu spelen?

No. 19.

Zwart 14—20. Mag Wit de schijf winnen.

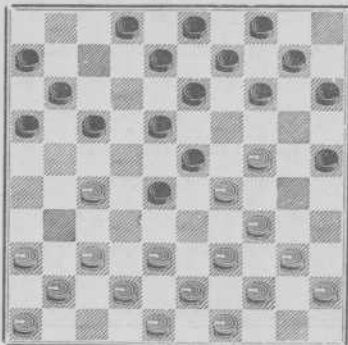
No. 20.

Zwart 12—17. Mag Wit 27—21 spelen?

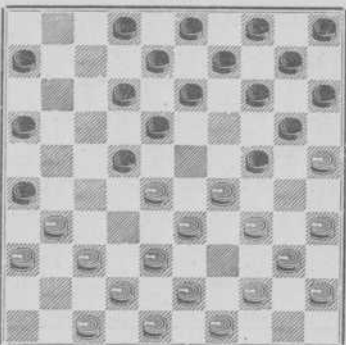
(Men vergelijke deze positie met No. 18.)

No. 21.

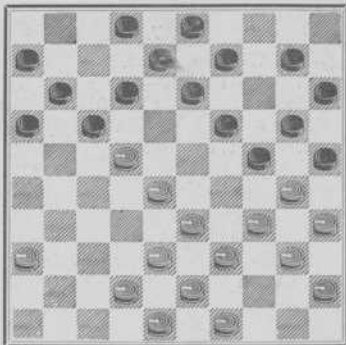
Wit wint een schijf.

No. 22.

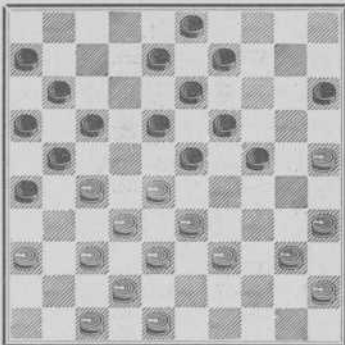
Zwart maakt dam.

No. 23.

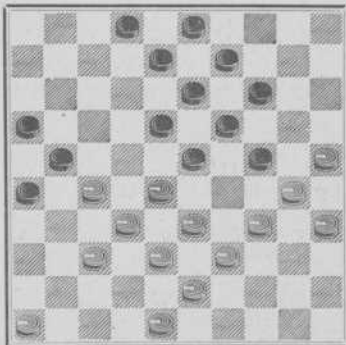
Wit maakt dam.

No. 24.

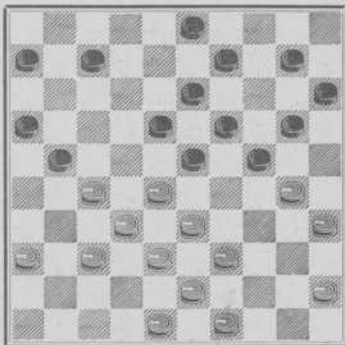
Zwart 8—12, Wit 39—34? Zwart wint een schijf.

No. 25.

Kan Wit door 27—22, 34—29, 28—23 voordeel behalen?

No. 26.

Oplossingen.

No. 1.

	Wit.	Zwart.
1.	42—38	33×22.
2.	16×20	7—12.
3.	20—14	12—18.
4.	14—10	18—23.
5.	10—5	23—29.
6.	5—28	29—34.
7.	28—44	verl.

No. 2.

	Wit.	Zwart.
1.	32—27	31×22.
2.	33—29	24×42.
3.	43—38	42×33.
4.	39×10	verl.

No. 3.

	Wit.	Zwart.
1.	37—31	26×37.
2.	27—21	16×27.
3.	28—22	27×18.
4.	38—32	37×28.
5.	33×4	verl.

No. 4.

	Wit.	Zwart.
1.	44—39	35×44.
2.	25—20	15×24.
3.	33—28	23×34.
4.	50×6	

No. 5.

	Wit.	Zwart.
1.	26—37	32×41.
2.	15—47!	verl.

No. 6.

	Wit.	Zwart.
1.	13—9	31—36.
2.	9—4	36—41.
3.	4—10	

en op Zwart. 41—46, Wit 10—5,
op Zwart 41—47, Wit 10—15.

No. 7.

	Wit.	Zwart.
1.	7—1	40—45.
(op Zwart 40—44, Wit 1—40! en 6—1).		
2.	1—12	45—50.
3.	12—17!	verl.

No. 8.

	Wit.	Zwart.
1.	47—42!	36×47.
2.	42—26!	en slaat altijd een dam en schijf.

No. 9.

	Wit.	Zwart.
Neen.		
1.	—	22—28?
2.	33×22	23—28.
3.	22×33	14—20.
4.	25×23	18×49.
5.	31—26	49×21.
6.	26×30	verl.

No. 10.

	Wit.	Zwart.
1.	4—27	25—30.
(op Zwart 39—44, Wit 45—40 en 27—18).		
2.	27—21	30—35.
3.	21—16	39—44.
4.	16—11!	44—50.
(op 44—49, Wit 11—44!)		
5.	11—6	35—40.
6.	45×34	50—45.
7.	6—1	verl.

No. 11.

	Wit.	Zwart.
1.	7—2	38—43(A).
2.	19—13	43—49(B).
3.	2—8	49×35.
4.	8—2	verl.

- A. 1. — 38—42.
40—34 (en op Zw. 42—47, Wit 34—29 en op Zwart 42—48, Wit 19—13).

- B. 2. — 43—48.
3. 40—34.

No. 12.

	Wit.	Zwart.
1.	26—21	17×26 (gedwongen)
2.	37—31	26×28.
3.	33×22	18×27.
4.	38—32	27×38.
5.	39—33	38×29.
6.	34×1	verl.

No. 13.

	Wit.	Zwart.
1.	34—29	24×33.
2.	43—39	33×44.
3.	27—49	verl.

No. 14.

	Wit.	Zwart.
1.	34—29	23×34.
2.	40×20	15×24.
3.	33—29	24×42.
4.	43—38	42×33.
5.	28×39	17×28.
6.	32×5.	

No. 15.

	Wit.	Zwart.
1.	32—27	23×21.
2.	38—32	17×28.
3.	32×5.	

No. 16.

	Wit.	Zwart.
1.	49—44	17×26.
2.	44—40	35×44.
3.	37—31	26×27.
4.	27—21	16×27.

5.	28—23	19×28.
6.	33×42	44×33.
7.	38×7	verl.

No. 17.

	Wit.	Zwart.
1.	32—28	23×32 (gedw.).
2.	27—22	17×28.
3.	26×17	11×22.
4.	38×29	verl.

No. 18.

	Wit.	Zwart.
1.	27—21	16×27.
2.	32×12	23×41.
3.	12×23	26×37.
4.	42×31	19×28.
5.	46×37 en Wit wint.	Schijf 28.

No. 19.

Neen.

	Wit.	Zwart.
	30—24?(A)	19×30.
	35×33	21—26!!
	28×19	26×50.

Hier is ook het volgende mogelijk:

	Wit.	Zwart.
1.	30—25	21—26.
	25×14	19×10?
	28×19	26×28.
	44—39	13×24.
	27—21	16×27.
	38—32 en Wit slaat dam.	

No. 20.

	Wit.	Zwart.
Neen.	27—21	16×27.
	32×12	23×41.
	12×23	26×37.
	47—42	19×28.
	36×47	8—12.
	33×22	12—18.
	42×31	18×36.

No. 21.

	Wit.	Zwart.
1.	27—22	18×27.
2.	29×18	13×22.
3.	37—32	28×37.
4.	41×12	8×17.
5.	24—19	14×23.
6.	34—30	25×34.
7.	40×27.	

No. 22.

	Wit.	Zwart.
1.	—	24—30.
2.	35×24	(gedw.) 14—19.
3.	25×23	13—19.
4.	24×13	—
		(de beste).
		8×19
5.	28×8	19×50.

No. 23.

	Wit.	Zwart.
1.	28—23	19×28.
2.	30×19	13×24.
3.	34—30	25×34.
4.	39×19	28×39.
5.	43×34	17×28.
6.	19—14	10×19.
7.	38—33	28×30.
8.	35×4.	

No. 24.

	Wit.	Zwart.
1.	—	26—31.
2.	37×26	24—30.

3.	35×24	19×39.
4.	28×8	39×37.
5.	42×31	21×43.
6.	48×39	17—22.
7.	8×28	16—21.
8.	26×17	11×35.

No. 25.

	Wit.	Zwart.
1.	27—22	18×27.
2.	34—29	23×34.
3.	28—23	19×28.
4.	30×10	—
	(op 33×31 houdt Zwart door 14—19 een schijf meer).	
	—	26—31!!
5.	37×17	28×37.
6.	39×30	27—32.
7.	38×27	37—41.
8.	46×37	9—14.
9.	10×19	13×24.
10.	30×19	8—13.
11.	19×8	3×41.

Remisestand.

No. 26.

	Wit.	Zwart.
1.	27—22	18×27.
2.	33—29	24×31.
3.	30—25	27×38.
4.	25×5	23×32.
5.	5×1	

Spel-theorie.

In elk spel, dat langen tijd wordt beoefend en zich geleidelijk verbreidt, ontstaat op den duur een theorie. De vooraanstaande spelers studeeren om hun kennis van het spel te volmaken en — als er een wijze van noteeren is — leggen zij hun onderzinkingen schriftelijk vast.

Zoодоende krijgt men een overzicht van wat, in het algemeen goed en wat in de meeste gevallen minder goed bespeelbaar is. Deze bevindingen krijgen een theoretische waarde.

Nu is het een eigenaardig verschijnsel, dat zich ten opzichte van de eerste zetten in het damspel voordoet. Op-

pervlakkig bezien, zou men allicht geneigd zijn tot de conclusie: „Van de eerste zetten, die dus het dichtst bij de aanvangspositie liggen zal men ook wel het meeste afweten; wat verder ligt is moeilijker.”

Bijna zouden wij kunnen zeggen, dat juist het omgekeerde het geval is. Van de allereerste zetten weet men nog maar zeer weinig af. Een alleszins bevredigende theorie voor de openingen in het damspel (ongeveer de eerste tien zetten) heeft men nog nimmer kunnen samenstellen. Daar alle figuren dezelfde waarde hebben en het verschil in krachtsverhouding wordt bepaald door de ruiten, welke men er mede bezet en bovendien de waarde van deze ruiten weer geheel afhankelijk is van den aard der positie welke de tegenstander inneemt, is het samenstellen van een openings-theorie voor het damspel oneindig veel moeilijker dan b.v. voor het schaakspel waarin de verschillende kwaliteit der figuren bij een vergelijking tusschen de waarde van eenige uiteenlopende zetten steeds duidelijker tot het menschelijk voorstellingsvermogen spreekt.

Wij wenschen hier geen openings-theorie te geven, welke wij na verloop van korten tijd weder zouden moeten herroepen en die bovendien te verwardend op het begrip van den beginner werken.

Wel zullen wij den lezer kennis doen nemen van verschillende zeer uiteenlopende spel-methodes, waarvan de ervaring ons het goede of minder succesvolle heeft aangetoond.

Onze theorie beperkt zich dus tot het voor den beginner strikt noodzakelijke. Wat hij leert zal hem later van zeer groot nut blijken te zijn.

De aanvangspositie is de stand.

Zwart, schijven van 1 tot en met 20

Wit, schijven van 31 tot en met 50
Gemakshalve verdeelt men het spel in dezen stand in: linker of langen vleugel (voor Wit de schijven: 31, 32, 36, 37, 41, 42, en 47; voor Zwart: 4, 5, 9, 10, 14, 15, 19 en 20), centrum (voor wit: 33, 38, 43 en 48, voor Zwart: 3, 8, 13 en 18) en rechter of korten vleugel (voor Wit: 34, 35, 39, 40, 44, 45, 49 en 50, voor Zwart: 1, 2, 6, 7, 11, 12, 16 en 17.

Daar men in het damspel met een schijf — uitgezonderd met slaan — nooit terug kan spelen, verwijderen de schijven zich op den duur van de eigen damlijn. Bij dezen opmarsch is natuurlijk alles gelegen aan een goede ontwikkeling van den stand, welken men gaat innemen. De ontwikkeling van centrum en beide vleugels bepaalt de waarde van den geheelen stand.

Korthedshalve bepalen wij ons bij de te geven voorbeelden uitsluitend tot wit, doch gemakkelijk zal men begrijpen, dat dit alles ook voor Zwart zal gelden.

Wanneer Wit als eerste zetten b.v. 34—30 en 30—25 speelt begint hij met ontwikkelen van zijn rechtervleugel.

Minder eenvoudig is de ontwikkeling van den linker vleugel, waaraan dikwijls meer bezwaren zijn verbonden.

Voorbeeld:

Wit.	Zwart.
1. 33—28	18—23.
2. 31—27	17—21.
3. 39—33	21—26.
4. 37—31	26×37.
5. 42×31.	

Dit is een eenvoudig voorbeeld van ontwikkeling van Wit's linkervleugel.

In het hoofdstuk „Partijen” zullen wij een en ander meer uitvoerig behandelen.

Bij deze laatste ontwikkeling dient men te letten op de functie van de witte schijf op 48. Indien deze er niet stond, zou Wit nimmer bij den 4en zet 37—31 hebben kunnen spelen, daar Zwart 26×48 zou hebben geslagen.

De schijf 48 voor Wit (en 3 voor Zwart) noemt men kroonschijf en deze is ongetwijfeld de belangrijkste schijf in den aanvang van het spel.

Gewoonlijk doet men dan ook goed, deze schijf niet vóórdat de partij al zeer ver is gevorderd op te spelen. Het opspelen van de kroonschijf in de opening is bijna altijd zwak en zal in zeer vele gevallen na goed spel van den tegenstander verlies tengevolge hebben. In het hoofdstuk „Partijen” zal men kunnen nagaan, wanneer deze schijf in het spel kan worden gebracht. Meestal is dit om op het juiste oogenblik een der vleugels te versterken.

Opsluitingen.

Wanneer om de een of andere reden een der vleugels niet of minder gemakkelijk kan worden ontwikkeld, zegt men, dat deze vleugel is „opgesloten”.

Wij zullen achtereenvolgens verschillende belangrijke opsluitingen behandelen.

Opsluiting van den korten vleugel.

Men zette de stukken in de aanvangspositie en spele:

Wit.   Zwart.

1. 35—30   20—25.

Zwart sluit zijn tegenstander op aan den rechter vleugel.

2. 40—35   14—20.

3. 45—40   20—24.

Zwart dreigt nu 24—29; Wit 34×

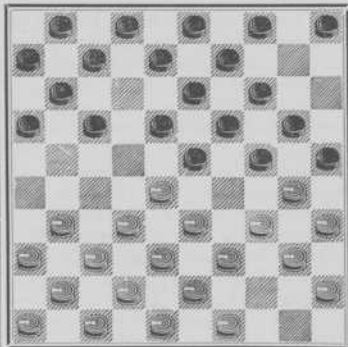
15, Zwart 25×45 te spelen, waarna de witte schijf op 14 verloren is.

4. 50—45   10—14.

5. 33—28   18—23.

6. 39—33   12—18.

7. 44—39   15—20.

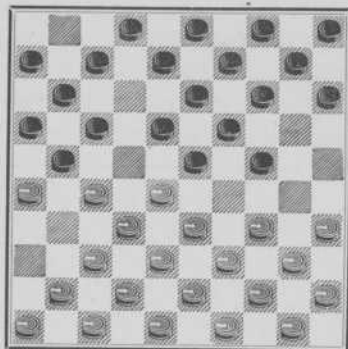
Wit kan nu nog alleen 49—44 spelen, doch daarna is zijn geheele rechtere vleugel vastgezet. Opsluitingen als waarin Wit nu is geraakt, zijn zeer dikwijls nadeelig voor den opgesloten speler. In een enkel geval zijn ze soms voordelig, doch de praktijk leert hier den weg.

Beginners raden wij aan, zich voorloopig liever niet te laten opsluiten, daar dit spel nog boven hun krachten gaat.

Nuttig is het evenwel, de verschillende verwikkelingen, die zich in de opsluitings-posities kunnen voordoen na te gaan. Daarom zullen wij na een korte vermelding van de verschillende opsluitings-standen onmiddellijk over gaan tot de slagen, welke er voor beide partijen — opsluiter zoowel als opgeslotene — in mogelijk zijn.

Slagzetten in de rechter vleugel-
opsluïting.

	Wit.	Zwart.
1.	33—28	16—21.
2.	31—26	11—16.
3.	39—33	18—23.
4.	36—31	7—11.
5.	31—27	1—7.
6.	44—39	20—24.
7.	50—44	12—18?

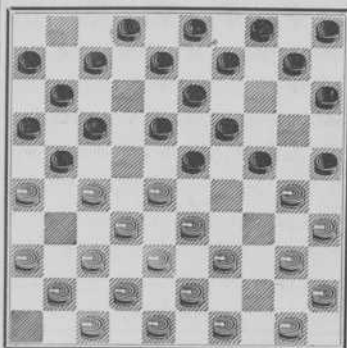

8.	34—29	23×34.
9.	40×20	(naar verkiezing) *)
10.	28—22	17×28.
11.	32×1	21×32.
12.	37×28.	

	Wit.	Zwart.
1.	33—28	16—21.
2.	31—26	18—23.
3.	39—33	11—16.
4.	44—39	7—11.
5.	36—31	20—24.
6.	34—30	12—18.
7.	31—27	14—20.

*) Het beste is wel 14×25, dan kan Zwart met 13—18 de dam weer afnemen.

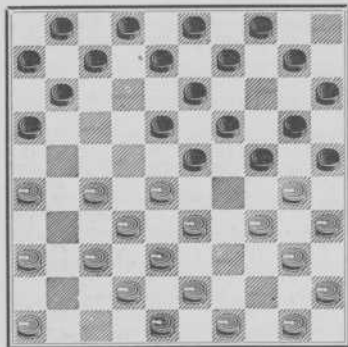
8.	41—36	1—7.
9.	46—41	20—25?

50—44	25×34.
40×20	15×24.
35—30	24×35.
33—29	23×34.
39×30	35×24.
28—22	17×28.
32×1.	

	Wit.	Zwart.
1.	33—28	17—21.
2.	39—33	21—26.
3.	34—30	20—25.
4.	40—34	15—20.
5.	31—27	20—24.
6.	37—31	26×37.
7.	42×31	10—15.
8.	44—40	18—23.
9.	47—42	12—18.
10.	41—37	5—10.
11.	31—26	14—20?
	(Zie diagram).	
12.	27—22	18×27.
13.	32×21	23×41.
14.	36×47	16×27.
15.	38—32	27×29.
16.	34×5	25×34.
17.	40×29	24×33.

Stand na den 11en zet van Zwart.

Wit heeft een dam, ten koste van twee stukken, maar de zwarte schijf 33 zal hij gemakkelijk kunnen winnen. Wit moet eerst trachten de dam in veiligheid te brengen b.v. door 5—41 en dan 42—37; zoodoende wordt de dam door een eigenstuk beschermd en zal niet zoo spoedig kunnen worden afgenomen door Zwart. Later, wanneer er minder gevaar is, kan de dam actief gaan optreden.

Laat ons nu nog eens den diagramstand bekijken, doch wij zetten den foutzet 14—20 terug. Wij spelen voor Zwart 11.

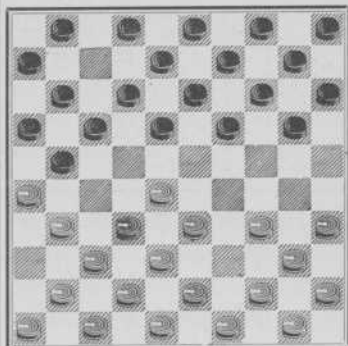
—	7—12.
46—41	1—7.
50—44	15—20.
36—31?	23—29.
34×23	25×34.
40×29	18—22

en hoe Wit ook slaat, altijd krijgt Zwart dam.

Wit.	Zwart.
1. 33—28	16—21.
2. 31—26	11—16.

3. 39—33 7—11.

4. 36—31?

— 18—22!

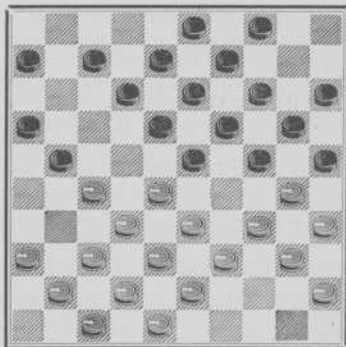
Zwart dreigt 22—27, 19—23 enz. en als Wit 44—39 speelt om dit te verhinderen, wint Zwart op andere wijze een stuk n.l. door 21—27 en 16×36.

5. 31—27	22×31.
6. 41—36	21—27!!
7. 32×21	16×27

en bij den volgenden zet speelt Zwart 27—32 en brengt, hoe Wit ook slaat, de gewonnen schijf in veilige haven.

De eenige zet van Wit — om 27—32 te voorkomen — zou zijn 37—32, doch dan wint Zwart 2 schijven door 31—37! Wit 42—22, Zwart 19—23 enz.

Ontelbare verwickelingen kunnen in dit spelgenre voorkomen, doch wij moeten ons in dit bestek aan het allervoornaamste houden. Ten slotte nog een slagzet, welke voor het eerst werd toegepast door den Parijzenaar I. Weiss, oud-wereldkampioen.

Wit.	Zwart.
1. 33—29!!	24×31.
2. 37×17	12×21.
3. 30—24.	19×30.
4. 35×24.	20×29.
5. 32—28	23×32.
6. 34×1.	

Bij deze opsluitingen zal men hebben kunnen bemerken de kracht, welke er uitgaat van Zwart's randschijf op 25, indien Wit's rechtervleugel en de kracht van Wit's randschijf 26, indien Zwart's rechtervleugel werd opgesloten.

Wanneer de tegenpartij niet kan worden opgesloten doet men beter deze ruit niet te bezetten. Deze randschijven zijn in vele gevallen zwak.

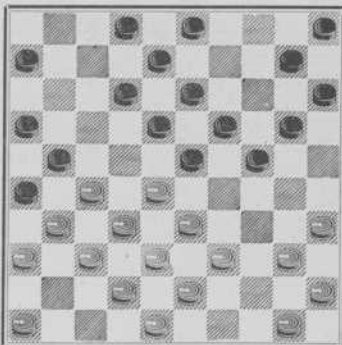
Opsluiting van den linkervleugel.

Eenvoudigste vorm:

Wit.	Zwart.
33—28	18—23.
39—33	12—18.
31—27	17—21.
37—31	21—26.
41—37	—

Beter was b.v. 44—39. Nu laat Wit zich opsluiten. Hiermede is de eenvoudigste vorm van een linkervleugel opsluiting ontstaan.

Slagzetten in deze sluiting.

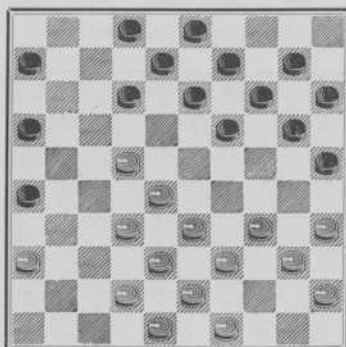

Wit.	Zwart.
1. 27—22	18×27.
2. 31×22	12—18!
3. 37—31	26×37.
4. 42×31	18×27.
5. 31×22	13—18.
6. 22×13	21—27.
7. 32×21	23×32.
8. 38×27	24—30.
9. 35×24	20×49.
10. 13×24	49×31.
11. 36×27.	

Zwart heeft een schijf gewonnen en brengt Wit in slechte condities door nog 2—7, 7—11, 6—11 en 11—17 te spelen.

Men zal bemerken, dat Wit, wil hij zich uit deze opsluiting eenigszins bevrijden op ruit 22 moet spelen. Aan het bezetten van deze ruit zijn vele gevaren verbonden. Voor Zwart

is deze ruit 29. Beginners ontraden wij dan ook deze ruit te bezetten. Geroutineerde spelers, die de gevaren kennen, weten ze beter te ontwijken.

Zwart wint nu minstens een schijf als volgt:

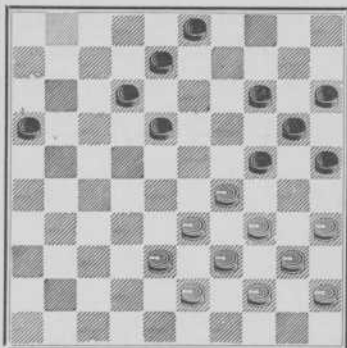
Wit.	Zwart.
1. —	12—18.
2. 32—27 (gedwongen)	—
(Op 22—17 speelt Zwart 18—22).	
—	18—23.
3. 38—32 (gedwongen)	23—29!!
4. 33×24	"
(Op 34×23 speelt Zwart 16—21 en 25—30 enz.)	
—	20×29!
5. 34×23	14—20.
6. 23×5	13—19.
7. 5×23	16—21.
8. 27×16	25—30.
9. 35×24	20×47.

De hekstelling.

1. 34—29	20—25.
2. 40—34	14—20.
3. 45—40	19—24.

Deze positie noemt men de hekstelling. Wit is thans in een andere opsluiting aan den rechtervleugel gekomen, doch deze is veel minder gevaarlijk dan de reeds behandelde.

Vroeger achtte men de hekstelling zeer nadeelig voor de opgesloten partij. Zwart moest trachten tot de volgende stelling te geraken b.v.

Wit kan niet meer spelen zonder nadeel. Op 29—23 en 34×23 speelt Zwart 24—30 en 20×18 met schijfwinst.

Ook 38—32 kan niet wegens Zwart 25—30, Wit 34×25, Zwart 14—19; Wit 25×23, Zwart 3—9 en 18×49.

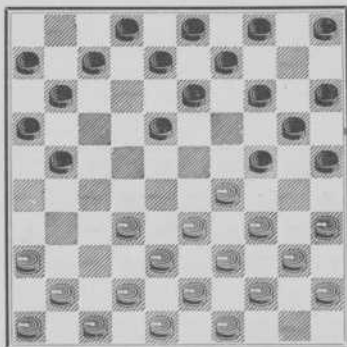
Deze en dergelijke posities predikten den lof van de hekstelling. De praktijk heeft echter een geheel ander licht op deze kwestie geworpen. Waar b.v. kan de schijf op 5 zijn gebleven, die Zwart toch niet in het spel kan brengen? Bovendien gedurende de partij krijgt Wit meer dan eens gelegenheid den stand te verbreken. Slechts in zeer speciale gevallen is de hekstelling werkelijk krachtig en voordeel gevend.

Thans eenige slagen in dezen stand.

Wit.	Zwart.
1. 34—29	20—25.
2. 39—34	14—20.
3. 44—39	19—24.
4. 50—44	10—14.
5. 32—28	17—22.
6. 28×17	12×21.

(Wit zou nu door 34—30, 31—27 en 37×30 uit den stand kunnen komen).

7. 37—32	7—12.
8. 31—26	1—7.
9. 26×17	12×21?

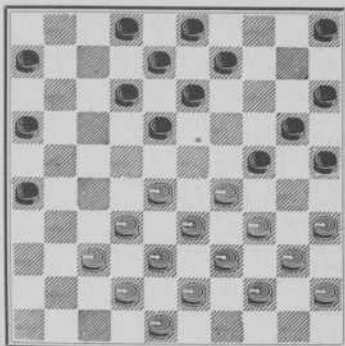
10. 35—30	24×35.
11. 29—24	20×29.
12. 34×1	

Zwart: 2, 3, 5, 6, 8, 9, 12, 13, 15, 16, 18, 20, 21, 24, 25.

Wit: 29, 32/40, 42/45, 48.

Wit.	Zwart.
1. 37—31	21—26?
2. 35—30	26×28.
3. 30×19	13×24.
4. 33×4.	

Met een wijziging komt deze slag-zet als volgt voor:

Wit.	Zwart.
1. 35—30	24×35.
2. 34—30	25×23.
3. 28×19	13×24.
4. 37—31	26×28.
5. 33×4	20—25.
6. 40—34!	—

(Niet 4—36; dan Zwart 12—18).

— 12—17.

7. 4—18!

Wit kon in plaats van 4—18 ook goed spelen.

7. 34—30	25×34.
8. 39×19	8—13.
9. 4×11	6×17.
10. 19—14!	

Met gelijk aantal stukken, maar schijf 14 houdt 3 zwarte vast! (3, 5 en 15).

Meerdere opsluitingen zijn mogelijk, doch de behandeling hiervan zou ons te ver voeren. Het voor den beginner allereerst noodzakelijke werd door ons aangegeven. Aan het door ons gegevene heeft de beginner een beknopt overzicht van eenige veel voorkomende opsluitingen.

In het damspel kan men zich over

het algemeen aan het volgende beginsel houden:

„Vorm steeds een stand midden op het bord”. Oogenshijnlijk staat men het veiligst aan de bordranden, doch meerdere vrijheid van spelen geeft een stelling op het middenbord. Een schijf op veld 28 zal b.v. de keuze hebben tusschen een opmarsch over 22 of 23; een stuk op 26 zal alleen naar ruit 21 kunnen gaan.

Men onderscheidt twee methodes van spelen:

1e. Het positie-spel, dat uitsluitend wordt gespeeld met het doel, door

overwicht in stand het gewenschte resultaat: de winst te bereiken.

2e. Het combinatie-spel. 't Doel is, door dikwijls gewaagde zetten tot moeilijke standen te komen, om dan bij de minste vergissing van den tegenstander, met een slagzet diens stand te vernietigen.

Schitterende slagen zijn hiervan dikwijls het gevolg, doch het tweede systeem blijft altijd gewaagd en vooral den beginner zouden wij willen raden: „Waag voorloopig niet; het positie-spel is steeds de veiligste spel-methode!”

PARTIJ No. 1.

I. Milikowski. — R. C. Keller.

Wit.

Zwart.

1. 32—28 17—21.

2. 37—32 19—23.

Ook 21—26 was goed.

3. 28×19 14×23.

Naar den rand slaan met 13×24 is bijna altijd zeer zwak.

4. 41—37.

Ook 31—26 kwam in aanmerking. In plaats van 41—37 kon Wit niet spelen 33—28, daar Zwart met 21—26 antwoordt. Wit moet slaan met 28×19 en Zwart slaat 2 schijven met 26×28.

— 10—14.

5. 34—29 23×34.

6. 40×29 14—19.

7. 44—40 5—10.

8. 50—44 10—14.

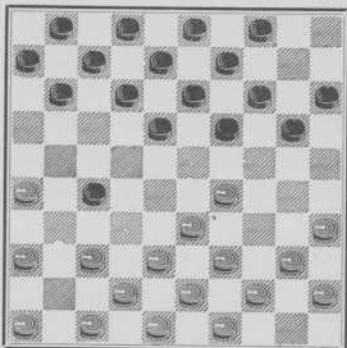
9. 31—26 21—27.

10. 32×21 16×27.

(Zie diagram.)

Het is steeds moeilijk een definitief oordeel te vellen over een dergelijken zet. 27 is een „strategische” ruit voor Zwart, voor Wit geldt hetzelfde voor het bezetten van ruit 24.

Stand na den 10en zet van Zwart.

Het voordeel is in dit geval dat Zwart met schijf 27 twee witte stukken vasthoudt n.l. 26 en 36. Of dit voordeel op den duur te handhaven is zal in de meeste gevallen van het spel van beide partijen afhangen.

Naar aanleiding van dezen diagramstand zullen wij even nagaan, welke

tactiek beide spelers moeten volgen. Zwart moet alleen dan op ruit 16 spelen, indien Wit met 37—32 mocht „achterloopen”. Doet Wit dit niet, dan zal in de meeste gevallen de zet 11—16 van Zwart zwak zijn en wel om de volgende redenen.

1e. Moet Zwart steeds rekening houden met de dreiging, dat Wit door 26—21 schijf 27 wint.

2e. Het voordeel dat de witte schijven 26 en 36 door Zwart's enkele schijf 27 worden vastgehouden, gaat te niet. Immers, de zwarte schijf 16 behoort nu ook tot deze figuur en kan nergens heen dan naar 21 waardoor Zwart den tegenstander diens zwakke randschijf ontnemt.

Hieruit blijkt, dat de zwarte schijf op 11 veel sterker staat dan op 16, ook al daar in het eerste geval het stuk zoo noodig op 17 kan worden gebracht.

3e. Denk U een oogenblik in, dat de witte schijf 40 op 34 staat, wat in den loop van de partij het geval kan zijn. Speelt Wit dan 37—32, dan behoeft Zwart niet eens met 11—16, Wit 32×21, Zwart 16×27 te „dekken”. Hij kan ook 19—23, Wit 32×21, Zwart 23—28, Wit 33×22 en Zwart 18×16 spelen.

Het is een gelijke afruil, doch Wit behoudt de nadeelige randschijf 26, terwijl Zwart geen zorgen meer behoeft te hebben betreffende de verdediging van schijf 27, die nu eenvoudig is ingeruild voor een klein positievoordeel.

Wit moet in dergelijke standen met het volgende rekening houden:

1e. In vele gevallen geldt de regel: „dikwijls achterloopen is foutief”. Immers, als Wit 5 schijven heeft om achter te loopen en Zwart eveneens 5 stukken om te „dekken”, dan zullen na herhaald achterloopen door Wit aan dezen

vleugel slechts overblijven: de witte schijven 26 en 36 en de zwarte schijf 27, waardoor Wit's nadeel meer tot uitdrukking komt dan in een stand met meerdere schijven.

Natuurlijk zijn er uitzonderingen op dezen regel en kan Wit in sommige posities zelfs de vooruit gedrongen schijf veroveren, doch dat geschiedt slechts in een speciaal geval.

2e. In den diagram-stand is Wit's positie niet zoo zwak als deze zou zijn indien b.v. schijf 49 op 50 zou staan.

Schijf 49 speelt een groote rol in deze standen, zoolang deze schijf nog op haar plaats staat, kan Wit, des gewenscht, altijd door 38—32 den zwarten voorpost verwijderen.

Dit zijn de voornaamste opmerkingen betreffende deze positie. De lezer zal goed doen, ze steeds wanneer deze standen ontstaan, voor oogen te houden.

11. 37—31 18—22.

Natuurlijk op 4—10 zou na het wederzijdsch slaan Wit met 29—23 enz. een stuk winnen.

12. 29—24 —

Op 40—34 of 46—41 zou Zwart 22—28 kunnen spelen, waardoor hij zijn opstelling weer binnen de eigen linies terugtrekt, doch Wit de rangschijf 26 voor goed behoudt.

Wit had echter 38—32 en 43×32 kunnen spelen en daarna 31—27 en 26×37 met goeden stand.

De tekstzet (29—24) kan nimmer sterk zijn. Weliswaar komt Wit hierdoor ook op den voor deze standen strategischen ruit maar er is een groot verschil: Zwart heeft hier niet, zooals Wit een randschijf en schijf 24 houdt dus niet meerdere stukken van den tegenstander vast.

— 20×29.

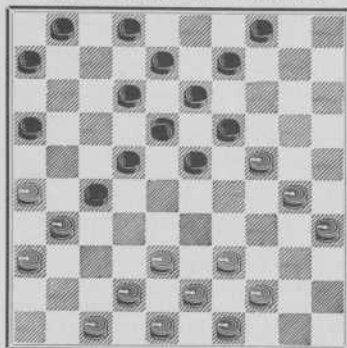
13. 33×24 19×30.

14. 35×24 12—18.
 15. 46—41 18—23.
 16. 41—37 8—12.
 17. 40—35 12—18.
 18. 45—40 3—8.

Het opspelen van de kroonschijf! Alleen over deze schijf en haar verschillende functie's zou reeds een uitgebreide verhandeling te schrijven zijn. Na 3—8 kan Zwart met 13—19 schijf 24 verwijderen. Zooals men zal zien maakt Zwart hiervan geen gebruik en zeer terecht. Na eenige zetten zal de kracht van den tekstzet beter uitkomen.

19. 35—30 7—12.
 20. 40—35 14—19.
 Want Wit dreigde met 24—19 enz.
 21. 37—32 11—16.
 22. 32×21 16×27.

Stand na den 22en zet van Zwart.

23. 42—37 6—11.

Zwart's laatste zet is natuurlijk noodig om op 37—32 van Wit weer met 11—16 te kunnen „dekken”.

24. 37—32 11—16.
 25. 32×21 16×27.
 26. 48—42 23—28.

Door den laatsten zet wordt de positie van schijf 27 nog versterkt.

Zwart heeft nu een machtigen centrumstand en verkeert in heel wat gunstiger condities dan Wit. Nu komt ook duidelijker uit waarom het opspelen van de kroonschijf bij den 18en zet zoo sterk was. Steeds kan Zwart, zoo noodig, na 19—23 nog 13—19 spelen en dus nog meer stukken op het midden brengen.

27. 42—37? —

Een ernstige fout welke Zwart onmiddellijk winnend voordeel geeft, doch ook na iederen anderen zet blijft Wit in het nadeel. De zeer goede verdediging van schijf 27 bracht Zwart in den beteren stand.

- 27—32.
 28. 38×27 28—33.
 29. 39×17 12×41.
 30. 44—39 41—46.

Het aantal stukken is gelijk gebleven, doch de Zwarte dam zal de beslissing brengen.

31. 39—33 46—28.
 32. 31—27 9—14.
 33. 26—21 8—12.
 34. 21—16 23—45.

Wit dreigde door 33—28 de zwarte dam te vangen.

35. 30—35 19×30.
 36. 25×34 45×21.
 37. 16×27 15—20.

Ook nu wordt de dam gevangen, 't heeft Wit echter een achterstand van twee schijven bezorgd. De partij is onherstelbaar verloren.

38. 43—39 20—24.
 39. 39—33 14—19.
 40. 49—44 4—9.
 41. 47—42 1—7.
 42. 42—38 24—30.

Met dezen grooten voorsprong doet Zwart het beste, den tegenstander door afruilen af te matten.

43. 35×24 19×30.
 Wit gaf op.

PARTIJ No. 2.

Herm. de Jongh. — J. H. Vos.

Zwart.

Wit.

1.	33—28	17—21.
2.	39—33	21—26.
3.	31—27	19—23.
4.	28×19	14×23.

Vroeger gold dit als een voordeel voor Zwart. Wanneer Wit 33—28 speelt antwoordt Zwart met 9—14 en 14×23. Wit kan dus nooit op het centrum komen zolang Zwart ruit 19 „open” laat. De praktijk heeft echter bewezen, dat Zwart onmogelijk steeds ruit 19 onbezet kan laten blijven. Vandaar dat het resultaat voor beide partijen afhankelijk blijft van hun verdere zetten.

5.	44—39	10—14.
6.	34—30	11—17.

Zwart kan niet 20—25 spelen wegens Wit 33—28. Op Zwart 13—19 zou volgen Wit 27—31 en 33×24.

Aan het slot van deze partij zullen wij eenige standen plaatsen, welke veel overeenkomst vertoonen met dit spelgenre en waarbij wordt gewezen op het steeds dreigend gevaar in dergelijke posities.

7.	50—44	17—21.
8.	33—28	—

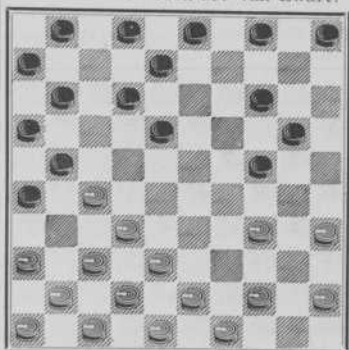
Zie aan het slot van de partij.

—	14—19.	
9.	30—25	7—11.
10.	25×14	19×10.
11.	28×19	13×24.
12.	40—34	15—20.
13.	34—30	9—13.
14.	30×19	13×24.
15.	39—34	10—14.

(Zie diagram.)

Dit spel wijkt geheel af van de spelvormen, welke gewoonlijk in wedstrijden worden gespeeld. Beide spelers

Stand na den 15en zet van Zwart.

moeten geducht oppassen, niet in een der vele dreigende slagzetten te loopen.

16.	43—39	1—7.

Als Zwart in plaats van 1—7, 14—19 had gespeeld zou Wit als volgt voordeel hebben behaald. Zwart 14—19; Wit 35—30, Zwart 24×35; Wit 37—31. Zwart 26×28; Wit 38—33, Zwart 21×32; en Wit 33×15. Wit zal later de schijf op 32 winnen.

Hieruit ziet men tevens, dat Zwart niet 4—9 of 2—7 kan spelen (in plaats van 1—7) daar Wit door 37—31 en 38—33 (alléén zetten van Wit) op dam komt.

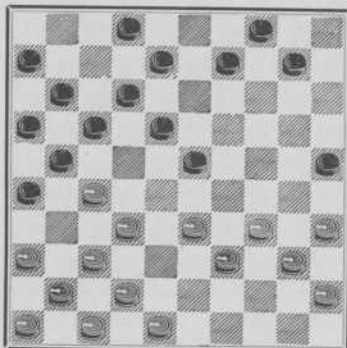
17.	38—33	5—10.
18.	34—30	3—9.

Omdat 4—9 niet gaat op de bovenomschreven wijze.

Op Zwart 14—19 zou Wit 30—25 spelen, Zwart moet 10—14 en gemakkelijk zal men inzien, dat van Zwart's linkervleugel niet de minste kracht meer uitgaat.

19. 30×19   14×23.
 20. 44—40   11—17.
 21. 39—34   20—25.
 22. 49—43   7—11.
 23. 43—39   17—22.

Zet den laatsten zet van Zwart eens even terug, waarna de diagram-stand ontstaat.

Gaan wij nu eens de gevolgen na als Zwart in plaats van 17—22, 10—14 speelt.

Als volgt zou hij dan zijn tegenstander een schitterenden valstrik kunnen leggen.

Na 10—14 zou Wit's beste zet zijn 32—28, Zwart 23×32 en Wit 27×38 met gelijk spel. Wit 36—31 zou niet aan te bevelen zijn, daar deze hierdoor zichzelf opsluit aan den linkervleugel.

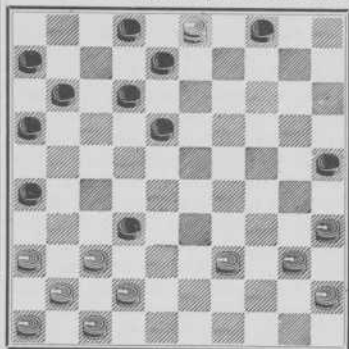
Op Wit 48—43 zou Zwart als volgt spelen. 23—29; Wit 33×24 (gedwongen, daar op 34×23, Zwart 18×49 volgt) Zwart 26—31; Wit 37×26, Zwart 14—19; Wit 24×22, Zwart 17×48; Wit 26×17 en Zwart 12×32 met gewonnen stand.

Ook zou Wit na Zwart 10—14 als volgt kunnen spelen:

Wit 33—28, Zwart 14—19! Nu kan Wit op dam komen als volgt:

Wit 28—22, Zwart 17×28; Wit 34—29, Zwart 23×43; Wit 32×3, Zwart 21×32; Wit 48×39.

Nu is de volgende positie ontstaan.

Op twee wijzen kan Zwart nu winnen, wel een bewijs voor de variantenrijkdom van het damspel!

1e. Zwart 16—21; Wit 37×28, Zwart 25—30; Wit 35×24, Zwart 8—13; Wit 3×17, Zwart 11×35 en Zwart heeft een schijf gewonnen.

2e. Zwart 16—21; Wit 37×28, Zwart 8—13; Wit 3×17, Zwart 11×44; Wit 40×49, Zwart 25—30; Wit 35×24, Zwart 13—19; Wit 24×22, Zwart 21—27; Wit 22×31, Zwart 26×48.

Zwart is twee stukken achter geraakt, doch de dam op 48 staat zoo sterk, dat Wit na eenige zetten een schijf moet offeren en Zwart ten slotte moet winnen.

Zwart heeft echter 17—22 gespeeld en de partij werd nu als volgt voortgezet.

24. 48—43   22×31.
 25. 36×27   11—17.
 26. 41—36   17—22.
 27. 46—41   22×31.
 28. 36×27   12—17.

29. 33—28   9—14.
 30. 28×19   14×23.
 31. 39—33   4— 9.
 32. 33—28   17—22.
 33. 28×17   —

Natuurlijk, op 28×19 volgt Zwart 22×31 en Zwart staat zeer goed.

—   21×12.

34. 42—38   8—13.

35. 43—39   10—14.

36. 39—33   2—7.

Op 2—8 was gevolgd:

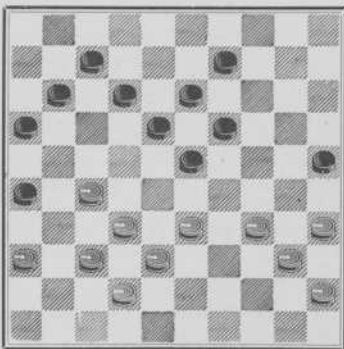
Wit 27—22, Zwart 18×27; Wit 32×21, Zwart slaat naar verkiezing en Wit speelt 34—30 en 40×7 na.

Op Zwart 13—19 zou Wit aan de dam door 37—31, Zwart 26×30, Wit 35×2 niets hebben, daar Zwart door 12—17 de dam weer af neemt.

37. 47—42   14—19.

38. 41—36   6—11?

Fout, 7—11 was de goede zet. Nu kan Wit op zeer mooie manier de partij in zijn voordeel beslissen.

39. 33—28   9—14.

Op 11—17 of 12—17 zou Wit door 28—22 en 34—29 naar dam slaan, maar ook thans ontkomt Zwart niet aan een slagzet.

40. 37—31!!   26×48.

41. 38—33   48×30.

42. 35×24   19×30.

43. 28× 6   7—11.

Dat is wel het beste; als Wit direct op dam komt is de partij voor Zwart niet meer te redden.

44. 6×17   30—35.

45. 40—34   35—40.

46. 33—28!   40×29.

47. 28—23   29—34.

48. 23×12   34—39.

49. 12— 7   39—43.

50. 7— 1   43—49.

51. 17—11   —

Op 17—12 zou Zwart 16—21 en 49×3 spelen. Wit zou ook dan wel winnen, doch het zou langer duren.

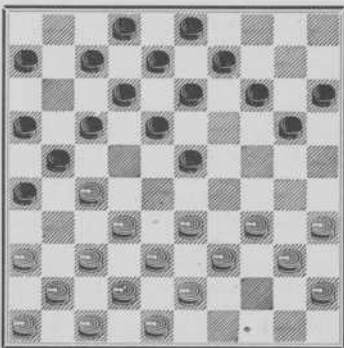
—   16× 7.

53. 1×10

Zwart gaf op.

Nu eenige posities naar aanleiding van deze partij.

Zwart dient op te passen, niet in de volgende positie te geraken.

Wit speelt 33—28 en Zwart heeft geen goed antwoord om te voorkomen dat Wit 2 schijven slaat.

Wij zullen drie mogelijke antwoorden onderzoeken.

1e. Zwart 23—29; Wit 34×23, Zwart 18×29 en Wit wint een stuk met 28—22 enz.

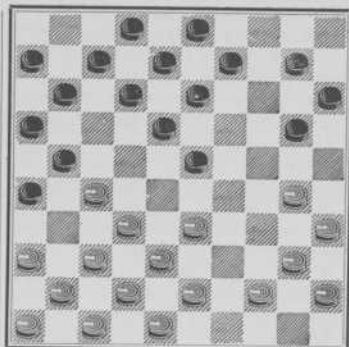
2e. Zwart 14—19; Wit 28—22, Zwart 17×28; Wit 34—29 en 32×25.

3e. Zwart 13—19; Wit 28—22, Zwart 17×28; Wit 39—33, Zwart 28×30; Wit 35×4.

Een andere positie.

(Zie diagram).

Als Wit 33—28 speelt wint zwart een schijf door; 26—31; Wit 37×17, Zwart 11×33; Wit 38×29, Zwart 23×25.

PARTIJ No. 3.

H. de Jongh. — A. K. W. Damme.

Wit.

Zwart.

1.	33—28	18—22.
2.	38—33	—
	Niet 39—33, daar dan 22—27, 19—23 enz. volgt.	
	—	12—18.
3.	34—29	7—12.
4.	40—34	20—25.
5.	43—38	14—20.
6.	49—43	1—7.
7.	45—40	10—14.

Uit positie-oogpunt zou 20—24 en 25×14 beter zijn. Zwart tracht echter tot zeer ingewikkeld spel te komen en wijkt daarom af van hetgeen de voorzichtigheid gebiedt. Beginners zouden wij niet aanraden een dergelijk spel in toepassing te brengen, daar men al zeer sterk moet spelen om het zich te kunnen veroorloven.

Zoo doen zeer geroutineerde spelers soms zetten, waarvan zij zeer wel weten, dat ze minder sterk en zeer gewaagd zijn, alleen met het oogmerk, de partij zoo moeilijk te maken, dat de tegen-

stander zich op den duur zal vergissen. Een zwakke speler mag zich dat nimmer permitteeren; hij zou er zelf het slachtoffer van worden.

8. 31—26 —

Hier komen de moeilijkheden al! Als Wit 32—27 speelt vervolgt Zwart met 4—10. Zet Wit dan met 37—32 voort (met doel 31—26 en 26×37 te spelen, wat dikwijls zeer goed is) dan speelt Zwart 19—23; Wit 28×17, Zwart 14×23 en Zwart dreigt met 22—28, eveneens met 35—30, Wit 34×14 en Zwart 23×45, waarna de witte schijf op 14 verloren is. Deze beide dreigingen kan Wit niet met één zet tegelijk pareeren. Hij zal dus steeds een schijf verliezen.

— 19—24.

9. 50—45 13—19.

Wij zullen thans de gevolgen onderzoeken, indien Wit nu met 28—23 vervolgt.

Wit 28—23, Zwart 19×28; Wit 32

×23 (dreigt met 34—30 enz. een stuk te winnen). Zwart 5—10(A); Wit 34—30, Zwart 25×34; Wit 39×19, Zwart 9—13; Wit 40—34, Zwart 13×24; Wit 34—30, Zwart 22—28; Wit 33×13, Zwart 8×28; Wit 30×19, Zwart 14×34.

Speelt Wit nu 44—40 dan Zwart 28—23 met behoud van de schijfwinst.

Op Wit 38—33 zou Zwart 28—33 spelen.

Wij zullen nu drie mogelijke zetten van Wit onderzoeken.

1e. Wit 44—40, dan Zwart 33—39; Wit 40×29, Zwart 39—44 met winststand.

2e. Wit 43—38, dan Zwart 34—39 en 39×50 dam.

3e. Wit 43—39, Zwart 34×43; Wit 48×28, Zwart 12—18 en vervolgens 17—21 en 11×33. Zoolang men dergelijke diep-verborgen verwickelingen niet volkomen juist kan berekenen doet men beter voorloopig meer eenvoudig spel te verkiezen.

A.

Zwart mag niet als volgt spelen: 14—19; Wit 23×14, Zwart 9—13,(B) Wit 14—10, Zwart 5×14; Wit 34—30, Zwart 25×23; Wit 33—29 en 39×10.

B.

4—10; Wit 37—31, Zwart 10×19; Wit 35—30, Zwart 24×35; Wit 29—23, Zwart 19×28 (anders volgt 33×4) Wit 31—27 en 33×4.

(Zie diagram.)

10. 37—31 9—13.

11. 31—27 22×31.

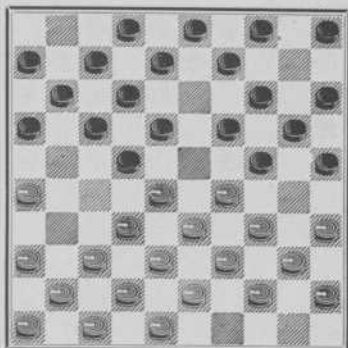
12. 26×37 17—22.

Zwart kan nooit 24—30, 19×30 spelen, daar Wit met 29—23 en 33×35 een stuk zou winnen.

13. 28×17 11×22.

14. 32—28 5—10.

Stand na den 9en zet van Zwart.

Zwart speelt niet 7—11 en 11×22 omdat Wit voortdurend achter schijf 22 kan loopen en Zwart nog maar één keer (met schijf 2) zou kunnen dekken.

Zwart kon niet 12—17 spelen, daar er zou volgen: Wit 28—23, Zwart 19×28; Wit 35—30, Zwart 24×35; Wit 29—24, Zwart 20×29; wit 34×1.

15. 28×17 12×21.

16. 36—31 21—26.

17. 38—32 19—23.

18. 42—38 7—11.

Wit kon niet 32—28 (23×32) 37×28 (26×37) en 41×32 spelen, daar Zwart zou dammaken door 24—30, 18—23 en 20×49.

19. 32—28 23×32.

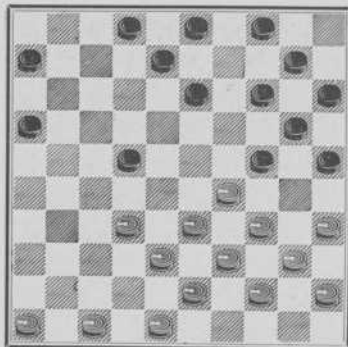
20. 37×28 26×37.

21. 41×32 18—22.

Een zeer sterke zet. Wit dreigde door 34—30, Zwart 25×23; Wit 28×30 uit de hekstelling te komen. Bovendien is 18—22 noodig om later schijf 14 in het spel te kunnen brengen. Nu zou 14—19 niet kunnen wegens 29—23 van Wit.

22. 28×17 11×22.

Stand na den 22en zet van Zwart.

Het hoofddoel van Zwart is op veld 27 te komen, waarmede hij een zeer belangrijk voordeel verkrijgt.

Voor de beteekenis van deze schijf op 27 vergelijke men de opmerkingen bij de eerste partij, speciaal ten opzichte van het ontbreken van een witte schijf op 49.

Doordat Wit deze schijf mist en dus schijf 27 niet kan uitrusten heeft hij een nadeel in den stand.

23. 32—28 22—27!

24. 46—41 16—21.

25. 41—37 6—11.

26. 37—32 11—16.

27. 48—42 —

Beter was 47—41, waardoor Zwart's nu volgende zet voorkomen zou zijn.

— 27—31.

Op 2—7 zou zijn gevolgd:

Wit 28—22, Zwart 27×18; Wit 35—30, Zwart 24×35; Wit 29—24, Zwart 20×29; Wit 34×1.

28. 34—30 25×23.

29. 28×30 20—25.

Beter was geweest 21—26, want nu kan Wit spelen 42—37 (21×42) en 47—41 enz. met gelijk spel.

Nu is Wit ook uit de hekstelling gekomen doch Zwart heeft thans voordeel behaald aan den anderen vleugel, waar meerdere witte stukken moeilijk in het spel kunnen worden gebracht.

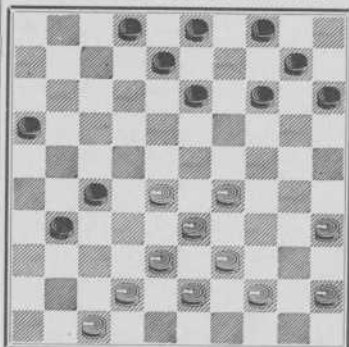
30. 32—28? 25×34.

31. 40×29 21—27!

Juist 38—32 moet belet worden. Nu moet Wit alle macht naar rechts concentreren. Wit kan niet 47—41 spelen, want dan volgt 31—36; Wit 41—37 (gedwongen) Zwart 27—31; Wit 37×26 en Zwart 36—41.

Wil Wit nu voorkomen, dat Zwart dam haalt dan moet hij met 42—37 offeren.

Stand na den 31en zet van Zwart.

32. 29—24 14—20.

33. 33—29 20—25.

34. 39—33 3—9.

Het nut van het opspelen van de kroonschijf zal aanstonds uitkomen.

35. 44—39 10—14.

36. 45—40 14—20!

Een bijzondere positie. In tegenstelling met partij No. 1 is deze stand voor de opgedrongen partij nadeelig. Voor- of nadeel is soms afhankelijk van de positie van één enkel stuk.

Zet een oogenblik b.v. schijf 16 op 18. In dat geval zou Wit een slagzet kunnen doen door 29—23. Zwart 18×29 (gedwongen) Wit 28—23, Zwart 29×18, Wit 39—34, Zwart 20×29 en Wit 34×14.

37. 28—23 9—14.

Zwart kon niet 25—30 spelen. Wit zou antwoorden met 33—28, Zwart 30×19 en Wit 23×25 met schijfwinst.

38. 33—28 —

Als Wit 40—34 had gespeeld was gevolgd: Zwart 13—19; Wit 24×13, Zwart 8×28; Wit 33×22, Zwart 27×18; Wit 47—41 en Zwart 16—21! (Niet 31—36? want dan volgt: Wit 42—37, Zwart 36×47; Wit 38—32, Zwart 47×24; Wit 34—30, Zwart 25×34; Wit 39×10!)

— 25—30.

39. 47—41 30×19.

40. 41—36 4—9?

Het moge den beginner, die zich nog ergert over zijn fouten, tot troost strekken, dat de beste spelers zich soms vergissen. Zwart zag, dat hij met 13—18; Wit 23×3, Zwart 20—25; Wit 3×20 en Zwart 15×22 een spoedige winst kon forceeren. Hij tracht echter verdere verwickelingen in den stand te brengen, doch het ontgaat hem, dat Wit thans een zeer sterke positie kan opbouwen.

41. 40—34 20—24?

Beter was 8—12. Wit gaat thans zeer sterk spelen.

42. 29×20 15×24.

43. 34—30 2—7.

44. 38—33 7—12.

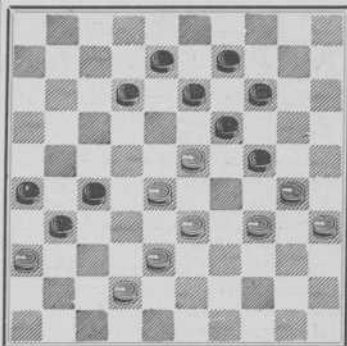
45. 43—38 16—21.

46. 39—34 21—26.

(Zie diagram.)

De rollen zijn thans omgekeerd; Zwart staat ondanks zijn schijfmeerderheid in een zeer ongunstige positie.

Stand na den 46en zet van Zwart.

Het is duidelijk, dat Wit aanstonds 34—29 zal spelen, vervolgens slaat met 29×20, Zwart moet met 14×34 slaan en Wit haalt dam met 23×3.

Slechts de slagzet, waarop Zwart sinds enkele zetten speelt kan redding brengen.

47. 34—29 13—18!!

48. 29×20 14×34.

49. 23×3 34—40!

50. 35×44 18—23.

51. 28×19 31—37.

52. 42×22 12—17.

53. 3×21 16×50.

Remise.

Een zeer leerzame partij. Daar het aantal varianten schier onbegrensd is, kunnen wij onmogelijk alles aangeven. Met een enkele partij zou een geheel boekdeel te vullen zijn. Slechts tot het voornaamste en meest voor de hand liggende hebben wij ons dus moeten beperken, vertrouwend dat de leergerige lezers, die zich voor het interessante wedstrijdspel wenschen te bekwamen ook op eigen initiatief een en ander zullen trachten te onderzoeken.

PARTIJ No. 4.

M. A. Haye. L. Duitz.

Wit. Zwart.

1.	33—29	19—23.
2.	39—33	14—19.
3.	44—39	19—24.
4.	32—28	—

Een zet als 31—27 of 32—27 is in dergelijke standen nooit aan te bevelen, daar Wit dan niet meer op de centrum-ruit kan komen (noch 33—28 noch 32—28 kan geschieden). Zwart ontwikkelt dan verder met 10—14, 14—19, 5—10 enz. en Wit wordt rechts volkomen vastgehouden.

Men passe voor Zwart op voor den volgende slag:

Zet even schijf 31 op 27 en 50 op 44 en de zwarte schijf 5 op 19 (na Zwart's 3en zet).

Wit maakt dan een damslag door: 32—28, Zwart 23×21; Wit 35—30, (24×35) Wit 29—24. Zwart slaat naar verkiezing en Wit 29×5!

—	23×32.	
5.	37×28	20—25.
6.	29×20	25×14.
7.	41—37	14—19.
8.	37—32	10—14.
9.	46—41	5—10.
10.	41—37	17—22.
11.	28×17	11×22.

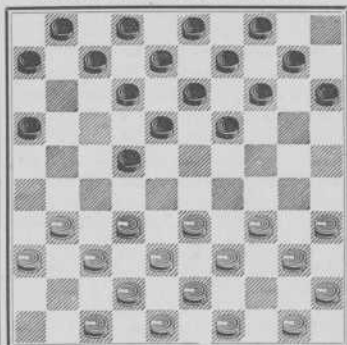
(Zie diagram).

Wit zou met 31—26, 37—31, trachtend de hekstelling te nemen, nutteloos werk doen. Immers, Zwart kan dan steeds op tijd 22—27 spelen met ongeveer gelijk spel.

12.	50—44	19—23.
13.	35—30	14—19.
14.	40—35	10—14.
15.	44—40	—

Anders zou Zwart 23—28; Wit 32×23, Zwart 18×40; Wit 45×34 spelen.

Stand na den 11en zet van Zwart.

De schijf 45 (voor Zwart is deze schijf 6) heeft een bijzondere functie en kan zelden zoo vroeg van haar plaats worden gebracht zonder nadeel in den stand.

—	7—11.	
16.	49—44	1—7.
17.	30—25	22—27.
18.	32×21	16×27.
19.	31×22	18×27.
20.	34—29	23×34.
21.	40×29	19—23.

Wit dreigde 29—23 en 33×31 te spelen.

22.	29×18	12×23.
23.	44—40	14—19.
24.	40—34	15—20.
25.	25×14	19×10.

Als Zwart 9×20 slaat kan Wit 33—29 spelen, Zwart moet 4—9 (of beter 3—9) spelen, waardoor zijn linker vleugel zeer verzwakt wordt.

Als Zwart 13—18 speelt (in plaats

van 3—9) speelt Wit verder: 37—31!
en Zwart staat slecht.

26. 47—41 13—18.

27. 33—28 23×32.

28. 37×28. 18—22.

Wit dreigde 28—22 te spelen.

29. 28×17 11×22.

30. 41—37 7—11.

31. 39—33 8—13.

32. 45—40 13—18.

33. 34—29 9—13.

34. 40—34 10—14.

35. 34—30 3—9.

In deze standen speelt men, wanneer er zoo weinig stukken aan den linker vleugel staan, meestal 3—9 en niet 4—9 omdat door den eersten zet de linker vleugel tegen een aanval wordt beschermd.

In dit geval mocht Zwart in geen geval 4—9 spelen, daar er zou volgen:

Wit 33—28, Zwart 22×24 en Wit 30×10.

36. 30—24 2—7.

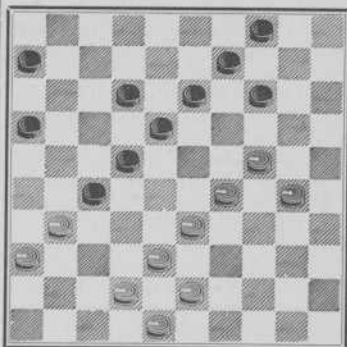
37. 35—30 7—12.

38. 37—31 11—16?

(Zie diagram.)

Zwart staat ongunstig. Op 14—19 zou Wit 24—20 antwoorden en op Zwart 19—23; Wit 20—14, Zwart 23×25; Wit 14×3!

Stand na den 38en zet van Zwart.

Met de laatste zetten heeft Wit op een slagzet gespeeld; de laatste zet van Zwart geeft hem gelegenheid dezen uit te voeren.

39. 33—28!! 22×33.

40. 31×22 18×27.

41. 24—20 14×23.

42. 38×7

Zwart gaf op, daar Wit ten koste van een schijf op dam komt en b.v. met 1—7 de geheele lijn 1/45 voor de zwarte schijven 4, 9 en 13 afsluit.

PARTIJ No. 5.

Herm. de Jongh. R. C. Keller.

Wit.

1. 33—28 18—23.

2. 34—30 20—25.

3. 40—34 12—18.

Wit laat zich aan den rechter vleugel opsluiten; hij bezet echter niet ruit 40, waardoor hij zich na eenige zetten kan bevrijden.

4. 39—33 7—12.

5. 34—29 25×34.

Zwart.

Natuurlijk niet 23×34, daar Zwart dan de randschijf zou behouden.

6. 29×40 15—20.

7. 40—34 10—15.

8. 34—30 20—24.

Wit dreigde met 30—24 enz.

9. 30—25 2—7.

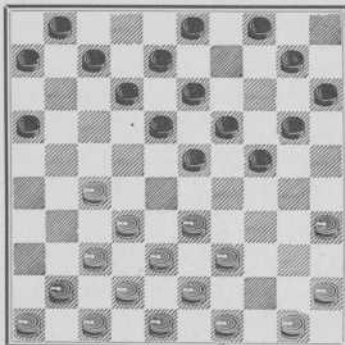
Zwart mocht niet 14—20 spelen, daar er zou volgen:

Wit 25×14, Zwart 9×20; Wit 35—30, Zwart 24×35; Wit 33—29, Zwart 23×34; Wit 28—22, Zwart 17×28 (18×27 komt op hetzelfde neer) Wit 32×25.

Een gelijke uitruil maar wit wint bij den volgenden zet door 44—40 een schijf.

10.	31—27	17—22.
11.	28×17	11×31.
12.	36×27	14—20.
13.	25×14	9×20.
14.	44—39	5—10.

Stand na den 14en zet van Zwart.

15.	50—44	10—14.
16.	33—28	6—11.
17.	41—36	12—17.
18.	39—33	7—12.

1—6 zou natuurlijk niet gaan wegens 27—22 enz., maar ook wanneer schijf 27 b.v. op 31 stond mocht Zwart niet 1—6 spelen, wegens: Wit 35—30, Zwart 24×35, Wit 33—29, Zwart 23×34; Wit 28—22 en 32×1.

De laatste dreiging komt veel voor in partijen. Zet nog eens even Zwart: 1—6, de witte schijf 27 terug op 31 en de witte schijf 44 op 34. In dit ge-

val gaat de damzet als volgt: Wit 34—29, Zwart 23×34; Wit 28—23, Zwart 19×39; Wit 38—33 en 32×1

19.	44—39	1—6.
20.	47—41	4—9.
21.	37—31	24—29.
22.	33×24	20×29.

Een gevaarlijke ruit voor Zwart zoo als reeds meer door ons vermeld. Sterke spelers kunnen het zich echter wel veroorloven.

23.	49—44	17—22.
24.	28×17	11×22.

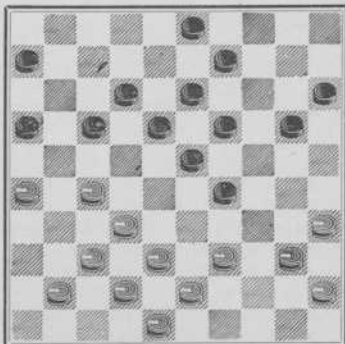
Dit spelsysteem van Zwart beoogt, zoo sterk mogelijk op het midden te dringen. Wit staan echter zeer goede verdedigingsmiddelen ten dienste.

25.	41—37	12—17.
26.	46—41	8—12.
27.	44—40	14—20.
28.	31—26	—

In dit systeem moet Wit wel op ruit 26 spelen en verder trachten met 39—34 Zwart aan diens linker vleugel vast te houden.

—	22×31.	
29.	36×27	17—22.

Stand na den 29en zet van Wit.

Een merkwaardige stand. Zwart zag, dat Wit nu wel een schijf kan winnen, doch Zwart komt op dam. Wit had echter alles nog juist uitgerekend en het bleek hem, dat hij de zwarte dam met winst kan opvangen.

30.	39—34	22×31.
31.	32—28	23×32.
32.	34×25	31—36.
33.	38×27!!	36×49.
34.	40—34	49×21.
35.	26×19	9—14.

Gedwongen, anders had Wit 19—14 en 25×14 gespeeld, waardoor hij met schijf 14 twee vijandelijke stukken vasthoudt n.l. 3 en 15.

36.	19×10	15×4.
37.	34—29	3—9.
38.	35—30	9—14.

Er dreigde:

Wit 29—23, Zwart 18×29; Wit 30—24, Zwart 29×20 en Wit 25×3.

39. 45—40.

Deze zet is zwak. Wit moet met zijn vooruitgedrongen stukken zoo snel mogelijk de damlijn trachten te bereiken. 30—24 was de zet.

—	16—21.	
40.	30—24	21—27.
41.	40—35	6—11.
42.	48—42	11—17.
43.	24—20	18—22.

Aardig is de volgende variant.

Zwart kan 27—32 spelen. Slaat Wit 20×9(A) dan volgt 32×41; Wit 9—3 en Zwart 41—47, remise.

(A). Wit 37×28, dan Zwart 18—23; Wit 28×10, Zwart 4×33 met remise.

Wit kan echter nog als volgt spelen: Zwart 27—32; Wit 20×9, Zwart 32×41; Wit 42—37, Zwart 41×32(B); Wit 9—3, Zwart 17—22, Wit 3—26; Zwart 32—38; Wit 26—48, Zwart 22—27; Wit 29—24, Zwart 27—31; Wit

48×26, Zwart 38—43. Wit bezet nu onmiddellijk de lange lijn met 26—37, zoo dat Zwart er geen dam bij kan halen. Daarna moet beleidvol een schijf op 15 worden gebracht om vervolgens over de ruiten 19 of 20, 14 en 10 een tweede dam te bereiken.

Dit spelsysteem is zeer moeilijk daar Zwart door fijn berekend spel vaak de remise afdwingt. Het systeem in zijn geheel te behandelen valt dan ook buiten het bestek van dit werk. Slechts wilden wij aangeven wat Wit moet trachten te bewerkstelligen.

(B). Zwart 4×13; Wit 37×46 en vervolgens b.v. Zwart 13—19; Wit 35—30, Zwart 19—23 (C.); Wit 46—41, Zwart 23×34; Wit 30×39, Zwart 18—23; Wit 25—20, Zwart 23—29; Wit 20—14, Zwart 17—22; Wit 14—9 (op 14—10 en Zwart 22—28 mag Wit niet 10—5 wegens Zwart 29—33 en 33×44 met remise). Zwart 22—28; Wit 9—3.

28 en 29.

3, 39 en 41.

Wat kan Zwart thans spelen?

Op 29—33 wint Wit met 3—17.

Op 29—34; Wit 39×30 kan de witte dam de zwarte schijf nog juist bijtijds „opvangen” b.v. Zwart 28—33; Wit 3—21, Zwart 33—39; Wit 21—49.

Op Zwart 28—32 wint Wit direct door 3—21. Op Zwart 28—33; Wit 39×28, Zwart 29—34 speelt Wit 3—25, 25—39 en 39—50.

(C). Zwart 18—22; Wit 25—20, Zwart 22—27; Wit 20—15, Zwart 27—32; Wit 15—10, Zwart 32—38; Wit 10—5 en Zwart moet nog een schijf geven en zal op den duur verliezen.

44. 20×9

45. 42—38

Daar anders 27—32 zou volgen.

- 22—28.
46. 29—23 28×19.

Wit moest wel een stuk geven, daar Zwart na twee zetten schijf 13 op 22 zou brengen en dan 28—32 enz. dreigt.

47. 25—20 19—24.

Om Wit zoolang mogelijk van dam af te houden.

48. 20×29 17—21.

49. 29—24 21—26.

50. 24—20 27—31.

51. 37—32 31—36.

Remise, daar Zwart op dam komt en altijd een der witte stukken veroovert, b.v. Wit 20—15, Zwart 36—41;

*) 33—28 zou nog verliezen, daar

In plaats van 13—18 moet Zwart door 28—22 en 15—10 remise maakt.

Wit 15—10, Zwart 41—47! (niet op 46, want dan zou Wit met 10—5 nog winnen).

En ook:

Wit 20—15, Zwart 36—41; Wit 38—33, Zwart 41—46; Wit 33—29*), Zwart 46×34; Wit 15—10 remise.

Aan het verloop van deze partij kan men zien, dat zelfs met een stuk meerderheid de partij nog geenszins zonder meer gewonnen is.

Integendeel dienen steeds de sterkste zetten te geschieden.

Zwart 13—18 en daarna 18—23! speelt. Niet 26—31 spelen, daar Wit dan nog

PARTIJ No. 6.

J. H. Vos. M. A. Haye.

Wit.

Zwart.

1. 34—29 17—21.
2. 40—34 21—26.
3. 45—40 11—17.
4. 32—28 6—11.
5. 37—32 26×37.
6. 42×31 19—23.
7. 28×19 14×23.
8. 35—30 13—19.

Eigenaardig, 29—24 kan nu niet; de afruil blijft gelijk.

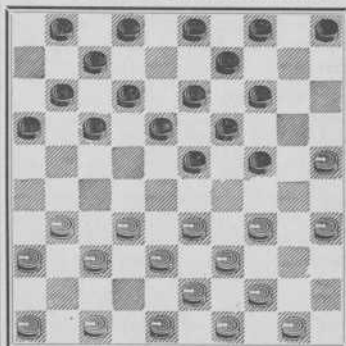
9. 40—35 10—14.
10. 41—37 20—24.
11. 29×20 15×24.
12. 30—25 8—13.

(Zie diagram.)

13. 44—40 5—10.
14. 34—30 10—15.
15. 50—45 2—8.
16. 46—41 1—6.

Beide spelers ondernemen weinig; het is een spel van kalm afwachten tot er een foutzet komt.

Stand na den 12en zet van Zwart.

17. 47—42 14—20.
18. 25×14 9×20.
19. 30—25 4—9.
20. 25×14 9×20.

21. 31—27 17—22.

22. 49—44 —

36—31 zou niet kunnen wegens
Zwart 16—21, 22—28 en 18×47.

— 22×31.

23. 36×27 11—17.

24. 41—36 7—11.

25. 37—31 20—25.

26. 33—28 17—22.

27. 28×17 12×21.

Naar aanleiding van deze zetten valt weinig op te merken: 't Is nog een kalme partij waarin eerst tegen het eindspel teekening komt.

28. 31—26 3—9.

Want op 11—17 zou Zwart opgesloten geraken, terwijl na 15—20 van diens linker vleugel niet de minste kracht meer uitgaat.

Immers in dat geval kan nooit meer de afruil 24—30 volgen, wat wel gaat als Zwart schijf 3 naar 20 brengt.

29. 26×17 11×31.

30. 36×27 8—12.

31. 42—37 6—11.

32. 39—33 24—29.

Zwart vereenvoudigt door uitruilen, hetgeen vrijwel gedwongen is. Als wit op veld 28 komt kan zwart nooit meer 24—30, 19×30 spelen omdat schijf 8 ontbreekt.

33. 33×24 19×30.

34. 35×24 23—28.

35. 32×23 18×20.

Een partij, waarin zooveel wordt uitgeruild zal zelden anders dan remise eindigen. Slechts in een zeer bijzonder geval dat zich straks zal voordoen, is nog winst mogelijk.

36. 38—32 12—18.

37. 43—39 20—24.

38. 32—28 11—17.

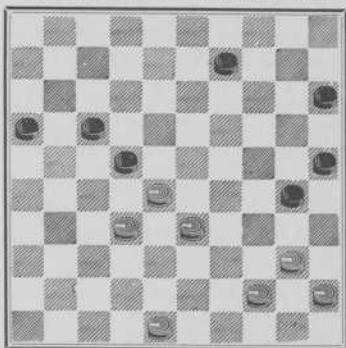
39. 37—32 24—30.

40. 39—33 —

Zwart dreigde met 30—34, 25×34, 18—22 en 13×24 met schijfwinst.

— 18—22.
41. 27×18 13×22.

Stand na den 41en zet van Zwart.

De nu volgende afwikkeling is door Wit prachtig doorzien. Zwart meende, dat Wit niet 40—35 mocht spelen, daar hij met 16—21 en 22—27 zou antwoorden. Hetgeen nu volgt is zeer moeilijk, zittend voor het bord, te zien.

42. 40—35! 16—21.

Op 30—34 zou volgen:

Wit 44—40, Zwart 34—39; Wit 33×44, Zwart 22×33; Wit 35—30, Zwart 25×34 en Wit 40×38.

43. 35×24 22—27.

44. 24—19! 27×29.

45. 28—23!! 29×18.

46. 19—13 17—22!

Nog wel het beste. In ieder geval komt Wit op dam, doch op deze wijze wordt de witte dam nog het meest in haar vrijheid beperkt.

47. 13×4 21—27.

48. 4—9 —

Gedwongen, anders speelt Zwart 27—31 en bij den volgenden zet wordt de dam door 22—27 afgenomen.

	—	15—20.
49.	9—4	27—31.
50.	4—10	31—36.
51.	48—42!	18—23.
52.	10×17	36—41.
53.	42—37!	41×32.
54.	17—26	25—30.

Op 32—38 zou volgen:

Wit 44—39 en vervolgens 39—33,
Zwart 38×29 en Wit 26×17, waarna
Wit voortdurend op de lijn 6/50 blijft.

55.	44—39	20—24.
-----	-------	--------

56.	26—48	—
-----	-------	---

Dreigt 39—34 enz.

—	30—35.
---	--------

57.	48—42	24—30.
-----	-------	--------

58.	42—48	32—38.
-----	-------	--------

Op Zwart 30—34 volgt:

Wit 39×30, Zwart 35×24; Wit
48—42, Zwart 24—30 en Wit 45—40.

59.	39—33	38×29.
-----	-------	--------

60.	48×25.
-----	--------

Zwart gaf op.

PARTIJ No. 7.

M. A. Haye. Herm. de Jongh.

Wit.

1.	33—28	18—23.
2.	31—27	17—21.
3.	39—33	21—26.
4.	34—30	11—17.
5.	44—39	17—21.
6.	30—25	20—24.
7.	40—34	14—20.
8.	25×14	9×20.
9.	34—30	20—25.
10.	39—34	4—9.

Zwart.

11.	34—29	25×34.
12.	29×40	10—14.
13.	37—31	26×27.
14.	42×31	21—26.
15.	47—42	26×37.
16.	42×31.	

Dit is de gewone ontwikkeling van Wit's linker vleugel. Men zal opmerken, dat schijf 41 niet zoo gunstig staat, beter zou zijn geplaatst b.v. op 42. Ook de „open” plek of ruit 42, waardoor de kroonschijf geïsoleerd staat, is een zwak punt. Zwart heeft dit bereikt door een „klaverblad” te vormen met de schijven 16, 21 en 26, waardoor hij na Wit 42×31 onmiddellijk met 21—26 weer kon achterloopen.

Een dergelijk „klaverblad” is gewoonlijk zeer sterk en Wit doet het best door schijf 26 af te ruilen (37—31 enz.) vóórdat Zwart ook op 21 een stuk plaatst.

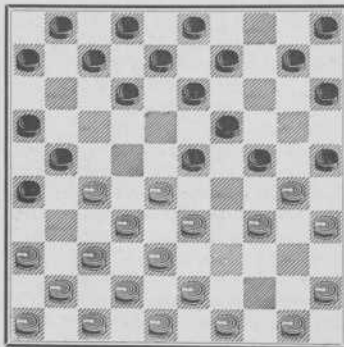
—	7—11.
---	-------

17.	41—37	11—17.
-----	-------	--------

18.	48—42	—
-----	-------	---

In dit geval is de tekstzet niet zoo zwak. Wit wil 33—29 en 27×29 spelen om een anderen spelvorm in te leiden. Wil Zwart dit voorkomen door

Stand na den 10en zet van Zwart.

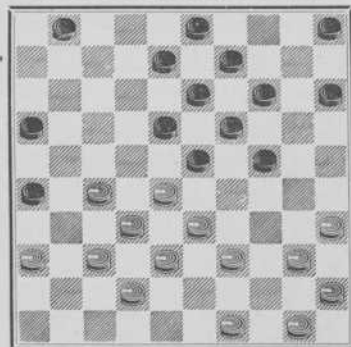
12—18 dan ruilt Wit door 27—22 uit, waardoor hij zijn linker vleugel van het teveel aan stukken, waarmede hij voorloopig toch niets kan aanvangen, ontlast.

—	12—18.
19.	27—22 18×27.
20.	31×11 6×17!!
21.	36—31 17—21!
22.	46—41 —

Wit zou 31—26 kunnen spelen. Zwart heeft dan door 21—27 enz. een tijdelijke schijfwinst, doch met 37—32 herovertoert Wit zijn schijf. Wit staat dan ongunstig met de schijven 21 en 26 aan den rand. Wellicht is dus de tekst-zet beter.

—	21—26.
23.	31—27 8—12.
24.	41—36 2—8.
25.	43—39 12—18.

Stand na den 25en zet van Zwart.

Duidelijk komt hier Wit's nadeel uit. De zwarte schijf 26 kan nooit verwijderd worden, doordat de kroon-schijf ontbreekt. Schijf 42 staat verder werkeloos en kan voorloopig niet in het spel worden gebracht. Merk verder op den slag, dien Wit zou kunnen uit-

voeren, indien de zwarte schijf 9 op 12 stond. Wit 27—22, Zwart 18×27; Wit 32×21, Zwart 23×34; Wit 40×7, Zwart 1×12! en wint bij den volgenden zet de schijf terug.

Ofschoon in dit geval de zet geen voordeel brengt moet men den slag toch kennen, daar deze dikwijls voorkomt.

26.	39—34	14—20.
27.	34—29	23×34.
28.	40×29	20—25.
29.	29×20	15×24!

Dit is nu eens een voorbeeld, hoe een randschijf op 25 (voor Wit is dit schijf 26) zeer sterk kan zijn.

Men zal begrijpen, dat randschijven: voor Wit op 25 en voor Zwart op 26 een geheel ander genre vertegenwoordigen. Deze laatste zijn veel sterker dan de eerste categorie in 't algemeen. Dit blijkt duidelijk uit het spelverband, terwijl verder routine de rest doet.

Als Zwart 25×14 slaat, kan Wit 33—29 spelen en later na 38—33 ook schijf 42 in 't spel brengen.

30.	49—44	1—7.
31.	44—39	7—12.
32.	28—22	—

Wit, die slecht staat, wenscht het spel zoo ingewikkeld mogelijk te maken om het element der verrassing er in te brengen. Bij zeer sterk spel heeft Wit echter geen kansen meer.

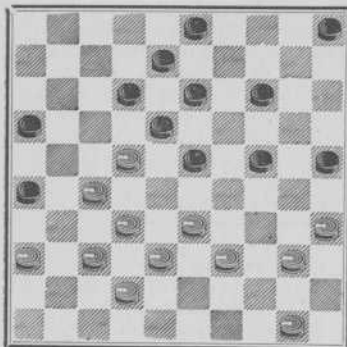
— 19—23.

Zeer goed! Als Wit nu 33—28 speelt volgt er: Zwart 5—10; Wit 28×30, Zwart 25×43 (hier blijkt weer, dat van schijf 25 kracht uitgaat).

Wit 38×49, Zwart 16—21; Wit 27×16 en Zwart 18×47! Overigens mocht Zwart in plaats van 19—23 niet 5—10 spelen wegens: Wit: 27—21 (26×28) en 32×5.

33.	45—40	9—14!
-----	-------	-------

Stand na den 33en zet van Zwart.

De laatste zet van Zwart is schitterend. Als Wit 40—34 speelt volgt er een prachtige combinatie.

Wit 40—34, Zwart 26—31!! Wit 37×26, Zwart 13—19; Wit 22×2, Zwart 23—29; Wit 34×23, Zwart 19×48; Wit 2×30, Zwart 25×21; Wit 26×8 en Zwart 3×12 met gewonnen partij.

34. 50—45 14—19.

35. 40—34 5—10?

Dit geeft Wit gelegenheid tot het uitvoeren van een remise gevende combinatie.

Wij gaven de voorkeur aan;

Zwart 24—30; Wit 35×24, Zwart 19×30. Deze interessanten spelgang zullen wij aan het einde der partij uitwerken.

36. 27—21 26×28.

37. 33×22 18×27.

38. 32×21 16×27.

39. 35—30 24×35.

40. 45—40 35×33.

41. 38×7 8—12.

Gedwongen, anders krijgt Wit nog winstkans.

42. 7×9 3×14.

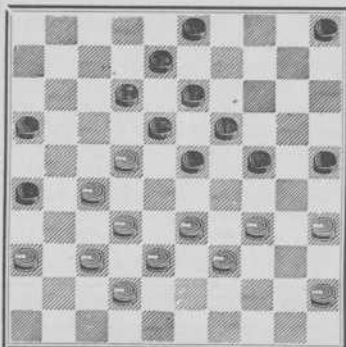
43. 37—31 27—32.

44. 31—26 19—23.

45. 26—21.

.Na nog eenige zetten door de spelers remise verklaard.

Thans de stand, waarin Zwart de winst verzuimde. De cijfers A. B. enz. verwijzen naar de verschillende varianten.

Zwart 24—30; Wit 35×24, Zwart 19×30; Wit 45—40 (A. B. en C.) Zwart 5—10 (niet 30—35; dan speelt Wit 33—28 en 28×19 enz.) Wit 40—35 (D. E. en F.) Zwart 10—15; Wit 35×24, Zwart 23—29 en 18×40 en wint.

(F). Wit 36—31, Zwart 3—9; Wit 33—28 (op 33—29, Zwart 10—14), Zwart 9—14; Wit 28×19, Zwart 14×23; Wit 40—35, Zwart 10—14; Wit 35×24, Zwart 14—19; Wit 24—20, Zwart 25×14; Wit 34—30, Zwart 14—20; Wit 30—25, Zwart 20—24; Wit 39—34, Zwart 12—17 met gewonnen stand.

(E). Wit 33—28, Zwart 23—29 en op Wit 39—33, Zwart 30—35 enz.

(D). Wit 33—29, Zwart 10—14 (en

niet 30—25, daar Wit dan als volgt ansen krijgt.

Zwart 30—35; Wit 39—33 en 33—28!

(C) en (B). Deze varianten vervallen

in het reeds behandelde onder D, E, en F.

(A). Wit 33—28, Zwart 23—29; Wit 34×23, Zwart 18×29. Met overwegenden stand.

PARTIJ No. 8.

Herm. de Jongh. P. J. v. Dartelen.

Wit.

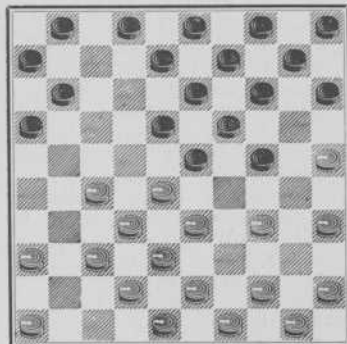
Zwart.

1.	33—28	18—23.
2.	34—30	12—18.
3.	30—25	17—21.
4.	40—34	7—12.
5.	39—33	21—26.
6.	31—27	11—17.
7.	37—31	26×37.

Juist, Wit wacht niet tot Zwart het „klaverblad” heeft gevormd, waarna hij na den dubbelen afruil een „open” vak op 42 zou krijgen. Vergelijk onze opmerking bij de vorige partij.

8.	42×31	17—21.
9.	31—26!	12—17.
10.	47—42	17—22.
11.	26×17	22×11.
12.	41—37	20—24.

Stand na den 12en zet van Zwart.

13.	34—30!	—
- Weer het klaverblad!

—	14—20.	
14.	25×14	9×20.
15.	30—25!	4—9.
16.	25×14	9×20.

Hier geldt voor Zwart, wat wij ten opzichte van Wit opmerkten bij den 16en zet in de vorige partij.

17.	44—40	10—14.
18.	43—39	5—10.
19.	49—43	1—7.
20.	40—34	24—29.
21.	33×24	20×40.
22.	45×34	7—12.
23.	39—33	23—29.

Deze zet is zeer goed en hierdoor herstelt Zwart zich geheel van het nadeel bij den 16en zet. In plaats van 39—33 had Wit dus beter 34—30 kunnen spelen.

24.	34×23	18×29.
25.	33×24	19×30.
26.	35×24	14—19.
27.	38—33	19×30.

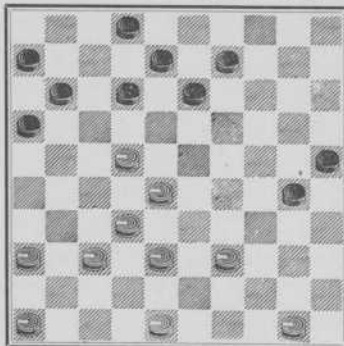
Wit heeft rechts te weinig schijven om voordeel te kunnen behalen op schijf 30, die voorloopig geïsoleerd zal komen te staan.

28.	43—39	10—14.
29.	42—38	15—20.
30.	33—39	—

Juist, voorkomt dat Zwart ruit 24 bezet, waardoor deze zeer veel spelvrijheid zou verkrijgen. Wit verbreedt zijn „front” met den tekstzet.

—	3—9.	
31.	27—22	20—24.
32.	29×20	14×25.

Stand na den 32en zet van Zwart.

Zwart dreigt thans met een aanval op Wit's rechter flank. Deze moet zich voorloopig tot verdedigen bepalen.

33. 46—41 13—19.

34. 36—31 8—13.

35. 41—36 9—14.

36. 50—44 14—20.

37. 38—33 30—34.

Wij zouden aan 20—24 de voorkeur geven.

Zwart onderneemt den aanval vóór zijn stand hiervoor voldoende gereed is.

38. 39×30 25×34.

39. 22—18! 12×23.

40. 33—29! —

Zeer mooi. Als Zwart 34—39 speelt volgt: Wit 29×9, Zwart 39×50; Wit 31—27; Zwart 50×42 en Wit 48×37.

Als Zwart 34—40 speelt volgt:

Wit 29×9, Zwart 40×49 en Wit 9—3!!

— 13—18.

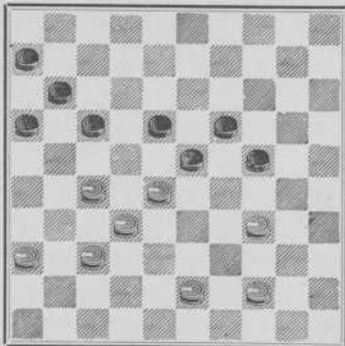
41. 29×40 11—17.

42. 31—27 2—7.

43. 40—34 20—24.

44. 48—43 7—11.

Stand na den 44en zet van Zwart.

Nu volgt een prachtig offer, door Wit keurig berekend.

Zwart dreigde 17—22 te spelen. Hem ontging den onverwachten zet, waarmede Wit nu komt.

45. 28—22! 17×28.

46. 43—38 24—29.

(11—17 kon niet wegens Wit 27—22).

47. 34—30 28—33.

48. 27—22!! 33×31.

49. 22×33 11—17.

50. 36×27 17—21.

51. 30—25 21—26.

52. 25—20 16—21.

53. 27×16 26—31.

54. 20—14 31—36.

55. 14—9 36—41.

56. 9—4 23—29.

Zwart kon niet direct damhalen. Op 41—46 was Wit 44—39 gevolgd. Op 41—47 zou Wit 4—15 spelen.

57. 33×24 41—46.

58. 4—36 46×49.

59. 36—27 49×21.

60. 16×27.

En Wit wint op tempo.

Spel-principes.

„Geen theorie“, zeiden wij reeds en hetgeen wij in dit hoofdstuk zullen behandelen, is, ofschoon het den beginner een uitgebreide kennis van den aanvang' der partij zal bijbrengen, geenszins als theorie op te vatten.

Evenals bij een theoretische beschouwing zullen wij goede en zwakke zetten duidelijk onderscheiden, doch de lezer zal zich niet gebonden gevoelen aan een bepaalde opening en daaraan gepaard gaande onverwisselbare volgorde van zetten.

Meer op bepaalde spel-types wordt de aandacht gevestigd en deze zullen uitvoerig worden behandeld en toegelicht en — waar noodig — met partijen geïllustreerd. Hierbij breken wij met de slechte gewoonte, de openingen te karakteriseeren naar den aanvangszet. O.i. zijn de weinige namen die men voor de openingen in het damspel vond, verkeerd gekozen en, daar een juiste betiteling van de karakters der verschillende spelvormen in het bestek van dit werkje onmogelijk is, zullen wij ons niet aan een volgorde naar de heerschende gewoonte storen.

Den beginners raden wij alle standen, hoe onbeduidend ze soms ook kunnen schijnen, nauwlettend na te spelen. In het voorgaande heeft men reeds een overzicht van het spel in bepaalde standen en ook in zijn geheel

gehad. Het bestudeeren van verschillende spelprincipes zal de kennis van het damspel beduidend verrijken en vooral aankweken hetgeen naast kennis van bijzondere slagen een eerste vereischte is: positiegevoel.

Nauwlettend naspelen van de verschillende spelgangen en zoo mogelijk begrijpen waarom een bepaalde zet in zekeren stand logisch en noodzakelijk is kweekt de voor een goed damspeler vereischte bedrevenheid. Wie daarbij aanleg heeft voor het spel zal verbluffende vorderingen maken.

33—28.

Hiermede worden zeer veel partijen geopend. Niet onaardig is het een stukje geschiedenis van deze opening te geven, waarbij wij ons uitsluitend zullen bepalen tot datgene, wat waarde heeft voor het practische spel.

Zoo komen wij dan allereerst tot

De Hoogland-variant.

In zijn bekende boek „Het Damspel“, voor jaren verschenen bij dezelfde uitgevers, gaf de oud-kampioen van Nederland J. de Haas deze opening theoretisch aan.

Weinige spelers hebben zich voor het damspel zoo verdienstelijk gemaakt als de heer De Haas; in woord en geschrift was hij steeds de apostel

van het spel, hij bereisde het geheele land tot het geven van simultaan-séances en demonstraties en, langen tijd de beste speler, die ons land opleverde, ging van zijn krachtige persoonlijkheid een sterke propagandistische invloed uit.

In één opzicht heeft o.i. De Haas gefaald, moest hij wel falen, want hij ondernam het, een volledige speltheorie samen te stellen. Zijn in vereeniging van Ph. L. Battefeld geschreven werk getuigt van groote kennis en ernstige studie en hetgeen De Haas bereikte heeft dan ook goede vruchten afgeworpen.

Maar... een volledige theorie? De Haas faalde, waar iedere speler, ook in de toekomst moet falen! Nooit zal het spel zóó uitgewerkt en bestudeerd kunnen worden of steeds zullen zich — en vooral ten opzichte van de opening — nieuwe vragen voordoen. Tegenover de rijke schakeeringen van het spel staat de scherpste denker machteloos! De Haas gaf de 33—28 opening voor beide partijen als volgt aan:

	Wit.	Zwart.
1.	33—28	18—23.
2.	31—27	20—24.
3.	34—30	17—21.
4.	39—33	12—18.
5.	37—31	7—12.
6.	31—26	14—20.
7.	26×17	11×31.
8.	36×27	20—25.
9.	44—39	25×34.
10.	40×20	15×24.

Een symmetrische stand met gelijk spel.

In zijn werk werden de afwijkingen voor beide partijen behandeld en straalt meermalen een scherp analytische conclusie door. Doch deze onder-

zoekingen zijn thans reeds eenige tientallen jaren verouderd en het spel heeft zich meer en meer gevormd. Zoo gelden thans sommige posities, welke vroeger sterk werden afgekeurd, als zeer sterk en omgekeerd speelt men niet meer zonder nadeel de standen, welke voorheen een succesvolle verdediging gaven.

Een zeer groote verdienste van De Haas is geweest, dat hij zoo sterk den klemtoon legde op de beteekenis van 39—33 en 44—39 resp. als 2e en 3e zet van Wit. Hij moge zich jaren geleden hebben vergist door deze zetten als zwak te qualificeeren, een onomstootelijke waarheid is, dat, goed of zwak, de geheele opening, — wil men de voor beide spelers weinig winstkans gevende genoteerde tien eerste zetten ontwijken — om de zetten 39—33, 44—39 „draait“.

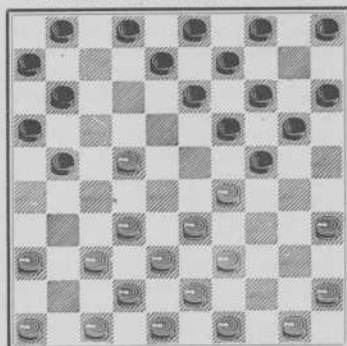
De ex-wereldkampioen Herm. Hoogland Jr. heeft in een partij, welke gespeeld werd om het kampioenschap van Nederland, een weerlegging gevonden van de oude theorie.

't Was in den tijd, dat men de bovenvermelde zetten zwak achtte, bovendien het bezetten van de ruiten 22 en 29 ontraadde. Hoogland speelde met Wit als volgt.

	Wit.	Zwart.
1.	33—28	18—23.
2.	39—33	12—18.
3.	44—39	7—12.
4.	31—27	20—24.
5.	37—31	14—20.
6.	41—37	10—14.
7.	34—29	23×34.
8.	40×29	17—22.
9.	28×17	12×21.
10.	27—22	18×27.
11.	31×22	—

Diagram No. 1.

Stand na den 11en zet van Wit.

En bij den volgenden zet 32—28.

De vertolking van de toenmalige idee was, dat Zwart na eerst 21—26 te hebben gespeeld, vervolgens schijf 1 op 12 brengt, om op het juiste oogenblik 12—17 te spelen, Wit aldus opsluitend.

De partij werd door Hoogland, die dus een stand innam, welke volgens de toenmalige theorie slechte kansen gaf, gewonnen. Toen beging men een nieuwe fout en werd de waarde van de ineens deugdelijk gebleken zetten van Wit overdreven. Men vergat hierbij, dat De Haas, door tijdnood snel moettende spelen, zich een remise variant had laten ontgaan.

Zoals bijna steeds ligt ook hier de waarheid in het midden. Het in een dergelijke positie bezetten van de velden 22 en 29 is vaak sterk, indien het na een grooter aantal zetten geschiedt. De Hoogland-variant zelve, met een kleine wijziging, doordat Zwart bij den achtsten zet sterker kan voortzetten, geldt thans weer als voordeelig voor Zwart.

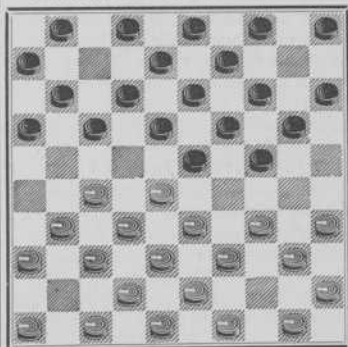
Alvorens tot het weergeven van verschillende verwickelingen in de Hoogland-variant over te gaan, moeten wij even in de wordingsgeschiedenis van de theorie terugtreden, teneinde duidelijker te kunnen aantonen, waarom Hoogland in het aangegeven partijgedeelte de ruiten 22 en 29, welke bezetting als zwak gold, toch bespeelde.

Hiervoor geven wij een van de vele varianten uit de oude theorie, waarop de afkeuring van de zetten 2. 39—33 en 3. 44—39 was gebaseerd.

Wit.	Zwart.
1. 33—28	18—23.
2. 39—33	12—18.
3. 44—39	7—12.
4. 31—27	20—24.
5. 37—31	14—20.
6. 41—37	10—14.

Diagram No. 2.

Stand na den 6en zet van Zwart.

Zou Wit nu 34—30 spelen, dan volgde voor Zwart 20—25 met gunstige ontwikkeling voor diens langen vleugel, terwijl Wit slechts over de velden 26 of 22 kan ontwikkelen hetgeen werd afgekeurd. Direct 27—22 spelen

is natuurlijk niet mogelijk, daar Zwart zou antwoorden met

	Wit.	Zwart.
7.	27—22	18×27.
8.	31×22	23—29.
9.	34×23	24—30.
10.	35×24	20×27.
11.	32×21	17×26.

met schijfwinst.

Nog sterker voor Zwart (na 7. 34—30 voor Wit) achtte men de volgende voortzetting en dit is een der varianten, waarin de oude theorie nog niets van haar waarde heeft verloren. Merk hierbij op, dat als Wit met 50 of 49—44 afwacht, hoe Zwart zal spelen, deze in 1 of 2—7 een sterken zet heeft, welke Wit toch weer dwingt tot het accepteren van den volgenden speling.

	Wit.	Zwart.
7.	34—30	17—21.

En als Wit na 31—26 speelt ten-einde zijn langen vleugel te ontwikkelen, wint Zwart door 24—29 (zooals wij reeds elders aangaven) een schijf.

8.	30—35	21—26.
9.	50—44	1—7.
10.	47—41	4—10.

Deze positie paste natuurlijk geheel in het kader van de oude theorie. 27—22 zou een schijf op de gevaarlijke ruit brengen. Beide partijen staan opgesloten aan den langen vleugel, echter ... Wit moet het eerst spelen en dus het voordeel prijsgeven.

	Wit.	Zwart.
11.	40—34	24—29.
12.	33×24	20×40.
13.	45×34	23—29.

Oogenschijnlijk een inconsequentie. Zwart speelt nu n.l. zelf op een ruit, welke bezetting men zwak of min-

stens genomen gevaarlijk achtte. Thans valt echter een belangrijk verschil op te merken. Wit is aan den langen vleugel opgesloten, bovendien is de mooie schijf 45 van Wit verdwenen.

Ook kan Wit niet 44—40 spelen wegens 29—33, 19—23 van Zwart. Er geschiedt dus b.v.

	Wit.	Zwart.
14.	34×23	18×29.
15.	39—33	19—24.

en daarna 14—20 (25×14) 9×20

Natuurlijk kan Wit nooit schijf 29 winnen, want als hij na verloop van tijd 39—34 speelt, kan Zwart drie verdedigingen vinden.

1e. heeft hij ruimschoots den tijd gehad om eerst 20—25 en dan 24—30 te spelen.

2e. kan hij met 13—18 dekken.

3e. kan b.v. 10—14 (34×23) 24—30 (35×24) en 20×18 volgen.

Een stand dus waarin Zwart voor schijf 29 voldoende verdediging vindt en Wit nog steeds opgesloten staat.

Klakkeloos beweren kan men den grondleggers der oude theorie niet ten laste leggen. De theorie was goed ... voor haar tijd en moge zij ook thans in zeer vele gevallen foutief en ontoereikend blijken, zij is ten slotte den grondslag waarop wij gesteund door practische ervaring, voort konden bouwen.

Verschillende nieuwere varianten berusten dus op een afwijken van de oude theorie, waardoor men zetten kan spelen, waardoor men niet in bovenstaanden stand bij den 15en zet behoeft te komen. De practijk heeft bewezen, dat men na 3. 44—39 op zoovele manieren kan vervolgen, dat het innemen van den laatsten stand gemakkelijk kan worden vermeden.

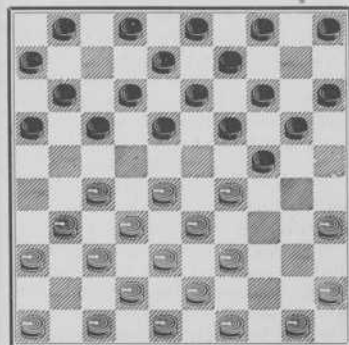
Een der vele nieuwere onderzoeken was de Hoogland-variant, die al moge zij thans ook weer als minder sterk voor Wit gelden, toch altijd verre te verkiezen blijft boven den laatsten spelgang. Bovendien, dat „minder sterk” behoeft men niet altijd te angstvallig op te vatten. Schrijver dezer heeft jaren achtereen de variant, waar ook maar eenigszins mogelijk, op wedstrijden gespeeld, wetend, dat Zwart bij het beste tegenspel voordeel krijgt. Dat voordeel is echter in de praktijk zóó moeilijk uit te buiten, dat verrewge de meeste partijen voor Wit gewonnen werden, al stond Zwart analytisch ook vaak beter.

Thans verschillende spelgangen in deze variant.

Wit.	Zwart.
1. 33—28	18—23.
2. 39—33	12—18.
3. 44—39	7—12.
4. 31—27	20—24.
5. 37—31	14—20.
6. 41—37	10—14.
7. 34—29	23×34.
8. 40×29	—

Diagram No. 3.

Stand na den 8en zet van Wit.

Wit's doel in deze variant is zoo ver mogelijk op het centrum op te dringen. Hij krijgt dus schijven op 22 en 29 en soms zelfs op 23, terwijl Zwart uitsluitend rand-stellingen vormt. In dit spelgenre kan Zwart ruit 25 niet vermijden, dit veld is zelfs sterk voor hem. Tevens dient men er op te letten dat de schijven 2 en 4 zoo lang mogelijk op haar plaats blijven staan teneinde, komt Wit op 22 en 23, de afruil 13—18 in reserve te houden.

In dezen belangrijken stand zullen wij de verschillende afwijkingen (varianten) voor beide spelers behandelen.

Naar aanleiding van de opmerking betreffende de schijven 2 en 4, kunnen wij al aanstonds 2—7 en 4—10 voor Zwart buiten beschouwing laten.

In één variant (de eerste welke wij zullen behandelen, daar deze de Hoogland-variant afbreekt en in de overige spelgangen de variant blijft gehandhaafd) vertolkt de variant welke met 2—7 aanvangt, inderdaad een karakter, doch ook hier zal blijken, dat de zet geen aanbeveling verdient.

(Zie diagram No. 3).

Zwart 2—7; Wit 27—22 (Wit kon ook 29—23, 18×29; 28—22, 17×28 en 32×34 spelen met ongeveer gelijk spel, doch dan gaat de Hoogland-variant weer te niet. Wij handhaven deze variant in de volgende spelgangen ter wille van de verschillende verwickelingen).

Zwart 18×27; Wit 31×22, Zwart 12—18; Wit 46—41, Zwart 18×27; Wit 32×17, Zwart 7×18.

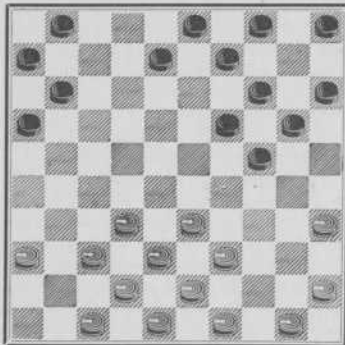
Zwart heeft dus kunnen voorkomen, dat Wit de Hoogland-variant vormde, echter ten koste van zijn stelling. In den loop van de partij zal Zwart 20—25, Wit 29×20, Zwart 15×24 noodzakelijk blijken, doch dan is de rand-

schijf op 25 voor Zwart weer nadeelig. Immers het vasthouden van Wit op ruit 22 vormt geen tegenwicht meer.

Ook zou Zwart nog als volgt kunnen voortzetten.

Wit b.v. 37—32 (na Zwart's zet 7×18) Zwart 11—17; Wit 41—37, Zwart 17—22; Wit 28×17, Zwart 18—23; Wit 29×18, Zwart 13×11

Diagram No. 4.

Bezien wij deze stelling aandachtig. Dit is een mooi voorbeeld, hoe ook met een zet, welke niet direct met een slag in verband staat, voordeel kan worden behaald.

Wit moet zijn tegenstander voor de keuze stellen, zijn langen vleugel hetzij over ruit 29, hetzij over veld 25 te ontwikkelen, wat in beide gevallen nadeel voor Zwart beduidt, daar er voor dezen geen overwicht aan den anderen vleugel (zoals in voorgaande voorbeelden) tegenover staat.

Hieruit zal men begrijpen, dat Wit moet voorkomen, dat Zwart 19—23 speelt, wat het begin zou zijn van een versterking van het afgebrokelede Zwarte centrum. Hiervoor is dus voor

Wit aangewezen 33—28 of 32—28, waarvan de eerste zet nog wel de voorkeur verdient, omdat Wit in verband met het schijvenaantal Zwart het beste aan den korten vleugel kan vasthouden.

Ook kan Wit nog even wachten met 33—28 en eerst 50—44 spelen, daar Zwart toch nog niet 19—23 kan spelen, wegens de zet 33—29.

Speelt Zwart na Wit 50—44, 5—10, dan moet Wit direct met 33—28 vervolgen.

In dit geval is het afbreken van de Hoogland-variant voor Zwart dus beslist nadeelig. Beter blijft altijd den stand te acceptceeren, daar voor beide partijen het lot van het spel uitsluitend van de waarde hunner zetten afhangt.

(Zie diagram No. 3).

Zwart 17—22; Wit 28×17, Zwart 11×22 (12×21, zooals werd gespeeld in de voorbedoelde partij zal, wanneer wij deze partij in haar geheel geven, nader worden geanalyseerd). Wit 29—23, Zwart 19×28 (Beter dan direct 18×29, daar dan na den uitruil Wit met 32—28 vervolgt en Zwart niet meer, het retireeren met 20—25 en daarna 24—30 ten dienste staat).

Wit 32×23, Zwart 18×29; Wit 27×7, Zwart 1×12; Wit 37—32 en later 32—28.

Zwart kan nu 20—25 en daarna 24—30 spelen, doch behoudt dan een nadeelige randschijf.

(Zie diagram No. 3).

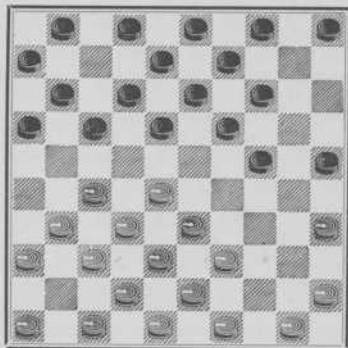
Zwart 20—25; Wit 29×20, Zwart 15×24.

In dit geval is de randschijf op 25 niet zoo nadeelig, daar Wit eenigszins in zijn bewegingsvrijheid is beperkt. O.a. kan na 46—41 Wit niet meer aan den langen vleugel spelen, behalve dan de

zetten 31—26 en 27—22. (28—22 zou hem in een soortgelijke positie brengen als Zwart in de laatst behandelde variant).

Hieruit blijkt, dat een dergelijke randschijf alleen nadeelig is, indien er geen voordeel of „kans” aan den anderen kant tegenover staat.

Diagram No. 5.

Wit 27—22, Zwart 18×27; Wit 31×22, Zwart 5—10.

Wij leggen er den nadruk op, dat deze zetten voor beide spelers geenszins gedwongen zijn en Zwart in dit geval even goed b.v. 1—7 of 24—30 had kunnen spelen.

De gegeven voorbeelden dienen om den lezers de noodige kennis van deze standen bij te brengen. Slechts waar de zetten uitgesproken goed of zwak zijn, wordt dit vermeld.

Wit 49—44 (A, B en C). Zwart 10—15; Wit 39—34, Zwart 24—30; Wit 35×24, Zwart 19×39; Wit 43×34, Zwart 14—19; Wit 34—29, Zwart 19—24; Wit 29×20, Zwart slaat naar verkiezing, in beide gevallen is de stand ongeveer gelijk.

A. (In plaats van 49—44). Wit 37—31, dan Zwart 19—23.

B. Wit 36—31, dan Zwart 24—29; Wit 33×24, Zwart 19×30; Wit 35×24, Zwart 13—18; Wit 24×13, Zwart 9×36 met winst van een schijf.

C. Wit 50—44 dan Zwart 19—23; Wit 28×30, Zwart 25×34; Wit 39×30, Zwart 17×50.

(Zie diagram No. 5).

Wit 31—26, Zwart 17—22 (A.) Wit 28×17, Zwart 11×31; Wit 36×27 en Zwart 19—23 met gelijk spel.

(A.) Deze variant leert, dat het nemen van een slag niet altijd voordelig is.

Zwart 24—29; Wit 33×24, Zwart 19×30; Wit 35×24, Zwart 17—21; Wit 26×17, Zwart 11×44; Wit 49×40! (Immers, na 50×39 waren er maar twee stukken meer over om schijf 24 tegen den aanval door 14—19 te verdedigen).

Wil Zwart nu trachten schijf 24 te veroveren, dan moet allereerst een stuk op 15 worden gebracht, omdat Wit anders met 24—20—15 het stuk in veiligheid brengt.

Zwart 5—10; Wit 43—39, Zwart 10—15. Oogenschijnlijk gaat nu het stuk voor Wit verloren, daar Zwart vier schijven heeft om achter te loopen (3, 4, 9 en 14) en Wit slechts drie om te dekken (40, 45 en 50).

Wit 50—44, Zwart 14—19; Wit 40—35, Zwart 19×30; Wit 35×24, Zwart 9—14; Wit 32—28, Zwart 14—19; Wit 39—33, Zwart 19×30; Wit 28—23, Zwart 18×29, Wit 33×35.

Het brengen van een Wit stuk op 24 heeft dus voor Zwart geen nut, daar Wit het zeer goed kan verdedigen.

(Zie diagram No. 5).

Wit 45—40, Zwart 5—10; Wit 40—34, Zwart 10—15; Wit 49—44,

Zwart 17—21 (om op Wit 31—26, te spelen: Zwart 14—20, Wit 26×17, Zwart 11×31 en 24—30, 20×49) Wit 44—40, Zwart 21—26; Wit 27—22 Zwart 18×27; Wit 31×22. Met ongeveer gelijk spel.

(Zie diagram No. 5).

Wit 45—40, Zwart 1—7; (dreigend op Wit 50—45 met 24—29, 19×30, 18—22 en 13×35 voort te zetten). Wit 40—34, Zwart 24—30; Wit 35×24, Zwart 19×30; Wit 27—22, Zwart 18×27; Wit 31×22, Zwart 14—19; Wit 34—29, Zwart 19—24.

In dit spelgenre moet Wit steeds op ruit 29 aanvallen en ruit Zwart deze schijf waar mogelijk af. Voor Wit is het natuurlijk van belang, den langen vleugel, waar veel stukken in een feitelijk afwachende positie staan, te ontwikkelen.

De praktijk heeft geleerd, dat dit ontwikkelen door zetten als 36—31, 31—27 enz. veelal nadeel brengt. Wit's eenige tactiek kan dus zijn, den langen vleugel in de richting van veld 29 te brengen, dus door zetten als 33—29, 38—33, 42—38 en 47—42.

Uit het voorgaande blijkt, dat Wit's positie met de schijf op 22 wel zeer kansrijk zou zijn, indien hij maar niet zooveel schijven aan den langen vleugel had staan, waarmede voorloopig toch nog niets is aan te vangen.

Door een eenvoudige redeneering verkrijgt men een overzicht over dit soort spel.

Door ruit 22 te bezetten heeft Wit den strijd dichter bij de vijandelijke damlijn gebracht, een voordeeltje, dat weer wordt getemperd door het te veel aan stukken dat Wit aan dezen vleugel heeft. Deze stukken dienen feitelijk (daar het bezetten van 31 en 27 in den regel zwak is) uitsluitend

om na Zwart 16—21 en 12—18 met 37—31 te kunnen dekken. In dezen stand zou Zwart 5 keer kunnen „achterloopen (met de stukken 12, 7, 8, 2 en 3) en eveneens kan Wit 5 maal (met 37, 42, 46, 47 en 48) op tijd „dekken“, zonder gedwongen te zijn tot definitieve bezetting van veld 27.

Practisch zal het voor Zwart echter onmogelijk zijn schijf 22 vijf keer aan te vallen, daar Wit via veld 29 voortdurend op het middenbord aanvalt en ten laatste in den zet 29—23 een uitmuntende parade zou vinden tegen den aanval 12—18.

Om deze reden kan gemakkelijk een „verdedigingsschijf“ aan Wit's linker flank worden gemist, waarvoor deze reeds de oplossing vindt in de zetten 33—29 tot 47—42.

Zelfs de dan overblijvende vier stukken, waarop de verdediging berust, zijn ruimschoots voldoende en kunnen bij handig manoeuvreeren van Zwart nog te veel blijken, dus vrijwel werkloos staan, wat weer een nadeeltje kan beduiden.

Als wij nu verder nog opmerken, dat schijf 36 inderdaad noodzakelijk is voor steun van de dekking 37—31 (na Zwart 16—21 en 12—18), dan blijkt de geheele positie te worden beheerscht door de overblijvende schijf 46.

Op grond van deze overwegingen kan men tot de volgende conclusie komen:

De Hoogland-variant.

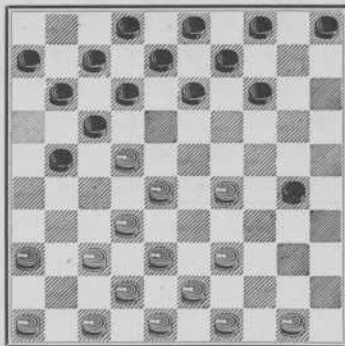
- A. zonder schijf op 46 belooft voor Wit voordelig te zullen worden (b.v. wanneer men in een meer gevorderde partij tot dit spel-genre overgaat).
- B. met schijf op 46 geeft Zwart bij

het beste tegenspel theoretisch betere kansen.

Wit 29×20, Zwart 25×14; Wit 23—29, Zwart 16—21.

Diagram No. 6.

(Stand na Zwart 16—21).

Waar het Wit's plan blijkt te zijn, de linie 38, 42, 47 te ontwikkelen, tracht Zwart zijn tegenstander in zijn bewegingsvrijheid te belemmeren.

Dit is een van de vele standen in de Hoogland-variant, welke van beide zijden zoo scherp gespeeld kunnen worden. Soms gaat het om geringe voordeeltjes, waarmede plotseling de partij in een geheel ander spel type overgaat.

Laat ons nu de gevolgen nagaan, als Wit, geheel volgens zijn plan 38—33 speelt. Zwart kan dan 12—18 spelen, uitgaande van de redeneering: Wit zal allereerst 42 of 43—38 moeten spelen (waarvan zooals betoogd, het eerste meer in de lijn van Wit's spel ligt) en kan eerst dan 37—31 spelen om te trachten de verloren schijf te heroveren.

Wij spelen dus in den diagramstand: Wit 38—33, Zwart 12—18.

Nu zijn er twee manieren voor Wit om, behalve de aangegeven methode, het schijfverlies te coupeeren.

1e. Wit 39—34, Zwart 18×38; Wit 34×25 en bij den volgenden zet 43×32, doch dan heeft Wit, hoewel met gelijk aantal stukken, een zeer „open” stand, waarvan weinig kracht uitgaat.

2e. Wit 42—38, Zwart 18×27; Wit 28—22, Zwart 17×28 (A) Wit 33×31, Zwart 21—26, waarbij men nog aan Zwart's positie de voorkeur zou geven.

(A.) Zwart 27×18, dan Wit 39—34, Zwart 30×28; Wit 32×1, Zwart 8—12; Wit 1×10, Zwart 5×14. Met ongeveer gelijk spel.

Nu de gewone verdediging in een dergelijk geval.

(Zie diagram No. 6).

Wit 38—33, Zwart 12—18; Wit 43—38 (Nu Wit met de verdediging van schijf 22 een zet ten achter is, doordat hij niet direct 37—32 kan spelen, is dit sterker dan 42—38 daar hij nu deze schijf niet missen kan).

Zwart 18×27; Wit 37—31, Zwart 7—12; Wit 31×22 Zwart 12—18; Wit 42—37 (vergelijk de opmerking bij Wit 43—38. Was toen 42—38 gespeeld dan had nu voor Wit de bezetting van ruit 37 een zet langer geduurd).

Zwart 18×27; Wit 37—31, Zwart 8—12; Wit 31×22, Zwart 12—18; Wit 46—41, Zwart 18×27; Wit 41—37, Zwart 2—8; Wit 37—31, Zwart 8—12, Wit 31×22, Zwart 12—18; Wit 47—42, Zwart 18×27; Wit 42—37, Zwart kan nooit schijf 27 beschermen met 13—18 en daarna op 22 wegens Wit 28—22 of — in dit geval — 29—23).

Zwart 3—8; Wit 37—31, Zwart 8—12 (A.) Wit 31×22, Zwart 12—18;

Wit 48—42, Zwart 18×27; Wit 42—37 en wacht verder een geschikt oogenblik af voor den zet 37—31.

(A). Zwart 13—19; Wit 31×22, Zwart 19—23; Wit 28×10, Zwart 17×37; Wit 33—28, Zwart 5×14; en Wit 38—32, waardoor deze de schijf terugwint.

De geheele manoeuvre heeft Zwart dus niet het minste voordeel gebracht en Wit zelfs geholpen, de schijf 46 voordeelig in het spel te brengen.

(Zie diagram No. 6).

Daar de poging om schijf 22 te veroveren, of Wit's zet 38—33 te verhinderen voor Zwart geen gunstig gevolg heeft, spelen wij in den diagram-stand verder. Echter nemen wij nu ook den zet 16—21 van Zwart terug, daar deze feitelijk de inleiding was van de laatste variant.

Na 33—29 van Wit spelen wij nu voor Zwart (in plaats van 16—21) 5—10.

(Merk op, dat als Zwart 17—21 speelt, Wit weer ongestoord met 38—33 kan vervolgen, daar Zwart 12—18 weer niet opgaat door de combinatie, waarbij Zwart nu geen slagkeuze heeft: Wit 42—38, Zwart 18×27; Wit 28—22, Zwart 27—18; Wit 39—34, Zwart 30×28, Wit 32×1 waarna de dam weer met gelijk spel wordt afgenomen).

Wit 38—33.

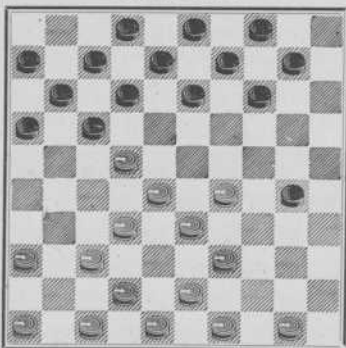
Het loont de moeite verschillende mogelijkheden in deze positie na te gaan.

(Zie Diagram No. 7).

Allereerst enige varianten, waarin Wit het afgekeurde 36—31 enz. op speelt. Wij zullen hierbij ook winst-mogelijkheden voor Wit aangeven, bij foutieve beantwoording van Zwart.

(Zie diagram No. 7).

Diagram No. 7.

Wit. Zwart.

1. — 16—21.
  2. 36—31 12—18?
  3. 31—27 21—26?
- (Beter was b.v. 8—12).
4. 29—24A 30×19.
  5. 27—21 18×29.
  6. 21×1 11—17.
  7. 1×45 13—18.
  8. 45×21 26×17.

Met gelijk spel, doch daar Zwart uit deze positie voordeel moet behalen, is dit voor hem een onbevredigend resultaat.

(A). Wit kon hier nog een anderen damzet uitvoeren, doch deze zou hem schijfverlies brengen.

Wit. Zwart.

4. 28—23 17×19.
5. 39—34 30×28.
6. 32×1 13—18.
7. 1×23 19×28.

(Zie diagram No. 7).

Wit. Zwart.

1. — 10—15.
2. 36—31 12—18?

3. 42—38 18×36.
 4. 37—31 36×27.
 5. 32×1

Wit.	Zwart.
1. —	10—15.
2. 36—31	30—35.
3. 31—27	12—18?
4. 28—23	17×19.
5. 29—24	19×30.
6. 39—34	30×28.
7. 32×1	—

Een dam dus ten koste van twee stukken. Zwart speelt nu nog het beste als volgt verder.

7. — 14—20.

en Zwart vangt de dam op een van de volgende manieren.

Wit.	Zwart.
8. 1—7(A. B. C. D.)	20—24
9. 7—23	2—7.
10. 23×1	8—12.
11. 1×20	15×24.

(A).

Wit.	Zwart.
8. 1—23	13—19.
9. 23×25	15—20.

(B).

Wit.	Zwart.
8. 1—29	20—24.

(C.)

Wit. Zwart.
 8. 1—34 20—24.
 en altijd wordt de dam gevangen.

(D.)

Wit. Zwart.
 8. 1—45 20—24.
 (dreigt 35—40).
 9. 45—23 2—7 en 8—12.

In ieder geval verzekert Wit zich door den damzet van gelijk spel.

(Zie diagram No. 7).

Wit. Zwart.

1. — 16—21.
 2. 43—38 —

(Daar Zwart onmiddellijk met 12—18 dreigt doet Wit beter nog niet 42—38 te spelen).

2. —	30—35.
3. 36—31	12—18.
4. 31—27	21—26.
5. 46—41	7—12.
6. 41—36	14—19? (A.)
7. 29—24	19×30.
8. 28—23	17×19.
9. 39—34	30×28.
10. 32×5	

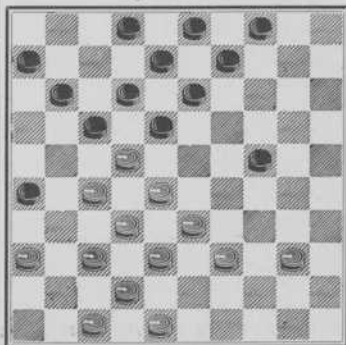
(A.)

Wit. Zwart.

6. —	10—15.
7. 50—44	14—20.
8. 44—40	35×44.
9. 49×40	20—24.
10. 29×20	15×24.

Een belangwekkende stand, welke de gevaren van deze opsluiting demonstreert.

Diagram No. 8.

Wij zullen hier verschillende voortzettingen voor Wit onderzoeken.

	Wit.	Zwart.
1.	36—31?	24—29.
2.	33×24	17—21.
3.	27×7	18×36.
4.	7×18	13×35.

en Wit verliest.

	Wit.	Zwart.
1.	47—41?	26—31.
2.	37×26	24—29.

(of ook direct 18—23)

3.	33×24	18—23.
4.	28×19	17×46.

Ook kon hier weer de slag door 24—29 en 17—21 geschieden.

Op Wit 1. 48—43 zijn weer deze beide winstgangen mogelijk.

	Wit.	Zwart.
1.	40—35?	24—29.
2.	33×24	17—21.
3.	27×7	18×27.
4.	32×21	26×17.
5.	7×18	13×44.

	Wit.	Zwart.
1.	37—31?	26×37.
2.	42×31	24—29 (of 18—23).
3.	33×24	18—23.
4.	28×19	17×26.

Wit heeft een schijf verloren.

	Wit.	Zwart.
1.	37—31	26×37.
2.	32×41	24—29.
3.	33×24	17—21.
4.	27×7	18×27.
5.	7×18	13×35.

Daar standen als deze vaak voorkomen, zullen wij de twee beste antwoorden, welke hier voor Wit mogelijk zijn, uitvoerig onderzoeken.

Men lette hier vooral goed op het punt van uitgang, waarvoor wij telkens naar het betreffende diagram verwijzen.

(Zie diagram No. 8).

	Wit.	Zwart.
1.	39—34	9—14
2.	33—29	24×33
3.	28×39	22×33
4.	32×23	18×29
5.	34×23	

En Wit staat zeer goed met een verdedigbare schijf op de vijandelijke centrum ruit.

	Wit.	Zwart.
1.	39—34	9—14.
2.	33—29	24×33.
3.	38×29	14—20.
4.	34—30	—

Merk op, dat Wit's laatste uitruil mogelijk was, doordat deze nog een schijf op 47 heeft. Anders werd deze zet steeds verhinderd door Zwart 17—21, 18×47. Overigens heeft Zwart in deze positie de vrijheid steeds 11—16 te spelen en de stelling te verbreken.

Als Wit als 4e zet 40—35 had gespeeld, deed Zwart het beste, den afruil door 26—31, 20—24, 18—23, 17×37 enz. te nemen.

4.	—	20—24.
5.	30×19!(A.)	13×33.

	Wit.	Zwart.
6.	28×39(B)	17×28.
7.	32×23	18×29.

en Wit wint met 42—38, 39—33 zijn verloren schijf terug.

(B.)

	Wit.	Zwart.
6.	22×13	33×31.
7.	36×27	8×19.
8.	27—22	17×28.
9.	32×14	

En Wit heeft een schijf verloren, ofschoon het stuk op 14 sterk staat.

(A.)

Wit.   Zwart.

5. 29×20   18—23.
6. 28×19   13×44.

of:

Wit.   Zwart.

5. 29×20   17—21.
6. 27×7   18×38.
7. 7×9   3×45.
8. 42×33.

(Zie diagram No. 8.)

Wit.   Zwart.

1. 40—34   24—29(*)
2. 34×23!(A) 18×29.
3. 33×24   13—18.
4. 22×13   8×30.
5. 38—33   30—35.
6. 42—38   9—14.
7. 39—34   —
En vervolgens 48—43, 43—39.

(A.)

Wit.   Zwart.

1. —   —
2. 33×24   17—21.
3. 27×7   18×27.
4. 32×21   26×17.
5. 7×18   13×44.

(*) Wit.   Zwart.

1. 40—34   9—14.
34—29?   14—20.

En Zwart staat overwegend.

Bij zeer goed spel kan Wit dus uit deze lastige positie geraken.

Thans eenige partijgedeelten met afwisselend voor- en nadeel.

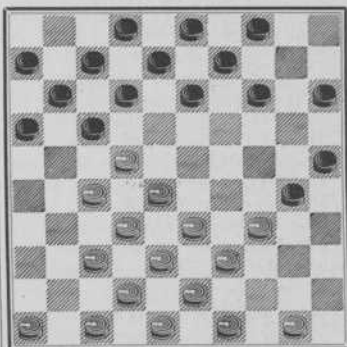
Men spele vanaf de aanvangspositie:

Wit.   Zwart.

1. 33—28   18—23.
2. 39—33   12—18.
3. 44—39   7—12.

4. 31—27   20—24.
5. 37—31   14—20.
6. 41—37   10—14.
7. 34—29   23×34.
8. 40×29   20—25.
9. 29×20   15×24.
10. 45—40   5—10.
11. 40—34   24—30.
12. 35×24   19×30.
13. 27—22   18×27.
14. 31×22   10—15.
15. 36—31   1—7.
16. 31—27.

Diagram No. 9.

(Zie diagram No. 9).

Wit.   Zwart.

16. —   14—19.
17. 46—41   12—18.

Wit kan nu als volgt een zeer duren damzet nemen.

18. 28—23(A.) 18×40.
19. 27—21   16×18.
20. 39—34   30×28.
21. 32×1   40—45.

en daarna 9—14 en de dam wordt altijd met voordeel gevangen.

		(A.)
Wit.	Zwart.	
18.	34—29	—
	Dreigt zoowel	28—23 als 34—29.
18.	—	19—23 (B.).
19.	28×19	13×24.
20.	29×20	25×14.
21.	22×13	8×19.
En Wit staat beter.		

		(B.)
Wit.	Zwart.	
18.	—	19—24.
19.	29×20	15×24 of 25×14.
20.	28—23	17×19.
21.	39—34	30×28.
22.	32×1,	

(Zie diagram No. 9).

Wit.	Zwart.
16.	—
17.	34—29
18.	50—45
19.	45—40
20.	39×50
(Op Zwart 20—24 en 15×24 zou volgen Wit 33—29, 28×39 enz.)	

Wit.	Zwart.
21.	43—39
22.	49—43

23.	50—44	20—24.
24.	29×20	15×24.

En Wit is verloren. Op 44—40 volgt Zwart 19—23 en 25×45. Tevens dreigt Zwart 19—23. Wit 28×30, Zwart 25×34; Wit 39×30, Zwart 17×50.

Wit.	Zwart.
25.	33—29
26.	38×29

De partij waarin de Hoogland-variant voor het eerst werd toegepast (16 November 1913) zullen wij hier in haar geheel behandelen. Teekenend voor de moeilijkheid van het analyseeren van dampartijen is wel het feit, dat deze voor de spellertatuur toch zoo hoogst belangrijke partij nimmer werd geanalyseerd.

Zelfs in het officieele Bondsorgaan werd volstaan met een opsomming van de cijfers zonder meer, met een beknopte analyse van den aanvangszet 34—29. Doel en karakter van het systeem bleven echter buiten beschouwing.

Wij zullen bij deze partij zeer uitvoerig zijn, daar de Hoogland-variant hier zeer sterk tot uitdrukking komt.

Partij, gespeeld om het kampioenschap van Nederland, den 16en November 1913.

H. HOOGLAND JR. — J. DE HAAS.

Wit.	Zwart.
1.	33—28
	18—23.

Het tegenwoordig veelvuldig toegepaste 17—21 in antwoord op Wit's opening 33—28, zoomede de belangrijkste afwijkingen voor beide partijen, waardoor men tot een geheel ander spelgenre komt, zullen wij bij de desbetreffende studie behandelen.

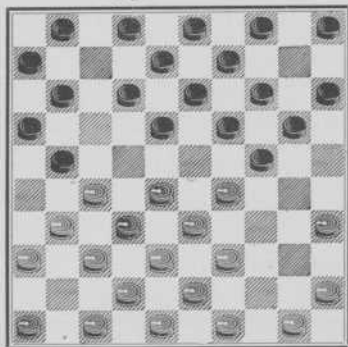
Wit.	Zwart.
2.	39—33
3.	44—39
4.	31—27
5.	37—31
6.	41—37
7.	34—29
8.	49—29

In de latere partijen werd wel eens

als achtsten zet voor Zwart gespeeld 17—21. Uitgaande van de positie welke dan ontstaat, deden wij de volgende ondervindingen op.

Men spele deze varianten nauwlettend na. Het geheele karakter van de Hoogland-variant komt er in tot uitdrukking en de beginners, die na dit werk bestudeerd te hebben, tot een dam-vereeniging toetreden, zullen ervaren, dat de door het volgen van deze studie verworven spelkennis, hun een grooten voorsprong op anderen zal zijn gegeven.

Diagram No. 10.

(Zie daigram No. 10).

Twee belangrijke voortzettingen voor Wit zullen wij hier behandelen.

Wit.   Zwart.

9. 27—22   18×27.

10. 31×22   21—26.

(Op Zwart 12—18 zou Wit spelen 29—23 en naar gelang Zwart slaat, vervolgens 29—23 of 28—23).

11. 47—41   20—25.

12. 29×20   15×24.

In welk geval Zwart beter staat. Wit mag niet met 36—31 vervolgen wegens

13. 36—31   24—29.

14. 33×24   19×30.

15. 35×24   13—18.

16. 24×13   9×47.

Overigens blijft Wit's lange vleugel gedrongen staan, terwijl bovendien door het vroegtijdig opspelen van het steunpunt 47 de linie 33, 38, 42 later bezwaarlijk naar rechts kan worden gebracht. Zie hiervoor onze vorige beschouwing over de Hooglandvariant.

Wit 31—26.

(Zie diagram No. 10).

Zonder moeite zal men hier constateeren, dat Zwart door voortzettingen als 11—17 of 12—17 in het nadeel komt daar hierna diens rechtervleugel opgesloten staat. Ook een zet als 20—25 komt thans niet in aanmerking. Immers, na Wit 26×17, Zwart 11×31; Wit 29×30, Zwart 15×24; Wit 36×27 heeft Wit aan zijn linker flank verschillende zetten b.v. 46—41, 41—36, terwijl hij ook rechts alle spelvrijheid heeft. Zooals wij reeds opmerkten is in dit verband de randschijf op 25 voor Zwart een nadeel. Alleen in bijzondere gevallen — wanneer b.v. de tegenpartij in zijn zetten is beperkt — is een blijvende schijf op deze ruit sterk.

Onderzoeken wij nu de gevolgen als Wit in den stand van diagram No. 10 den zet 31—26 speelt en Zwart met 1—7 antwoordt.

Wit.   Zwart.

9. 31—26   1—7.

10. 26×17   11×31.

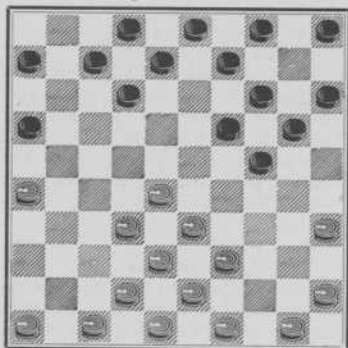
11. 36×27   18—23(A).

12. 29×18   13×31.

13. 37×26   —

Deze stand is alle aandacht waard en een voorbeeld, hoe moeilijk het vaak is een bepaalden stand in het damspel op voor- of nadeel te taxceeren.

Diagram No. 11.

(Zie diagram No. 11).

Allicht zou men aan de Zwarte stelling de voorkeur geven. Immers Wit heeft een randschijf op 26, waartegenover voor hem geen enkel voordeel staat(?)

Gaan wij thans de verschillende ontwikkelingsmogelijkheden van Zwart na.

Zwart's centrum is geheel verdwenen en kan slechts weer opgebouwd worden ten koste van den rechter vleugel (die toch reeds verzwakt is). Zwart's linker flank kan later slechts ontwikkeld worden over de ruiten 25, 30 of 29. In het eerste en tweede geval krijgt Zwart eveneens een randschijf en een schijf op 29 kan door Wit worden aangevallen. Het bedrieglijk voordeel in de positie van diagram No. 11 is dus in werkelijkheid voor Zwart een nadeel. Hoe dit is ontstaan?

Door den uitruil bij den 11en zet verloor Zwart twee mooie centrum-schijven (13 en 18), terwijl Zwart's rechter flank te zwak is om voordeel te behalen op Wit's randschijf 26. Dit zou kunnen geschieden door de zetten:

Wit.	Zwart.
------	--------

13.	—	7—11.
-----	---	-------

14.	45—40	12—17
-----	-------	-------

waardoor Zwart het in vele gevallen tegenover een randschijf zoo sterke „hekje” van schijven 6, 11, 16 en 17 vormt, doch na

Wit.	Zwart.
------	--------

15.	40—34	—
-----	-------	---

is het duidelijk, dat Wit volkomen het centrum beheerscht.

15.	—	20—25.
-----	---	--------

Hetgeen toch vroeg of laat dient te geschieden.

16.	49—44	14—20.
-----	-------	--------

17.	44—40	9—13.
-----	-------	-------

18.	50—45	—
-----	-------	---

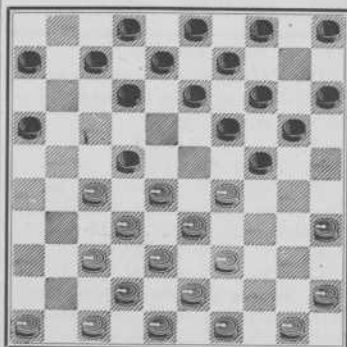
In de practijk komt het er dus op neer dat beide spelers in deze variant een randschijf krijgen. Wit echter — in het bezit van een sterken centrum-stand door de stukken 28, 32 en 33 — staat beduidend beter.

A.

Wit.	Zwart.
------	--------

11.	—	18—22.
-----	---	--------

Diagram No. 12.

Hieruit ontstaan twee belangrijke varianten.

I.

	Wit.	Zwart.
12.	27×18	12×34.
13.	39×30	20×25?
14.	28—23!	19×39.
15.	30×10	5×14.
16.	43×34	—

In een dergelijke positie moet Wit voorkomen, dat Zwart door het plaatsen van schijven op 19, 20 en 24 hem belet met 38—33 op te komen. Ook is het beter, dat Wit in dat geval den afruil Zwart 24—30 en 20×40 niet toelaat.

Er volgt dus b.v.:

	Wit.	Zwart.
16.	—	14—19.
17.	38—33	9—14.
18.	42—37	14—20.
19.	49—43	20—24.
20.	43—39	4—9.
21.	45—40	9—14.
22.	50—45	14—20.
23.	48—43	7—12.

Het opspelen van de kroonschijf komt hier goed tot zijn recht. De zet was noodig om zoo noodig den zet 34—30 mogelijk te maken, ofschoon Wit in dit geval niet tot dien uitruil overgaat.

	Wit.	Zwart.
24.	32—28!	12—18.
25.	46—41	8—12.
26.	37—32	—

Deze zetten zijn voor beide spelers niet gedwongen. Wij geven alleen aan den spelvorm, dien Wit moet trachten te bereiken. Het is duidelijk dat het opspelen van de kroonschijf door Wit, Zwart belet op het middenbord te komen, daar dan zou volgen Wit 34—30 enz. Wat is nu het voordeel in een dergelijke positie? Wit

kan n.l. steeds door 34—30 of 34—29 den stand veranderen, terwijl Zwart nooit 24—30 kan spelen, wegens het schijfverlies door 28—23 van Wit.

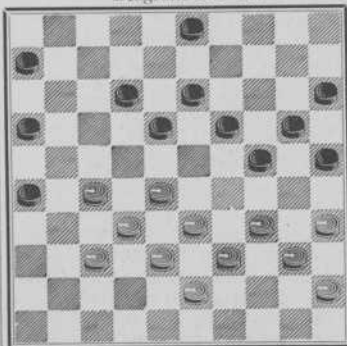
Ofschoon het positievoordeel Wit nog geenszins de winst waarborgt, behoudt deze door meerdere spelvrijheid de beste kansen.

Het damspel zal steeds blijven een spel van verrassingen (wat het voor den beoefenaar juist zoo aantrekkelijk maakt).

Soms, schijnbaar zonder aanwijsbare oorzaak, verandert voor- in nadeel of omgekeerd. Toch is daarvoor de grondslag te vinden, soms diep-analytisch verborgen en eerst na veel studie te vinden. Door handig manoeuvreeren weet een kundig speler zich vaak uit moeilijkheden te redden.

Onderstaande positie, die bij voortzetting van de laatste variant is te bereiken, illustreert het gevaar voor beide partijen. Ter wille van een goed begrip van dit moeilijke spel, zullen wij bij de analyse beurtelings uitgaan van de gedachte Wit en Zwart is aan zet.

Diagram No. 13.

(Zie diagram No. 13).

Wij veronderstellen, dat Wit moet spelen.

	Wit.	Zwart.
1.	37—31	26×37.
2.	32×41	18—23.
3.	28—22?	(A.B.) 23—28(C.)

	Wit.	Zwart.
4.	22—17	12×32.
5.	33×22	—

(of 38×27, met hetzelfde resultaat)

5.	—	19—23.
6.	38×27	23—28.
7.	22×33	24—30.
8.	35×24	20×49.

En Zwart wint.

A.

	Wit.	Zwart.
3.	33—29	24×31.
5.	34—30	25×34.
6.	40×7.	

Men lette vooral op het verrassende gedwongen slaan met 24×31!

B.

	Wit.	Zwart.
3.	27—21?	23×32!
4.	38×27	24—30.
5.	35×24	20×49.

En vooral niet:

	Wit.	Zwart.
3.	(27—21)	16×27.
4.	41—36	23×32.
5.	33—28	32×23.
6.	34—30	25×34.
7.	40×7.	

C.

	Wit.	Zwart.
3.	(28—22)	12—18.
4.	22—17	24—29.

(op 3—8 volgt Wit 27—22, 34—30)

5.	33×24	20×29.
6.	35—30	3—9(D).
7.	39—33	23—28.
8.	34×3	28×48.

D.

	Wit.	Zwart.
6.	—	15—20.
7.	30—24	19×30.
8.	40—35	29×40.
9.	35×15.	

(Zie diagram No. 13).

	Wit.	Zwart.
1.	27—22	18×27.
2.	32×21	16×27(A).
3.	28—23	19×28.
4.	33×31	24—29.
5.	34×23	25—30.
6.	35×24	20×18.

Met ongeveer gelijk spel.

A.

	Wit.	Zwart.
2.	—	26×17?
3.	28—23	19×28.
4.	33×11	16×7.
5.	34—30	25×34.
6.	39×17	3—8.
7.	35—30	—

Wit wint.

(Zie diagram No. 13).

	Wit.	Zwart.
1.	28—22	16—21
		(A. B. C. D. E.)

2.	27×16	18×27.
3.	32×21	26×17.

Met ongeveer gelijk spel.

A.

	Wit.	Zwart.
1.	—	3—9.
2.	27—21	26×28.
3.	32×3	—

B.

	Wit.	Zwart.
1.	—	24—30.
2.	35×24	19×30.
3.	32—28(*)	—

Om zoo noodig te spelen 37—31 en 27—21.

	Wit. (*)	Zwart.
3.	27—21	26×28.
4.	32×23	18×29.
5.	33×35.	

Hierdoor zou Wit minder sterk aan den langen vleugel komen te staan.

C.

	Wit.	Zwart.
1.	—	12—17.
2.	22×11	16×7 (gedwongen)
3.	34—30 (beter is 32—25)	25×34
4.	39×30	20—25 (beter is 7—12.)
5.	33—28	25×34.
6.	40×20	15×24.
7.	27—21	26×17.
8.	28—22	17×28.
9.	32×1	—

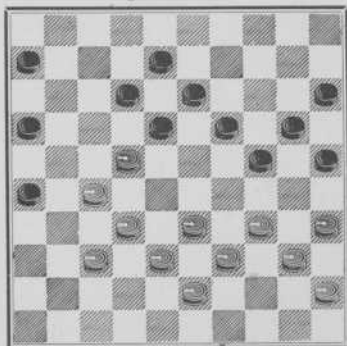
D.

	Wit.	Zwart.
1.	—	6—11?
2.	27—21	26×28.
3.	32×14	20×9.
4.	34—30	25×34.
5.	39×6	—

E.

1.	—	3—8.

Diagram No. 14.

(Zie diagram No. 14).

	Wit.	Zwart.
1.	34—29	12—17?
2.	22×11	16×7.
3.	27—22	18×27.
4.	32×21	26×17.
4.	29—23	19×28.
6.	33×2	—

(Zie diagram No. 14).

	Wit.	Zwart.
1.	34—29	25—30.
2.	27—21	26×28.
3.	32×34	—

(Zie diagram No. 14).

	Wit.	Zwart.
1.	34—29	6—11.
2.	40—34	24—30.
3.	35×24	19×30.

Met ongeveer gelijk spel.

(Zie diagram No. 14).

	Wit.	Zwart.
1.	34—29	19—23.
2.	40—34	—

Met de dreiging 34—30.

Gaan wij dus weer uit van den stand van diagram No. 13 dan resten voor Wit nog te behandelen de zetten 34—29, 34—30 met de beide manieren van slaan en ten slotte nog een zet, waarbij Zwart slagkeuze heeft.

(Zie diagram No. 13).

	Wit.	Zwart.
1.	34—29	3—8.
2.	28—23(*)	19×28.
3.	32×23	25—30(**).
4.	40—34	20—25(***)
5.	29×20	18×40.
6.	35×24	25×14.
7.	45×34	—

Wit staat iets beter.

(*)

Beter was geweest:

	Wit.	Zwart.
2.	40—34	24—30.
3.	35×24	19×30.
4.	45—40	30—35.

	Wit.	Zwart.
5.	37—31	26×27.
6.	32×41	35×44.
7.	39×50	—

Met gelijk spel.

	Wit.	Zwart.
		(**)
3.	—	13—19?
4.	23×14	20×9.
5.	29×20	(?)
6.	37—31	26×37.
7.	38—32	37×28.
8.	33×4	—

Hier moest geschieden:

	Wit.	Zwart.
4.	—	26—31!!
	34×14	31×42.
	29×20	15×24.
	38×47	18×49.

Zie diagram No. 13).

	Wit.	Zwart.
1.	34—30	25×34.
2.	40×29	20×25.
	29×20	15×24.

En Zwart staat goed daar Wit belet wordt 39—34 te spelen.

(Zie diagram No. 13).

	Wit.	Zwart.
1.	34—30	25×34.
2.	39×30	20—25.

En Zwart staat goed.

(Zie diagram No. 13).

	Wit.	Zwart.
1.	28—23	18×29(A).
2.	34×14	20×9.
3.	32—28	9—14.

Ongeveer gelijk spel. Zwart mocht hier niet (in plaats van 9—14) 13—19 spelen wegens:

	Wit.	Zwart.
3.	(32—28)	13—19?
4.	37—31	26×37.
5.	27—21	16×27.

6.	28—22	27×18.
7.	38—32	37×28.
8.	33×4	—

A.

(Zie diagram No. 13).

	Wit.	Zwart:
1.	28—23	19×28.
2.	33×22	24—29 (gedwongen)
3.	34×23	18×29.
4.	32—28.	

En Wit staat beter, doordat hij kan afwachten of schijf 29 met succes kan worden aangevallen. Is dit niet mogelijk dan ruilt Wit eenvoudig met 40—34 het stuk af. Wit heeft dus volle spelvrijheid, hetgeen Zwart mist.

(Zie diagram No. 13).

Thans gaan wij uit van de veronderstelling, dat Zwart aan zet is.

Zwart 24—30 en 19×30 is weer niet mogelijk wegens 28—23 en 33×25 van Wit. Ook 18—23 is verboden. Blijven dus over de zetten 6—11, 3—8 en 3—9.

	Wit.	Zwart.
1.	—	6—11.
2.	34—29	25—30.
3.	29—23	18×29.
4.	40—34	29×40.
5.	45×34.	

(Zie diagram No. 13).

	Wit.	Zwart.
1.	—	6—11.
2.	34—29	11—17.
3.	40—34	3—8.
4.	45—40	17—21(A).
5.	29—23	18×29.
6.	34×14	20×9.
7.	40—34	—

(Indien aan zet, zou Wit zoo noodig den afruil 37—31 (26×37) 32×41 (21×23) 34—30, (25×34) 39×28 kunnen nemen).

	Wit.	Zwart.
7.	—	13—19.
8.	34—30	25×34.
9.	39×30	12—18.
10.	43—39	18—23.
11.	30—25	9—13.
12.	25—20	13—18.
13.	20×29	23×43.
14.	38×49	19—24.
15.	49—44	15—20.
16.	44—39	20—25.
17.	39—34	8—13.
18.	34—29	13—19.
19.	29×20	25×14.
20.	33—29	14—20.
21.	35—30	20—25.
22.	29—24	25×34.
23.	24×22	34—39.
24.	22—18	39—44.
25.	18—13	44—50.
26.	28—22	50×6.
27.	13—8	—

Met remise stand.

Met opzet kozen wij deze zettenreeksen, niet omdat ze altijd analytisch de sterkste zijn, maar om de wisselende kansen in het spel te demonstreeren en vooral om te toonen, welke gelegenheid tot herstel beide partijen hebben, indien ze eenmaal een dergelijke positie hebben ingenomen.

A.

	Wit.	Zwart.
4.	—	17—22.
5.	28×17	12×21.
6.	29—23? (*)	—

In dit geval slaat Zwart met 19×28, waardoor beiden op dam komen, met evenveel stukken over. Zwart's voordeel is dan, dat zijn stukken in hoofdzaak aan den rand staan en dus voor de witte dam niet te bereiken. Een merkwaardig verschil dus met het middenspel, waarin men over het algemeen beter op het midden staat.

(*)

	Wit.	Zwart.
6.	27—22	18×27.
7.	29—23	19×28.
8.	33×31	13—19.

(Zwart kon natuurlijk 24—29, 25—30 en 20×18 spelen, doch deze tracht thans voordeel te behalen op de zwakke plaatsing van de schijven 34, 35 en 50. Merk op, dat een stuk op 50 de witte stelling kracht zou bijzetten).

	Wit.	Zwart.
9.	38—33	19—23.
10.	43—38.	

Op 33—28 zou volgen:

	Wit.	Zwart.
10.	33—28	24—29.
11.	28×19	8—12.
12.	34×23	20—24.
13.	19×30	25×45.

	Wit.	Zwart.
10.	43—38	8—12.
11.	31—27	24—30.
12.	35×24	20×29.
13.	33×24	23—28.
14.	32×23	21×41.

(Zie diagram No. 13).

	Wit.	Zwart.
1.	—	6—11.
2.	28—23	19×28.
3.	33×22	24—29.

Een variant welke wij reeds behandelden en Wit's grootere spelvrijheid doet uitkomen.

(Zie diagram No. 13).

	Wit.	Zwart.
1.	—	3—8.

Wit kan nu weer 37—31, 32×41 spelen, omdat Zwart's antwoord 18—23 weer wordt verhinderd door Wit 33—29, 34—30 enz.

(Zie diagram No. 13).

	Wit.	Zwart.
1.	—	3—9.
2.	34—29	—

Met zeer goed spel.
Zet even de Zwarte schijf 9 op 11
en merk op de volgende combinatie.

	Wit.	Zwart.
2.	34—29	19—23.
	28×17	11×42.
	38×47	24—30.
	35×24	18—23.
	29×18	20×49.
	32—28	49×35.
	18—12	6—11.

en bij den volgenden zet 11—17.

II.

(Zie diagram No. 12).

	Wit.	Zwart.
1.	28×17	12×21.

Als Wit nu 27—22 speelt zou hij de
Hoogland-variant als volgt prijs geven.

2.	27—22	7—12.
3.	46—41	12—18.

	Wit.	Zwart.
4.	50—44(A)	18×27.

5.	29—23	19×28.
6.	33×31	—

Echter met goed spel voor Wit als
deze met 32—28 vervolgt.

	Wit.	Zwart.
4.	41—36	18×27.
5.	37—31	8—12.
6.	31×22	21—26.

Met goed spel voor Zwart.

Na deze beschouwingen vervolgen
wij de partij.

	Wit.	Zwart.
8.	40×29	17—22.
9.	28×17	12×21.

Juist na 11×22 zou Zwart door
Wit's zet 29—23 in het nadeel komen.

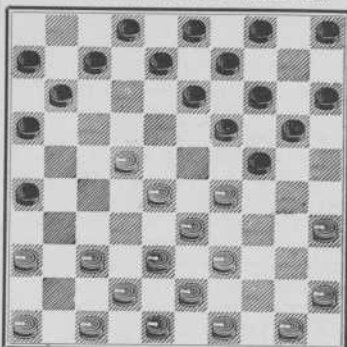
10.	27—22	18×27.
11.	31×22	—

Wit zorgt, dat hij weder ruit 28
kan bezetten.

11.	—	21—26.
12.	32—28	1—7.

Diagram No. 15.

Stand na den 12en zet van Zwart.

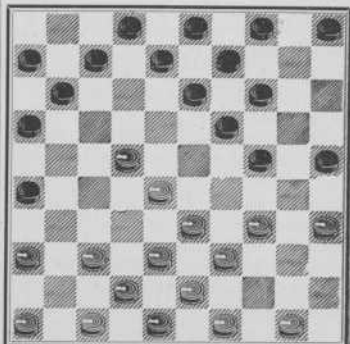

Wit. Zwart.

13.	45—40	20—25.
- Zwart zou door 8—12 en daarna
13—18 en 19×8, zoo noodig gevolgd
door 14—19, 20—25 en 25×14 zonde
r nadeel uit de stelling zijn gekomen.
14.	29×20	15×24.
15.	40—34	—

Diagram No. 16.

Stand na den 15en zet van Wit.

(Zie diagram No. 16).

Een belangrijk verschil met hetgeen nu in de partij werd gespeeld, vormt de zet 14—20 voor Zwart.

Gaan wij eenige varianten na.

	Wit.	Zwart.
15.	—	14—20.
16.	49—44	5—10.
17.	44—40(A)	10—15.
18.	50—45	7—12.
19.	34—29(B.C.)	9—14(a).
20.	39—34(D.E.)	12—18(F.G.)
21.	47—41	18×27.
22.	37—31	26×37.
23.	42×22	8—12(H).
24.	41—37	13—18.
25.	22×13	19×8.
26.	37—32	4—9.

Wit kan nu spelen 34—30 of 28—23, welk laatste gewaagd, doch wel kansrijk is, vooral als Wit de dreiging 43—39 en 48—43 kan doorvoeren.

A.

	Wit.	Zwart.
17.	34—30	25×34.
18.	39×30	10—15.
19.	30—25	9—14.
20.	44—40	7—12.

En de opsluiting is voor Zwart niet nadeelig, daar Wit uitsluitend links kan spelen. Bovendien moet Wit alle aandacht wijden aan schijf 22 nu van een opmarsch rechts over ruit 29 voorloopig geen sprake kan zijn.

B.

	Wit.	Zwart.
17.	34—30	25×34.
18.	40×29	20—25.
19.	29×20	15×24.

of Zwart 25×14 en wacht verder af hoe Wit vervolgt.

C.

	Wit.	Zwart.
17.	34—30	25×34.
18.	39×30	20—25(*).

of weer 9—14 als in variant A.

(*)

Aardig is het volgende:

(In plaats van Zwart 18 . . . 20—25)

	Wit.	Zwart.
18.	(39—30)	12—18.
19.	30—25?	18×27.
20.	25×23	24—30.
21.	35×24	27—32.

	Wit.	Zwart.
22.	38×27	13—19.
23.	(?)	9×47!

(a).

	Wit.	Zwart.
19.	34—29	12—18.

en op:

20.	47—41	18×27.
21.	37—31	26×37.
22.	42×22	19—23.
23.	28×30	25×23.
24.	33—29	23×34.
25.	40×29	20—24.
26.	29×20	15×24.

En Zwart staat zeer goed.

D.

	Wit.	Zwart.
20.	47—41	—

In deze en vele andere varianten schenke men alle aandacht aan

20.	—	12—17.
-----	---	--------

En b.v.

21.	37—31	26×37.
22.	41×32	3—9.

Het opspelen van de kroonschijf vormt weer de sterke basis voor eventueelen uitruil na Zwart 8—12.

E.

	Wit.	Zwart.
20.	40—34	24—30.
21.	35×24	19×30.

Met goed spel voor Zwart.

F.

	Wit.	Zwart.
20.	(39—34)	24—30.
21.	35×24	19×39.
22.	43—39	3—9.

En Wit krijgt moeilijk spel. Zwart heeft meerdere speelbare zetten.

G.

	Wit.	Zwart.
20.	39—34	11×17.
21.	22×11	6×17.
22.	37—32	17—22.
23.	28×17	12×21.
24.	32—28	—

Of 43—39 met gelijk spel.

H.

	Wit.	Zwart.
23.	(42×22)	24—30.
24.	35×24	19×39.
25.	43×34	14—19.

Met ongeveer gelijk spel.

Zooals Zwart thans de partij vervolgt ligt het tegenspel geheel in de lijn van Zwart's tactiek in de Hoogland-variant. Inderdaad is deze in dit spelgenre aangewezen op de ruiten 25 en 35.

(Zie diagram No. 16).

Er werd gespeeld:

	Wit.	Zwart.
15.	—	24—30.
16.	35×24	19×30.
17.	37—31	26×37.
18.	42×31	—

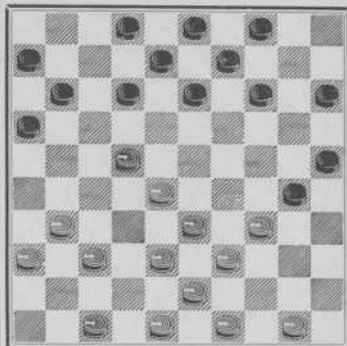
Belet rechtstreeks het opbrengen van 16—21 door Zwart. Tevens komt nu hetgeen wij reeds als zoo belangrijk in deze positie aanmerkten, schijf 46 gunstig in het spel.

18. — 7—12.

	Wit.	Zwart.
19.	46—41	5—10.
20.	41—37	10—15.

Diagram No. 17.

Stand na den 20en zet van Zwart.

Beschouwen wij deze positie aandachtig, na den zet 10—15 van Zwart weder terug te hebben geplaatst.

Schier even belangrijk als het berekenen der zetten is in het Damspel, op bepaalde momenten eens rustig te overwegen, welke tactiek gevolgd dient te worden.

De speler met Zwart stond hier voor een zware taak. Onverwacht geplaatst tegenover een geheel nieuw spel, dat toentertijd nimmer op de tournooien voorkwam en gespeeld werd door een tegenstander, die dit systeem grondig had bestudeerd, diende Zwart in den beperkten tijd van 25 zetten per uur dit systeem te weerleggen. Dat dergelijke omstandigheden van invloed zijn ook op het spel van den sterksten speler behoeft geen betoog.

Het is van nut ook zonder in een uitvoerige analyse van Zwart's 20en zet te vervallen, welke door het onbeperkte aantal spelmogelijkheden slechts een gering gedeelte van den standinhoud zou kunnen verklaren, een

algemeene beschouwing te geven van den stand volgens diagram No. 17, waarbij wij dan even den zet 10—15 van Zwart als ongedaan beschouwen.

Dezen zet toch achten wij niet sterk. Om deze uitspraak nader te verklaren dienen wij even na te gaan, wanneer een speler in werkelijkheid goed of ongunstig staat. Over het algemeen kan men zeggen, dat goed staat degene, die de grootste spelvrijheid heeft, zich gemakkelijk aan beide vleugels of over het centrum kan ontwikkelen, in 't kort niet gemakkelijk tot het doen van bepaalde — veelal zwakke-zetten kan worden gedwongen.

Daar het damspel is gebaseerd op „slaan”, al bestaat dat „slaan” dikwijls uit het wederzijds afwisselen van een enkele schijf, valt onder het begrip „gemakkelijk kunnen spelen” ook „gemakkelijk kunnen afruilen”.

Een voordeel van Zwart in deze positie is b.v., dat hij steeds met 11—17 zou kunnen afwisselen. Wit daarentegen zou, indien hij in moeilijkheden mocht geraken nimmer de schijf op 22 kunnen afruilen. Een tweede uitruil-mogelijkheid zou Zwart in het spel kunnen brengen door 13—19 te spelen, n.l. 19—23. Natuurlijk gaat deze afruil niet direct op daar Wit met 22—18 zou tusschenloopen, doch Zwart kan vervolgen met 8—13 en 3—8! (Ga na hetgeen wij schreven over de beteekenis van de schijven 2 en 4 voor Zwart in dezen stand.

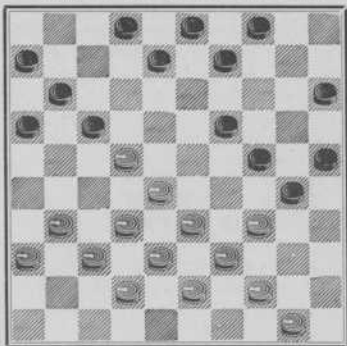
(Zie diagram No. 17).

In de partij werd verder gespeeld:

	Wit.	Zwart.
21.	47—42	14—20.
22.	38—32	20—24.
23.	42—38	12—17.
24.	49—44	13—19.
25.	48—42	

Diagram No. 18.

Stand na den 25en zet van Wit.

Wit. Zwart.

25. — 9—13.

Daar Zwart aan zijn rechter flank den stand moet handhaven en vooral moet zorgen links geen nadeel te krijgen, geven wij de voorkeur aan 8—13. Na eenige zetten zal het verschil tusschen deze beide voortzettingen meer tot uitdrukking komen.

Wit. Zwart.

26. 33—29! —

Het sterke opbrengen van de linie 33 t/m 47 naar rechts, zooals wij reeds meermalen opmerkten, in deze positie zoo hoogst belangrijk.

26. — 24×33.

27. 38×29 19—24.

Zeer goed, anders zou Zwart te veel terrein verliezen.

28. 29×20 15×24.

29. 43—38 —

De voorbereiding tot een herhaling van de manoeuvre bij den 26en zet. Tevens wordt hierdoor Zwart's linker vleugel beduidend verzwakt.

29. — 30—35.
 30. 34—29 24×33.
 31. 38×29 17—21.

Zwart profiteert van het oogenblik dat deze zet kan geschieden. Thans ontstaat een schitterend partij-geheelte.

32. 31—27 —
 Natuurlijk kon Wit niet 31—26 spelen wegens:

32. 31—26? 3—9.
 33. 26×17 13—18.
 34. 22×13 11×24.

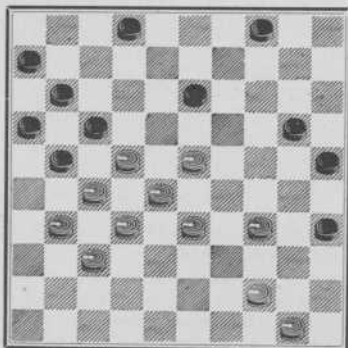
Wit was dus tot 31—27 gedwongen, daar Zwart met 21—27 dreigde.

Er werd verder gespeeld:

	Wit.	Zwart.
32.	—	8—12.
33.	39—34	12—17.
34.	42—38	3—9.
35.	29—23	9—14.
36.	38—33	14—20.
37.	36—31	—

Diagram No. 19.

Stand na den 37en zet van Wit.

Het sterke opdringen van Wit in dit spelsysteem komt hier wel goed

tot uitdrukking. Wij zullen nu eenige varianten onderzoeken.

(Zie diagram No. 19).

	Wit.	Zwart.
37.	—	21—26.
38.	22—18	13×22
38.	27×18	2—8.
40.	23—19	20—24.
41.	19×30	35×24.
42.	44—39	4—9.

Omdat Wit toch niet 18—12 kan spelen wegens 8—13 en 16×40 van Zwart.

43.	34—29	8—13 (A).
44.	29×20	25×14.
45.	32—27	13×22.
46.	27×18	16—21.
47.	33—29	11—16.
48.	29—23	—

En Wit zal winnen.

A.

	Wit.	Zwart.
43.	—	8—12.
44.	18×7	11×2.
45.	29×20	25×14.
46.	33—29	—

En Wit staat belangrijk beter.

(Zie diagram No. 19).

Er werd gespeeld.

	Wit.	Zwart.
37.	—	13—19.
38.	23×14	20×9.
39.	31—26	9—14.
40.	37—31	14—19.
41.	22—18	2—7.
42.	33—29	4—9.
43.	50—45	—

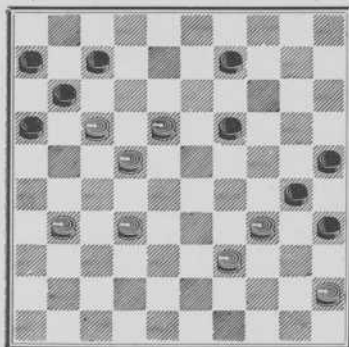
Deze zet is niet de sterkste daar Zwart nu nog een kans krijgt. Wit had 27—22 moeten spelen.

Merk op dat na Zwart 19—23 (in antwoord op 27—22); Wit 28×19, Zwart 17×37; Wit 31×42 Zwart geen vrijen zet (tempo) heeft om tot den slag met 11×33 te geraken!

43. — 17—22.
 44. 26×17 22×24.
 45. 27—22 24—30.
 46. 44—39 —

Diagram No. 20.

(Stand na den 46en zet van Wit).

Zeer juist werd door Wit berekend dat Zwart de gewonnen schijf steeds weer moet opofferen. Toch zal hier blijken, dat als gevolg van Wit's zwakken 43en zet Zwart nog remise kan maken.

Wit.	Zwart.
46. —	19—23.

Omdat Wit met 17—12 dreigde.

47. 18×29	9—13.
48. 32—27	13—19?

Zwart verkeerde in „tijdnood“. Op wedstrijden wordt de verbruikte bedenktijd van elk der spelers door een wedstrijdklok aangegeven. Gewoonlijk moet men 25 zetten per uur spelen. De speler, die zijn tijd overschrijdt, verliest de partij. Zwart had hier nog maar enkele minuten over en moest dus vlug spelen.

Bij beschikking over meer bedenktijd zou hem zeker de volgende remise-variant niet zijn ontgaan.

1e variant.

Wit.	Zwart.
48. —	35—40.
49. 39—33	30×28.
50. 22×33	11×22.
51. 27×9	40—44.

En het wordt remise. Wit kan Zwart nog even van dam afhouden door 45—40, doch kan de partij onmogelijk winnen:

2e variant.

Wit.	Zwart.
48. —	35—40.
49. 39—33	30×28.
50. 45×34	16—21.
51. 27×16	13—19.
52. 22×33	11×22.
53. 31—26	22—27.
54. 33—28	19—24.
55. 29×20	25×14.

Wat ook weer remise geeft.

3e variant.

Wit.	Zwart.
48. —	35—40.
49. 29—23	40×18.
50. 17—12	13—19!!
51. 22×35	7×18.

Remise.

Als volgt ging de partij voor Zwart verloren.

Wit.	Zwart.
49. 29—24	19—23.
50. 24—30	25×14.
51. 34×25	16—21.

Daar anders Wit's zetten 17—12, 22×13 onmiddellijk beslissend zouden zijn. Het is belangwekkend te zien, hoe Zwart speelt en bereikt, dat Wit tot aan den laatsten zet nog remise-varianten moet ontwijken.

52. 17×26	—

Als Wit 27×16 slaat speelt Zwart 23—28! en 11×22.

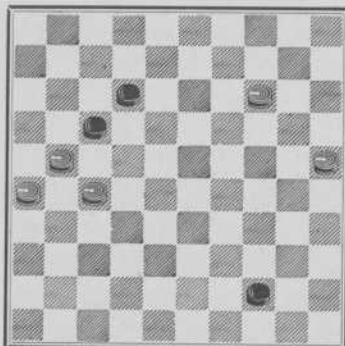
52.	—	23—29.
53.	39—34	29×40.
54.	45×34	7—12.
55.	27—21	11—17.
56.	22×11	6×17.
57.	31—27	14—19.
58.	34—29	—

Net op tijd, daar Zwart nu niet 35—40 kan spelen wegens Wit 29—24 en 25×45.

	Wit.	Zwart.
58.	—	19—24.
De eenige kans.		
59.	29×20	35—40.
60.	20—14	40—44.

Diagram No. 21.

(Stand na den 60en zet van Zwart).

Deze positie zouden velen nog remise laten maken. Wit kan nog slechts één schijf missen, daar drie tegen een over het algemeen remise is.

Wit moet er tegen waken, dat Zwart b.v. met een dam op ruit 45 komt, daar dan: Zwart 12—18; Wit 21×23, Zwart 45×36 remise zou geven.

	Wit.	Zwart.
61.	14—10	44—50.

Daar Zwart niet op 49 kon damhalen wegens Wit 21—16, 16×27.

62.	10—4	50—33.

Zwart wil beletten dat Wit met schijf 25 een tweede dam bekommt.

63.	21—16	33—29.

64.	27—21	29—15.

65.	4—13	15—29.

66.	13—27	29—15.

67.	27—49	—

Bedreigt nu de twee Zwarte schijven.

67.	—	15—10.

68.	25—20	—

Aardig, als Wit 49—44 zou hebben gespeeld was er gevolgd: Zwart 12—18!! Wit 21×23 (moet wel, meerslag!) Zwart 10×50 met remise.

68.	—	10—23.

69.	49—44	23—29.

70.	44×6	29×15.

71.	6—1	15—4.

72.	1×45!!	

En Wit won. Tot aan den allerlaatsten zet had Zwart nog een kans op remise.

Had Wit b.v. 1×23 geslagen, dan was van Zwart 4—22 gevolgd en Wit kan niet meer winnen, daar geen zijner schijven op dam komt. Zwart van de lijn 6 tot 50 verdrijven gaat ook niet, want speelt Wit 23—45 — met het doel met 45—50 te vervolgen en Zwart aldus van die lijn te verdrijven om daarna de drie stukken op dam te brengen — dan volgt Zwart: 22—50 en Wit moet weer terug.

Aan de hand van de uitvoerige beschouwing over de Hoogland-variant en de uitvoerig geanalyseerde partij kan de lezer heel wat kennis betreffende deze positie verwerven. Wij hebben geen bepaalde zetten voorgeschreven, slechts laten zien; wat goed

en wat slecht speelbaar is in dit speltype, aldus den lezer vrijheid gelaten tot initiatief.

Ook de volgende, op wedstrijden veel voorkomende spelgangen verdienen alle aandacht en moet men beslist kennen om ze zonder nadeel te kunnen spelen.

Wat ten slotte de Hoogland-variant betreft, voor zoover de kennis van het spel thans is gevorderd acht men het innemen van deze positie in het begin van de partij voor Wit nadeelig. Doch ook verder in de partij kan ze worden toegepast en dan dikwijls met succes.

Een Witte schijf op 22 of een Zwarte op 29.

Een genre, dat feitelijk een tusschen-trap vormt van de normale positie-partij naar de Hooglandvariant. Spelen wij b.v.:

	Wit.	Zwart.
1.	33—28	18—23.
2.	39—33	12—18.
3.	44—39	7—12.
4.	31—27	17—21.
5.	37—31	21—26.
6.	41—37	20—24.

(Zie diagram No. 22).

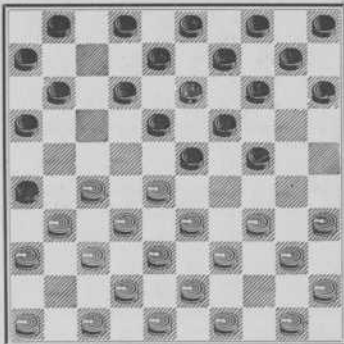
Op twee manieren kan Wit thans op veld 22 komen n.l. 1e door 27—22 en 2e door aan dezen zet den afruil 34—29, 40×20 te doen voorafgaan.

Ofschoon het plaatsen van een schijf op ruit 22 steeds gevaarlijk is, kan dit in bepaalde standen niet altijd worden afgekeurd, mits natuurlijk goed wordt voortgezet.

De zet 28—22 zou Wit door Zwart 23—28 of 29 een schijf kosten, doch zelfs al ware dit laatste niet mogelijk

Diagram No. 22.

(Stand na den 6en zet van Zwart).

— b.v. doordat reeds 14—20 was gespeeld — dan nog moet deze zet bijna altijd worden ontraden.

(Zie diagram no. 22).

	Wit.	Zwart.
7.	27—22	18×27.
8.	31×22	11—17.
9.	22×11	16×7.

Deze variant kan Zwart kiezen tegen een sterkere tegenpartij, indien hij verwickelingen wil vermijden. De stand is nu ongeveer gelijk.

(Zie diagram No. 22).

	Wit.	Zwart.
7.	27—22	18×27.
8.	31×22	12—18.
9.	37—31	26×37.

Gewoonlijk slaat men niet direct met 18×27, omdat, als Zwart speelt zoals wij aangeven de Witte schijf 42 ook wordt verwijderd. Gebeurde dit niet dan zou Wit met den volgenden zet door 50—44 de dreiging 33—29 kunnen vormen.

10.	42×31	18×27.
11.	31×22	1—7.

Met 11—17 en 6×17 zou Zwart Wit wel beletten 46—41 te spelen (wegens Zwart 17—22, 23—29 en 19×46) doch dan kan Wit eerst 34—29 en 40×20 spelen.

12. 46—41 7—12.

13. 41—37 —

Duidelijk blijkt, dat schijf 22 door Zwart niet veroverd kan worden.

13. — 12—17.

14. 47—42 16—21.

(Zwart 17—21 zou niet kunnen wegens Wit 34—29, 40×20, 22—18 en 28×26)

Wit. Zwart.

15. 37—31 —

Door Wit 34—29 Zwart 23×34; Wit 40×20, Zwart 15×24 of — in dit geval — beter nog 14×25 zou een soort Hoogland-variant ontstaan.

15. — 21—27.

Men lette voor Zwart steeds op de volgende dreiging. Zwart 8—12 zou Wit aanleiding geven tot:

1e. Wit 22—18 31—27.

2e. „ 22—18 32—27.

3e. „ 22—18 34—29 en daarna

„ 31—27.

In deze positie komen al deze dreigingen tezamen voor, waarvoor het meer in 't oog loopt. De zet 22—18, 32—27 maakt echter zelfs op wedstrijden nog dikwijls slachtoffers.

Wit. Zwart.

16. 32×12 23×32.

17. 38×27 8×28.

18. 33×22 24—29.

19. 34×23 19×17.

Met ongeveer gelijk spel.

(Zie diagram No. 22).

Wit. Zwart.

7. 27—22 18×27.

8. 31×22 12—18.

9. 22—17 —

Wel een verrassende zet! Zwart kan niet 2—7 spelen wegens:

9. — 2—7.

10. 17—11 6×17.

11. 37—31 26×28.

12. 33×2 —

Zwart neemt de dam weer af, doch waarom den tegenstander gelegenheid gegeven tot een dergelijke combinatie?

Of:

Wit. Zwart.

9. 22—17 11×22.

10. 28×17 1—7.

11. 17—11 6×17.

12. 37—31 26×28.

13. 33×11 —

Met een schijf minder, doch het witte stuk op 11 staat zeer steek of:

Wit. Zwart.

10. (28×17) 16—21.

11. 17—11!! 6×17.

12. 46—41 —

En Wit wint het verloren stuk met 32—28, 38×16 terug.

Natuurlijk zal het niet in Zwart opkomen om schijf 17 met 8—12, 3×12 af te ruilen, daar dan de mooie kroonschijf verdwijnt.

Nu een variant, waarin Zwart de situatie laat zooals ze is.

Wit.

Zwart.

10. (28×17) 14—20.

11. 47—41 10—14.

12. 32—27 —

Een hoogst merkwaardige positie!

(Zie diagram No. 23).

Verschillende mogelijkheden.

Wit. Zwart.

(Zie diagram No. 23).

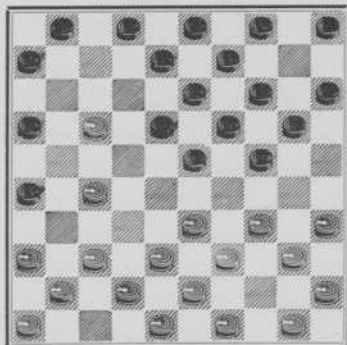
12. — 20—25?

13. 34—29! 23×34.

14. 40×20 15×24.

15. 27—21 16×27.

(Diagram No. 23).

16. 17—11   6×17.
 17. 37—31   26×37.
 18. 41×23   19×28.
 19. 33×22   —

En Wit heeft een schijf gewonnen.

(Zie diagram No. 23).

Zwart 1—17 of 2—7 is niet mogelijk wegens den reeds behandelde slag thans door 17—11, 27—21 enz.

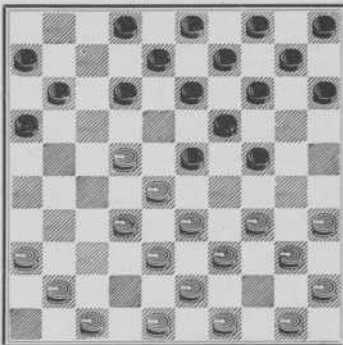
(Zie diagram No. 23).

	Wit	Zwart.
12.	—	24—29.
13.	33×24	20×29.
(Zwart dreigt met 18—22 enz.)		
14.	27—21	16×27.
	Wit.	Zwart.
15.	17—11	6×17.
16.	37—31	26×37.
17.	42×11	—

En daarna 11—6, want Zwart kan niet 1—6 spelen wegens Wit 38—32 en 32—28, 34×21!

Wanneer wordt doorgespeeld met de verdediging 37—31 (na Zwart 12—18) in plaats van 22—17, zooals werd aangegeven in de laatste variant kan de partij aldus worden opgesteld.

(Diagram No. 24).

Nu het spel als Wit de opsluiting nog hechter maakt door zich geheel te laten opsluiten (veelal zwak!)

(Zie diagram No. 24).

Wit.   Zwart.

1. 36—31   12—17.

Dreigt met den damzet door 24—29 enz.

2. 41—37   14—20.
 3. 31—27   8—12.
 4. 34—30   —

Met 34—29 komt de partij weder in het kader van de Hoogland-variant.

5. —   12—18.
 6. 30—25   2—8.
 7. 25×14   9×20.
 8. 39—34   4—9.
 9. 34—30   10—14.
 10. 50—44   24—29?
 11. 33×24   20×29.
 12. 38—33   29×38.
 13. 30—24   19×30.
 14. 28×17   17×28.
 15. 32×12   8×17.
 16. 43×32   5×14.
 17. 35×24   —

En Wit heeft een schijf gewonnen.

Zwart speelt dus bij den tienden zet in plaats van 24—29? 20—25.

	Wit.	Zwart.
10.	50—44	20—25.
11.	44—39	25×34.
12.	40×20	15×24.
13.	49—44	5—10.
14.	44—40	10—14.
15.	39—34	14—20.
16.	34—29	23×24.
17.	40×29	20—25.
18.	29×20	15×24.

En Wit staat slecht. Van zijn rechter vleugel gaat geen kracht uit. Bovendien kan 45—40 niet worden gespeeld wegens 19—23 van Zwart.

(Zie diagram No. 22).

In weer een geheel anderen stand komt Wit als volgt op 22).

	Wit.	Zwart.
7.	34—29	23×34.
8.	40×20	15×24.
9.	27—22	18×27.
10.	31×22	12—18.
11.	37—31	26×37.
12.	42×31	18×27.
13.	31×22	—

Zwart doet thans het beste, direct 24—30 te spelen. Wit zal voortdurend zijn aandacht aan schijf 22 moeten wijden, terwijl Zwart, zoo noodig, steeds met 41—17 naar verkiezing kan, uitruilen.

In de volgende variant is het spelen op veld 29 voor Zwart zeer sterk.

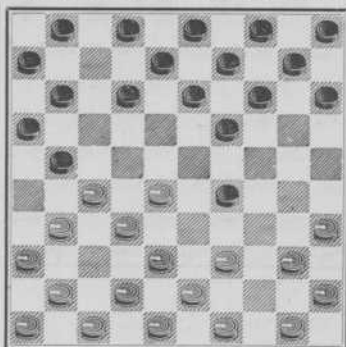
Aanvangspositie.

	Wit.	Zwart.
1.	33—28	18—23.
2.	39—33	12—18.
3.	44—39	7—12.
4.	31—27	17—21.
5.	37—31	23—29.

6.	34×23	18×29.
7.	33×24	20×29.

Diagram No. 25.

Stand na den 7en zet van Zwart.

Het beste is nu nog voor Wit 40—34, 35×44. Aanvallen op schijf 29 baat niet, daar Zwart steeds door 13—18 of 14—19 kan dekken. Zoolang de Zwarte schijf op 29 staat kan Wit nooit 31—26 spelen zonder schijfverlies.

Na 40—34 volgt het beste:

	Wit.	Zwart.
8.	40—34	29×40.
9.	45×34	19—24.

en daarna 14—19.

of:

	Wit.	Zwart.
9.	35×44	15—20.

en vervolgens 20—24.

Terwijl eveneens goed is de variant

9.	—	19—23.
10.	28×19	14×23.

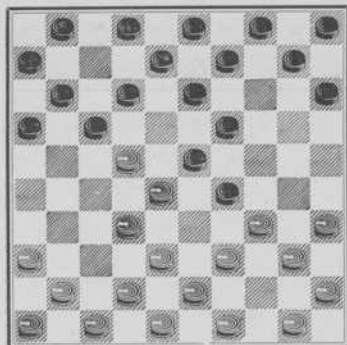
In al deze gevallen heeft de schijf op 29 Zwart geen hinder bezorgd. De oorzaak hiervan was, dat er een voordeel aan den anderen vleugel tegenoverstond.

(Aanvangspositie).

	Wit.	Zwart.
1.	33—28	18—23.
2.	31—27	20—24.
3.	39—33	12—18.
4.	44—39	7—12.
5.	37—31	14—20.
6.	27—22	18×27.
7.	31×22	24—29.
8.	33×24	20×29.

Diagram No. 26.

Stand na den 8en zet van Zwart.

Beiden hebben dus een schijf op de bepaalde ruit.

In deze positie schuilt voor beide partijen het volgende gevaar.

	Wit.	Zwart.
9.	34—30	17—21.
10.	50—44	—

Op Wit 10. 39—33 zou Zwart 12—18 zonder nadeel kunnen laten volgen.

10.	—	1—7.
11.	39—34	—

Indien:

11.	39—33	dan Zwart 12—17
12.	33×24	23—29.
13.	24×33	19—23.
14.	28×19	17×50!

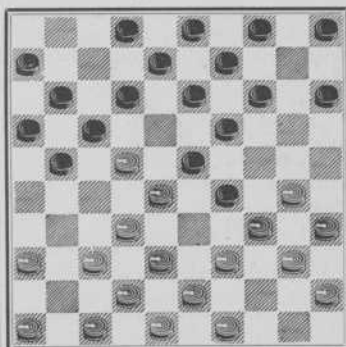
Dus:

	Wit.	Zwart.
11.	(39—34)	10—14.
12.	44—39	12—17.
13.	41—37	21—26?
14.	37—31	26×37.
15.	32×41	23×32.
16.	38×27	17×28.
17.	34×32.	

En Wit heeft een schijf gewonnen.

Veronderstellen wij, dat Zwart bij den 13en zet niet 21—26 speelt, maar 7—12.

Diagram No. 27.

In deze positie is een fout licht gemaakt. Men lette op het volgende:

	Wit.	Zwart.
17.	49—44	—

Als Wit 30—25 speelde zou Zwart dezelfde schijfwinst toepassen als Wit in de laatst behandelde variant.

17.	—	2—7.
-----	---	------

Op Zwart 4—10 zou volgen:

18.	30—24	29×20.
19.	27—22	13×33.
20.	38×7.	

Wit.   Zwart.
18. 47—41   —

Aan de hand van de vorige beschouwingen is het duidelijk, dat Wit nooit 30—25, Zwart nooit 21—26 mag spelen, wegens den aangegeven slag, welke een schijfwinst oplevert.

Als Wit (in plaats van 18. 47—41) 39—33 speelt volgt er:

Wit.	Zwart.
18. 39—33	19—24!
19. 30×19	5×14.
20. 28×10	17×50.
21. 34×23	9—14.
22. 10×19	13×24.

Bovendien ligt voor de hand dat Wit geen 36—31 of 37—31, Zwart niet 15—20 of 14—20 mag spelen, resp. wegens 21—27 van Zwart en 30—24 van Wit.

Dus:

Wit.	Zwart.
18. 47—41	21—26.

Nu Wit ruit 41 heeft bezet kan de schijfwinst door 37—31 niet meer volgen.

19. 36—31   —

Daar Zwart ruit 10 nog „open” heeft kon Wit ook nu nog niet 30—25 spelen.

Deze interessante positie behoort tot de moeilijkste in het spel.

(Zie diagram No. 28).

Eenige mogelijkheden:

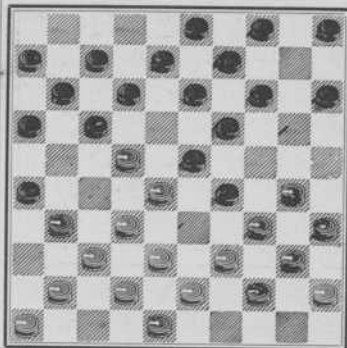
Wit.	Zwart.
1. —	12—18.
2. 32—27	23×21.
3. 34×1.	

Ook op Zwart 14—20 speelt Wit 32—27(?)

Neen, dit zou hem weinig baten, want na den slag speelt Zwart 17×28 en dit stuk staat dan zeer goed.

Na Zwart 14—20 mag Wit ook niet als volgt spelen.

Diagram No. 28.

(Zie diagram No. 28).

Wit.	Zwart.
------	--------

1. —   14—20.
2. 30—24?   19×30.
3. 35×33   12—18!
4. 28×19   18×47.

(Zie diagram No. 28).

Wit.	Zwart.
------	--------

1. —   17—21.
2. 31—27   12—17.
3. 41—36   —

(Weer mocht Wit niet 39—33 of 30—25 spelen.)

3. —   7—12.
4. 36—31   12—18.

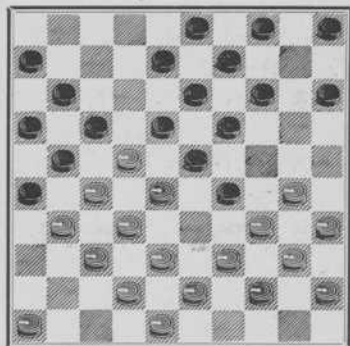
(Zie Diagram No. 29).

De positie is thans al zeer sterk veranderd.

Twee dreigingen, die op Wit's spel drukten, zijn door het verplaatsen van één Zwarte schijf verdwenen.

Merk op, dat na Wit 30—25 thans Zwart's zet 14—20 en 19×10 niet opgaat. Eveneens komt Wit na 39—33

Diagram No. 29.

(Zwart 19—24) Wit 30×10 enz. doordat Zwart in dezen spelgang ten laatste 8×17 moet slaan, ook op dam.

Hier zijn twee belangrijke voortzettingen voor Wit mogelijk, welke in wezen zeer sterk verschillen.

Wit. Zwart.

(Zie diagram No. 29).

1.	30—25	14—20.
2.	35×14	9×20.
3.	35—30	—

En het spel wordt onberekenbaar.

(Zie diagram No. 29).

Wit. Zwart.

1.	30—25	15—20.
2.	34—30	20—24.
3.	39—34	5—10.
4.	44—39	10—15.
5.	39—33	15—20.
6.	43—39	4—10.

Wit. Zwart.

7.	46—41	10—15.
8.	41—37	8—12.
9.	48—43	3—8.

En Wit is verloren, daar hij moet spelen en geen enkelen zet heeft!

(Zie diagram No. 29).

Wit. Zwart.

1.	46—41	4—10.
2.	39—33	14—20.
3.	33×24	20×29.
4.	44—39	10—14.
5.	39—33	14—20.
6.	33×24	20×29.
7.	43—39A	5—10.
8.	39—33	10—14.
9.	33×24	14—20.
10.	48—43	20×29.
11.	43—39	9—14.
12.	39—33	14—20.
13.	33×24	20×29.
14.	30—25	3—9.
15.	35—30	—

En steeds kan Wit vervolgen met 30—24 enz. (Ga de gevolgen van die combinatie zorgvuldig na!)

(A).

Nu het groote verschil in deze zelfde combinatie als er op 43 een witte schijf staat.

Wit. Zwart.

7.	30—24	19×39.
8.	28×19	13×24.
9.	43×12 (meerslag!)	17×28.
10.	32×23	21×43.
11.	48×39	8×17.

En Zwart heeft een schijf gewonnen.

Tot slot van deze beschouwing een studie, welke wij meermalen in partijen hebben trachten toe te passen.

(Aanvangspositie).

Wit. Zwart.

1.	33—28	18—23.
2.	39—33	12—18.
3.	44—39	7—12.
4.	31—27	20—24.
5.	37—31	14—20.
6.	27—22	18×27.
7.	31×22	2—7.
8.	41—37	10—14.

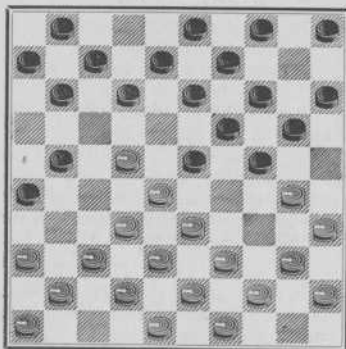
(Dreigt 23—29, 24—30 enz.)

Wit.   Zwart.
 9. 34—30   16—21.
 (Op 20—25 had Wit 22—18 enz.
 gespeeld).

10. 47—41   21—26.

11. 50—44   17—21?

Diagram No. 30.

Wit wint thans op diep-verborgen wijze een stuk.

Wit.   Zwart.
 16. 22—17!!   11×22.

13. 28×17   —

Verschillende antwoorden voor Zwart

1e.   Wit.   Zwart.
 13. (28×17)   7—11.

Wit.   Zwart.
 14. 40—34   11×22.

15. 33—29   24×33.

16. 38×16   —

2e.   Wit.   Zwart.
 13. (28×17)   12—18.

14. 17—12   8×17.

15. 37—31   26×28.

16. 33×2   —

3e.   Wit.   Zwart.

13. (28×17)   13—18.
 37—31 enz.

4e.   Wit.   Zwart.

13. (28×17)   5—10 (of 20—25).

14. 32—28   23×32.

15. 38×16   12×21.

16. 16×27   —

Wij spelen dus voor Zwart de variant waarin hij zich het langst kan verdedigen n.l.

Wit.   Zwart.

13. (28×17)   23—29.

14. 32—28!!   —

Wit dreigt nu weer: 37—31 en 17×26 te spelen, waarna de Zwarte schijf op 37 bij den volgenden zet wordt gewonnen. Speelt Zwart nu 7—11 den volgt eveneens: Wit 37—31.

Wit.   Zwart.

14. (32—28)   21—27.

15. 39—34!   12×21.

16. 34×23   8—12 (de beste).

17. 37—31   26×37.

18. 42×22   12—18.

(Op 13—18 enz. wordt door Wit 44—39 en voortdurend op schijf 29 aanvallen ten slotte ook het stuk gewonnen).

19. 23×12   7×27.

20. 44—39   —

(Dreigt 28—23 of (op Zwart 13—18) met 28—22).

20. —   24—29.

21. 33×24   20×29.

22. 39—34   —

En wint een schijf.

De 33—28 opening.

De 33—28 opening, ook bekend als de „Hollandsche opening” wordt veelvuldig toegepast. Het oude antwoord voor Zwart (18—23) is nog steeds een van de beste tegenzetten. In onze beschouwingen, o.a. bij de behandeling van de „Hoogland-variant” en hierop gelijkende standen, vindt men reeds zooveel met betrekking tot het symmetrische antwoord voor Zwart, dat wij dezen zet thans buiten beschouwing zouden kunnen laten, ware het niet, dat de nieuwste onderzoekingen eenige interessante varianten opleverden, die de beginner beslist moet kennen om naadeel te ontgaan.

De twee belangrijkste varianten zijn:

I.

Wit. Zwart.

1.	33—28	18—23.
2.	39—33	12—18.
3.	44—39	7—12.
4.	50—44	1—7.
5.	34—30	—

Het beste antwoord is nu voor Zwart

5.	—	17—21.
5.	—	20—25.
6.	30—24	19×30.
7.	35×24	—

(Zie Diagram No. 31).

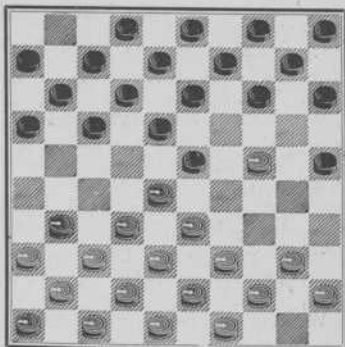
Eenige mogelijkheden:

(Zie diagram No. 31).

Wit.	Zwart.
7.	(35×24) 17—21.
8.	28×19 14×23.
9.	33—28 9—14.
10.	28×19 14×23.
11.	32—27 21×32.
12.	37×19 4—9.

Diagram No. 31.

Stand na den 7en zet van Wit.

Wit zal de gewonnen schijf niet kunnen behouden, maar als hij 40—34 speelt en 44—40 is het stuk op 24 goed verdedigd en staat Wit ook beter dan Zwart.

(Zie diagram No. 31).

Wit. Zwart.

7.	(35×24)	17—22?
8.	28×17!	12×21.

(Merk op, dat 11×22 hetzelfde resultaat geeft dan door Wit 24—19 en 33—28).

9.	24—20	15×24.
10.	32—27	21×32.
11.	37×30	25×34.
12.	40×29 (of 39×30)	

en Wit heeft een schijf gewonnen.

(Zie diagram No. 31).

Wit.	Zwart.
7. (35×24)	18—22.
8. 28×19	14×23.

Zwart dreigt nu met 23—28, 22—27 enz.

9. 33—28 enz.

Met gelijk spel.

(Zie diagram No. 31).

Wit.	Zwart.
7. (35×24)	23—29.
8. 24—20	15×24.
9. 28—22	17×28.
10. 32×24.	

Wit staat iets beter, daar Zwart een randschijf heeft.

(Zie diagram No. 31).

Wit.	Zwart.
7. (35×24)	14—19.
8. 40—34	19×30.
9. 35×24	9—14.
10. 28×19	14×23.
11. 32—28 (A)	—

Wit staat iets beter.

A.

Wit.	Zwart.
11. 33—28	18—22.
12. 28×19	22—28.
13. 32×23	13—18.

En Zwart komt zeer goed te staan, terwijl hij steeds zijn twee geofferde stukken terugwin.

II.

(Aanvangspositie).

Wit.	Zwart.
1. 33—28	18—23.
2. 35—30	20—25.

Wit laat zich dus opsluiten. Men zal zien, dat, doordat er geen schijf op 40 blijft staan Wit steeds weer vrij komt.

3. 39—33	12—18.
4. 40—35	15—20.
5. 34—29	25×34.
6. 29×40	7—12.

In deze opening wordt door Wit gewoonlijk getracht als volgt een schijf te winnen.

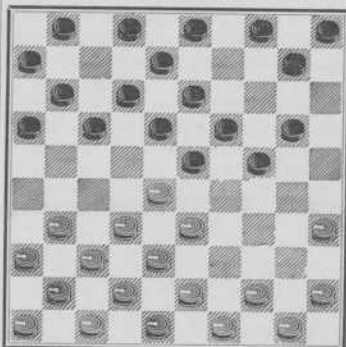
7. 40—34	20—24.
8. 34—30	—

Straks wordt duidelijk, waarom Wit in dit geval ruit 39 niet bezet.

8. —	7—12.
9. 30—25	14—20.
10. 25×14	9×20.

Diagram No. 32.

Stand na den 10en zet van Wit.

Oogenschijnlijk is deze afruil goed, doch er is een slag voor Wit mogelijk.

Wit.	Zwart.
11. 35—30	24×35.
12. 33—29	23×34.
13. 28—22	17×28*).
14. 32×25	—

En de schijf op 34 gaat voor Wit verloren.

*) Merk op, dat indien de zwarte schijf 12 nog op ruit 7 stond, Zwart 18×27 kon staan, waarna Wit 32×12 moet en de slag niet op gaat.

Thans zullen wij twee belangrijke antwoorden op 33—28 behandelen.

Ze zijn:

I.

Wit.	Zwart.
1. 33—28	18—22.
2. 38—32	12—18.
3. 43—38	7—12.
4. 49—43	1—7.

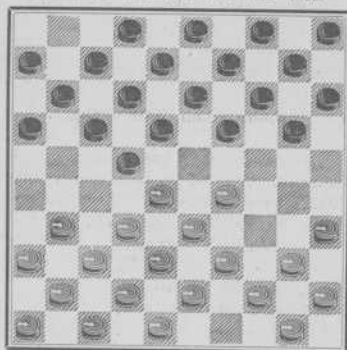
Speelt Wit nu 32—27 dan antwoordt Zwart onmiddellijk met 19—23, 14×23.

Na 5. 34—30, waarop Zwart 20—25 speelt, vindt Wit moeilijk een goede voortzetting.

Wit.	Zwart.
5. 34—29	—

Diagram No. 33.

Stand na den 5en zet van Wit.

(Zie diagram No. 33).

Wit.	Zwart.
5. (34—29)	22—27.
6. 31×22	18×27.
7. 32×21	17×26.

Met ongeveer gelijk spel.

(Zie diagram No. 33).

Wit.	Zwart.
5. (34—29)	19—23.
6. 28×19	14×34.
7. 40×29	—

Dit is wel de beste wijze van slaan, daar na 39×30 Zwart 22—27 enz. zou afruilen, gevolgd door 20—25.

7. — 13—19.

En Zwart wacht af of 19—24, 19—23 dan wel 10—14 kansen geeft.

(Zie diagram No. 33).

Wit.	Zwart.
5. (34—29)	19—24.
6. 32—27	14—19 A.
7. 37—32	20—25.
8. 29×20	25×14.

en later 19—23 met ongeveer gelijk spel.

Zwart moet nooit 15 b.v. of 24 brengen. Wit zou dan met schijf 40 op 30 komen en Zwart's stand wordt dan gevaarlijk. De afruil 19—23 is dan niet meer mogelijk, terwijl Wit — zoo noodig — altijd nog 31—26, 26×37 kan spelen.

(A).

Wit.	Zwart.
6. (32—27)	18—23.

(In plaats van 14—19).

7. 28×30	20—25.
8. 27×18	12×34.
9. 40×29	25×23.

Met gelijk spel.

II.

Wit.	Zwart.
1. 33—28	17—21.
2. 39—33	—

(31—26 is eveneens zeer goed speelbaar. Goede zetten voor Zwart daarop zijn 18—23, 19—23, 19—24 en 20—24).

2. —	21—26.
3. 44—39	11—17.

(Op Zwart 16—21 kan Wit ook 31—27, Zwart 11—16, Wit 27—22 en 28—23 spelen).

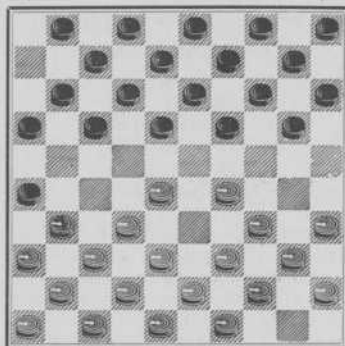
4. 50—44 —
(ook 28—23 kwam in aanmerking).

4. — 6—11.

5. 33—29 —

Diagram No. 34.

(Stand na den 5en zet van Wit).

Als Wit de nu volgende variant wil ontgaan, moet hij bij den 5en zet in plaats van 33—29, 34—29 spelen.

(Zie diagram No. 34).

Wit. Zwart.

5. (33—29) 18—22

(Behalve deze zet is ook goed: Zwart 1—6, 17—21 of 20—24.

In geen geval moet Zwart 18—23 of 19—23 spelen, daar hij dan met een mooie centrumschijf (13) moet slaan, hetgeen zijn middenstand verzwakt).

6. 39—33 22—27.

7. 32×21 —

Anders geeft 19—23 Zwart dam.

7. — 16×27.

8. 31×22 26—31!

Wit. Zwart.

9. 36×27 —

Zie vorige opmerking.

9. — 19—23.

10. 29×18 (Gedwongen) 12×21.

En Zwart staat beter, doordat Wit een los stuk op 22 heeft.

(Zie diagram No. 34).

Wit. Zwart.

5. (33—29) 18—22.

6. 38—33 13—18.

7. 42—38 9—13.

8. 47—42 1—6.

Speelt Wit nu 31—27, 36×27 dan Zwart 17—22, 11×31 en op Wit 41—36, Zwart 4—9, 18—23 en 13×31.

Op Wit 32—27 volgt Zwart 19—23 en 14×23 met veel beteren stand.

9. 29—24 20×29.

10. 34×23 18×29.

11. 33×24 19×30.

12. 35×24 22×33.

13. 38×29 —

Waarbij wij aan Zwart's stand de voorkeur geven. Alleen wanneer Zwart een randschijf op 25 heeft is een dergelijke positie van Wit van waarde.

Opsluiting aan beide vleugels.

Deze wijze van spelen is zeer gevaarlijk. Wij zullen aantonen hoe Zwart moet spelen als Wit zich aan beide vleugels laat opsluiten.

Wit. Zwart.

1. 34—30 20—25.

2. 40—34 18—23.

3. 44—40 12—18.

4. 33—28 7—12.

5. 39—33 15—20.

6. 49—44 20—24.

7. 31—27 17—21.

8. 37—31 21—26.

9. 41—37 14—20.

10. 44—39 10—14.

11. 50—44 5—10.

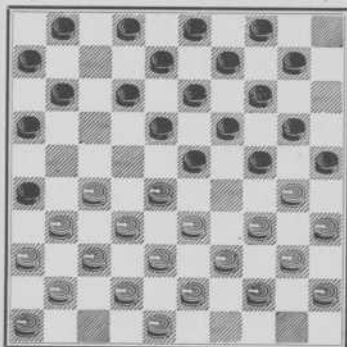
12. 47—41 —

Dit is een bijzonder mooie studie, welke men, als in clubs wordt gespeeld beslist moet kennen. Schrijver dezès heeft deze positie jaren geleden uitgewerkt en kon, toen ze in een partij

voorkwam, dus feitelijk reeds bij den twaalfden zet verzekerd zijn van de winst.

Diagram No. 35.

(Stand na den 12en zet van Wit).

Wit.   Zwart.

12. (47—41)   2—7!!

In deze positie spele men steeds 2—7 en niet 1—7. Als straks de uitruil 11—17, 6×17 volgt, kan Zwart nu zoo noodig, nog 1—6 spelen, wat na 1—7 niet meer mogelijk zou zijn.

13. 27—22 (gedwongen) 18×27

14. 31×22   12—18!

15. 37—31 (gedwongen) 26×37!

16. 42×31   18×27.

17. 31×22   —

Speel even voor Wit 32×21 in plaats van 31×22. Dan ontstaat de volgende variant.

Wit.   Zwart.

17. 32×21   16×27.

18. 31×22   23×32.

19. 38×27   8—12!

Het is duidelijk, dat als Zwart bij den volgenden zet 12—17 speelt en Wit na 17×28 met 33×22 terug moet slaan,

Zwart daarna door 24—29, 19×17 een schijf wint.

Twee manieren voor Wit om dit te voorkomen.

1e.

	Wit.	Zwart.
20.	33—28	13—18.
21.	22×13	19×8.
22.	30×19	14×21.

2e.

	Wit.	Zwart.
20.	33—29	24×33.
21.	39×28	3—9.

Met de niet te pareeren dreiging 19—24.

Wit moet dus bij den 17en zet met 31×22 slaan.

	Wit.	Zwart.
17.	31×22	7—12.
18.	36—31	—

(of 41—37, waarop eveneens het volgende wordt gespeeld).

18.	—	11—17.
19.	22×11	6×17.

Zwart ruilt de toch niet te veroveren schijf af, teinde voordeel op Wit's langen vleugel te behalen. Tevens dreigt Zwart nu met:

1e. Zwart 23—29; Wit 34×23, Zwart 25×34; Wit 40×29, Zwart 17—22; Wit 28×17, Zwart 19×26.

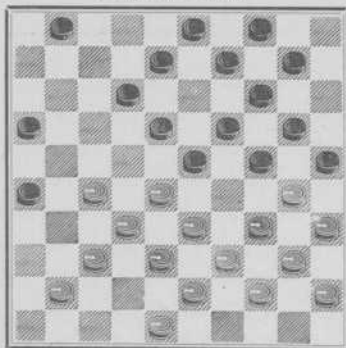
2e. Zwart 23—29; Wit 34×23, Zwart 25×34; Wit 40×29, Zwart 12—18; Wit 23×21, Zwart 16×47.

20. 31—27   —

of welke andere zet ook; alles komt er op neer, dat Zwart met 13—18 de linie t/m 4 in het spel brengt, dus de opsluiting met zoo weinig mogelijk stukken handhaaft.

	Wit.	Zwart.
20.	—	17—21.
21.	41—37	21—26.
22.	46—41	13—18.

Diagram No. 36.

Wij zullen hier onderzoeken, welke verdedigingsmiddelen Wit ten dienste staan.

(Zie diagram No. 36).

Wit.	Zwart.
23. 28—22	9—13.
24. 33—28 (gedwongen)	3—9.
25. 44—39	10—15.
26. 48—42	4—10.

Wit kan niet 41—36 spelen wegens Zwart 16—21 enz.

33—29 gaat evenmin, daar bij slaan naar 38×29 volgt Zwart 16—21 en na Wit 28×39, Zwart 23—29.

Na Wit 43—39 volgt Zwart 23—29 en na Wit 44—39 Zwart 1—6.

(Zie diagram No. 36).

23. 48—42 9—13.

En Wit kan 28—22 nog slechts twee zettèn uitstellen.

(Zie diagram No. 36).

23. 41—36 —

Deze zet geeft hetzelfde resultaat als de vorige variant.

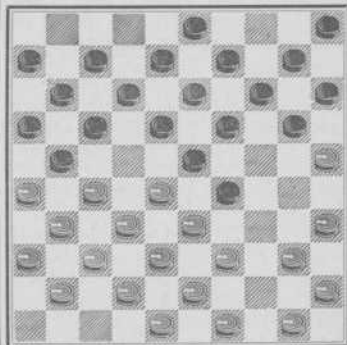
Wit zal dus in dezen spelgang steeds een schijf en dus bij goed spel van Zwart de partij moeten verliezen.

Thans een dergelijke winst voor Zwart.

	Wit	Zwart.
1.	33—28	17—21.
2.	39—33	11—17.
3.	31—26	7—11.
4.	44—39	18—23.
5.	36—31	12—18.
6.	31—27	2—7.
7.	41—36	7—12.
8.	36—31	20—24.
9.	34—30	14—20.
10.	30—25	10—14.
11.	46—41	4—10.
12.	41—36	1—7.
13.	47—41	24—29.

Diagram No. 37.

Stand na den 13ten zet van Zwart.

14. 33×24 20×29.

Als Wit nu 39—33 speelde zou Zwart zich — zooals behandeld — met 29—34 kunnen redden.

Zeër sterk volgt nu in plaats van 39—33:

	Wit.	Zwart.
15	40—34	29×40
16	45×34	—

Op Zwart 23—29 volgt nu Wit 28—22

Op Zwart 14—20 enz volgt 28—22 en 34—29

Op Zwart 15—20 volgt Wit 28—22 en 39—33

Zwart heeft dus geen enkelen goeden zet

De variant-De Haas.

Een eigenaardige spelvorm, welke uit de rechter vleugel-opsluiting kan voortvloeien is de variant-De Haas, voornamelijk door dezen meester toegepast in den wedstrijd om het kampioenschap van Nederland 1919

Ook deze variant geeft, indien het allersterkste tegenspel volgt, de partij welke zich laat opsluiten, eenig nadeel. Kan echter de tegenstander dit allerbeste tegenspel niet toepassen — en dat is dan ook zeer moeilijk — dan dreigt hem ernstig nadeel

De variant wordt voor Zwart als volgt ingeleid

	Wit	Zwart
1	33—28	17—21
2	39—33	*12—17
3	31—26	7—12
4	44—39	18—22

(Zie Diagram No. 38).

Waar in het beste tegenspel voor Wit later 28—23 wordt gespeeld, is het van belang na te gaan, welke gevolgen het spelen van dezen zet thans reeds heeft

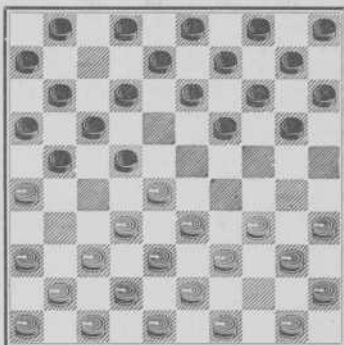
(Zie diagram No 38).

	Wit	Zwart
5	28—23	19×28
6	32×23	—

Hier behoeft men feitelijk niet te analyseeren. Men vergelijkte echter deze positie met den stand, indien Wit *later*

Diagram No 38

Stand na den 4en zet van Zwart

in de partij dezen zet toepast. Wat *dan* een voordeel is, dreigt nu een nadeel te worden.

Daar Wit niet op 31 of 32 kan spelen, wegens dreigend schijfverlies, is hij dus geheel aangewezen op spel **aan den rechter vleugel**. De linker flank blijft voorloopig buiten beschouwing. Ook indien Wit den zet 28—23 **later** speelt blijft de situatie zoo, doch dan — en dit is het groote verschil, waarvoor men de beide betreffende standen zorgvuldig vergelijkte — zijn links twee stukken afgeruild, telt dus de vleugel die voorloopig buiten spel blijft eenige stukken minder. In het laatste geval brengt Wit dus inderdaad **meer** schijven in het spel, hetgeen te meer uitkomt, daar bovenbedoelde afruilen gaan ten koste van Zwart's linker flank en centrum.

	Wit	Zwart
6	(32×23)	13—18

(op Zwart 13—19 zou Wit zeer goed 35—30, 30—24 en 34×32 kunnen spelen)

7 50—44 18×29

8 34×23 9—13

In de straks aan te toonen positie (Diagram No 40) heeft Wit. meerdere aanvalskansen. Vergelijk daarbij de positie op Zwart's linker vleugel.

Spelen wij dus weer de vier genoemde zetten voor beide partijen en vervolgen dan met:

Wit Zwart

5 37—31 —

De zet 34—30 komt hier niet in aanmerking. Wel echter 34—29, daar de strijd hier hoofdzakelijk gaat om het bezit van het middenbord

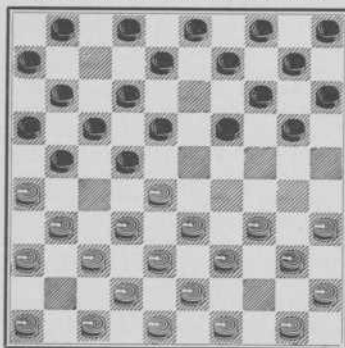
5 — 13—18

Met 22—27 en 19—23 zou Zwart hier nog terug kunnen.

6 41—37 —

Diagram No. 39.

Stand na den 6en zet van Wit.

Thans eenige afwijking van de straks te volgen speelwijze voor Zwart.

(Zie diagram No. 40).

Wit. Zwart.

6. 41—37 21—27?

7. 32×21 16×27.

8. 37—32 11—16 (A).

9. 32×21 16×27.

10. 26—21 17×37.

11. 28×17 12×21.

12. 42×24 20×29.

13. 33×24 —

Wit heeft twee stukken gewonnen.

(A).

Wit. Zwart.

8. (37—32) 9—13.

9. 32×21 11—16.

10. 42—37 16×27.

11. 37—32 6—11.

12. 32×21 11—16.

13. 46—41 16×27.

14. 41—37 1—6.

15. 37—32 6—11.

16. 32×21 11—16.

17. 47—42 —

Wit kan ook steeds 31—27 en 36×27 spelen.

Wit. Zwart.

17. — 16×27.

18. 42—37 —

Merk op, dat Zwart niet 2—7 kan spelen wegens Wit 33—29 enz., terwijl Wit ook indien Zwart niet 2—7 speelt, dezen uitruil kan doen.

18. — 18—23.

of welken zet ook. Steeds speelt Wit 37—32 met schijfwinst.

(Zie diagram No. 39).

Wit. Zwart

6 — 19—23

7 28×19 14×23

8 31—27 22×31

9 36×27 —

Met een zeer sterke opsluiting

(Zie diagram No 39).

Wit. Zwart.

6. — 20—24.

7. 50—44 —

Zwart kan nu nooit meer 19—23 laten volgen, hetgeen hij in deze positie juist zooveel mogelijk moet trachten te bereiken.

(Zie diagram No. 39).

Wij spelen dus:

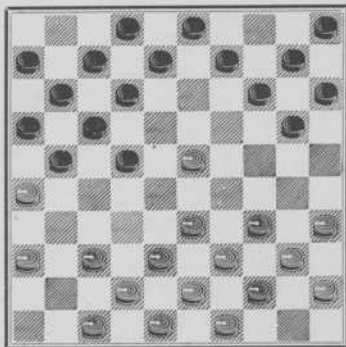
Wit.	Zwart.
6. (41—37)	9—13.
7. 31—27	22×31.
8. 36×27	4—9.
9. 46—41	1—7.
10. 41—36	18—22.
11. 27×18	13×22.
12. 28—23	—

(Voor den zet 34—29 zie men de beschouwing betreffende 5. 34—29).

12. —	19×28.
13. 32×23	—

Diagram No. 40.

Stand na den 13en zet van Wit.

Verschillende mogelijkheden.

(Zie diagram No. 40).

Wit.	Zwart.
13. (32×23)	22—27.
14. 37—32	—

En Zwart's geheele rechter vleugel staat vast.

(Zie diagram No. 40).

Wit.	Zwart.
13. (32×23)	21—27.

14. 37—31	8—13.
15. 35—30	13—19?
16. 33—28	22×33.
17. 38×29	19×28.
18. 31×33	—

Wit wint een schijf.

(Zie diagram No. 40).

Wit.	Zwart.
13. (32×23)	8—13.
14. 35—30	21—27.
15. 37—31	20—25.
16. 30—24	14—19.
17. 23×14	10×30.
18. 40—35	9—14.
19. 35×24	14—19.
20. 44—40 (A)	19×30.
21. 40—35	—

En Wit staat goed, ook als Zwart vervolgt met:

Wit.	Zwart.
21. —	13—18.
22. 35×24	18—23.

Waarna Wit 42—37 speelt en eventueel op Zwart 23—28; Wit 34—29.

In dergelijke stand dient men steeds op slagzetten te letten.

Speel b.v. eens:

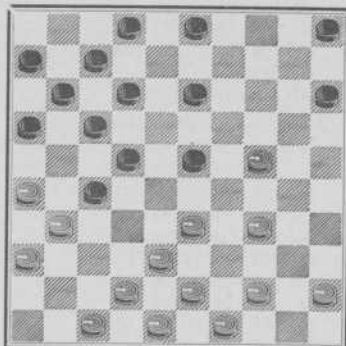
Wit.	Zwart.
22. (35×24)	(18—23)
23. 49—44?	5—10.
24. 34—30?	25×34.
25. 39×30	17—21!!
26. 26×19	12—17.
27. 31×22	17×50.

of de volgende positie, waarin Zwart op verschillende manieren een damzet kan uitvoeren.

(Zie diagram No. 41).

Ie	
Wit.	Zwart.
1. —	13—19.
2. 24×13	17—21.
3. 26×19	12—17.
4. 31×22	17×50.

Diagram No. 41.

2c.

	Wit.	Zwart.
1.	—	13—19.
2.	24×13	27—32.
3.	38×29	12—18.
4.	13×22	17×50.

3e.

	Wit.	Zwart.
1.	—	23—29.
2.	34×23	22—27.
3.	23×21	16×27.
4.	31×22	17×50.

4e.

	Wit.	Zwart.
1.	—	23—29.
2.	34×23	15—20.
3.	24×15	5—10.
4.	15×4	2—8.
5.	4×18	22×13.
6.	31×22	17×50.

(A).

	Wit.	Zwart.
20.	34—30	25×34.
21.	39×30	15—20 (a).

22.	24×15	5—10.
23.	15×4	2—8.
24.	4×18	22×13.
25.	31×22	17×50.

(a).

ook mogelijk is thans:

	Wit.	Zwart.
21.	(39×30)	27—32.
22.	38×9	3×14.
23.	24×13	12—18.
24.	13×22	17×50.

(Zie diagram No. 40).

	Wit.	Zwart.
13.	32×23	8—13.
14.	35—30	20—25.
15.	40—35	13—19.
16.	38—32	19×28.
17.	32×23	9—13.
18.	42—38	14—19.
19.	23×14	10×19.
20.	30—24	19×30.
21.	35×24	12—18.
22.	44—40	7—12.

Waarna Wit nog steeds beter staat.

(Zie diagram No. 40).

	Wit.	Zwart.
13.	(32×23)	8—13.
14.	35—30	20—25.
15.	40—35	13—18.
16.	44—40	18×29.
17.	34×23	25×34.
18.	40×29	9—13.
19.	45—40	—

In deze positie moet Wit zorgen een stuk op 49 te behouden, daar de consequentie van den stand meebrengt, dat Zwart vroeg of laat op veld 27 komt.

19.	—	2—8.
20.	40—34	13—18.
21.	35—30	8—13.

(Zwart kon niet 14—19 spelen, wegens Wit 23×14, Zwart 10×19. Wit 29—23, Zwart 18×40; Wit 39—34, Zwart 40×29; Wit 33×2).

22. 30—24 —

En Wit staat veel beter. Hij dient echter op te passen voor de volgende dreiging.

Wit. Zwart.

22. (30—24) 14—20.

23. 49—44 20—25.

(Nu Zwart het stuk op 23 niet meer kan aanvallen, kan schijf 49 wel worden gespeeld).

24. 34—30? 25×34.

25. 39×30 22—28.

En Wit moet slaan 33×22 enz. met gelijk spel, daar na Wit 23×32 zou volgen Zwart 13—19 enz. dam.

Nu de belangrijke zet 34—29.

Wij spelen dus:

Wit. Zwart.

1. 33—28 17—21.

2. 39—33 12—17.

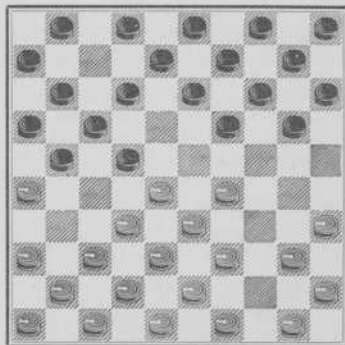
3. 31—26 7—12.

4. 44—39 18—22.

5. 34—29 —

Diagram No. 42.

Stand na den 5en zet van Wit.

Op zeer uiteenlopende wijzen kan Zwart nu verder spelen. Ook 20—24 zou nu in aanmerking kunnen komen, nu dit met afruil gepaard gaat. Zoo even keurden wij dezen zet af, thans kan ze, doordat er een uitruil uit voortvloeit en Zwart dus aan zijn linker flank meer vrijheid van spelen krijgt geschieden.

Wij merken op, dat deze variant voor Wit als volgt kan worden ingeleid.

Wit. Zwart.

1. 35—30 20—25.

2. 40—35 18—23.

3. 44—40 12—18.

4. 33—29 —

Dit spel komt natuurlijk geheel overeen met de manier, waarop Zwart de variant behandelt, waarom wij kunnen volstaan met diagram No. 42 als uitgangspunt van verdere onderzoekingen te kiezen.

(Zie diagram No. 42).

Wit. Zwart.

5. (34—29) 20—24.

6. 29×20 15×24.

7. 40—34 13—18.

8. 50—44 10—15.

9. 37—31 9—13.

10. 41—37 1—7.

11. 31—27 22×31.

12. 36×27 3—9.

Heeft Zwart eenmaal 20—24 en 15×24 gespeeld, dan moet ook de kroonschijf naar den linker vleugel komen.

13. 46—41 —

Ook 27—22, 28—23, 33×31 is hier goed.

13. — 18—22.

14. 27×18 13×22.

Wit staat iets beter. 28—23 is thans goed.

(Zie diagram No. 42).

	Wit.	Zwart.
5.	(34—29)	13—18.
6.	40—34	9—13.
7.	50—44	1—7.
8.	37—31	21—27.
9.	32×21	16×27.
10.	44—40	—
(Dreigt met 28—23, 29—24 enz.)		
10.	—	19—23.
11.	28×19	14×23.
12.	29—24	20×29.
13.	33×24	10—14.

En Zwart staat zeer goed in zijn vooruitgedrongen stelling.

(Zie diagram No. 42).

	Wit.	Zwart.
5.	34—29	13—18.
6.	40—34	9—13.
7.	37—31	1—7.
8.	41—37	21—27.
9.	32×21	16×27.
10.	37—32	11—16.
11.	32×21	16×27.
12.	50—44	3—9.
13.	44—40	20—24.
14.	29×20	15×24.
15.	46—41?	24—29 enz.

Wit moet dus b.v. eerst spelen:

15.	49—44	7—11.
16.	34—29	10—15.
17.	29×20	15×24.
18.	46—41	18—23.

Als Wit bij den 18en zet 47—41 had gespeeld, had hij dezen zet (18—23) kunnen voorkomen door:

19.	26—21	17×37.
20.	41×21	23×32.
21.	38×16.	

	Wit.	Zwart.
18.	(46—41)	18—23.
19.	40—34(A)	23×32.

20.	33—29	24×33.
21.	39×37	19—23.
22.	37—32	11—16.
23.	32×21	16×27.

Nu zou op Wit 41—37 van Zwart 23—28 volgen. Wit kan ook probeeren:

24.	34—29	23×34.
25.	41—37	14—20.
26.	37—32	13—19.
27.	32×21	9—13.
28.	44—40	13—18.
29.	40×29	19—23.
30.	38—33	23×34.
31.	43—38	—

En Wit wint in ieder geval een schijf.

(A).

	Wit	Zwart.
19.	42—37	23×32.
20.	37×28	24—29.
21.	33×24	22×42.
22.	47×38	19×30.
23.	31×22	17×28.
24.	35×24	—

Het zwarte stuk op ruit 28 is zeer goed te verdedigen o.a. door den sterken stand 2/13, 4/13.

De volgende partijen geven als slot van deze beschouwing een goede illustratie van de gevaren, welke Wit dreigen, indien deze de variant niet op de sterkste wijze tegenspeelt. Beide partijen werden gespeeld in den wedstrijd om het kampioenschap van Nederland 1919 toen deze variant voor het eerst door den heer De Haas werd toegepast in tournoospel.

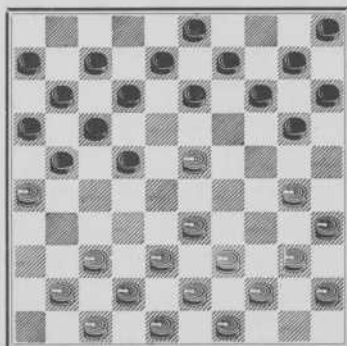
H. Hoogland Jr. J. de Haas.

	(Wit).	(Zwart).
1.	33—28	17—21.
2.	31—26	12—17.

3.	39—33	7—12.
4.	44—39	18—22.
5.	50—44	13—18.
6.	37—31	9—3.
7.	41—37	4—9.
8.	31—27	22×31.
9.	36×27	1—7.
10.	46—41	18—22.
11.	27×18	13×22.
12.	28—23	19×28.
13.	32×23	8—13.
14.	34—30	2—8.

Diagram No. 43.

Stand na den 14en zet van Zwart.

Aan de zet 30—25 zou thans voor Wit geen enkel voordeel verbonden zijn. Zwart zou 20—24 spelen en dreigen — na eerst 13—19 gespeeld te hebben — met 14—20.

Wit.   Zwart.

15. 40—34   20—25.

Zoolang de witte schijf 34 nog op 40 stond mocht Zwart dezen zet niet spelen. Wit zou n.l. met 23—18 antwoorden en hoe Zwart ook zou slaan steeds een stuk winnen.

Wit.   Zwart.

16. 41—36   13—18

17. 34—29   —

In andere partijen in dit tournooi werd door Wit gespeeld:

17. 44—40   18×29.

18. 34×23   25×34.

19. 40×29   —

Wat Wit zeer goed spel gaf.

Wit.   Zwart.

17. (34—29)   25×34.

18. 29×40   18×29.

19. 33×24   12—18.

Juist! Zwart maakt nu ook deze schijf, die, wanneer Wit op 23 blijft, niet gespeeld kan worden, productief.

20. 40—34   7—12.

21. 44—40   8—13.

22. 34—30   14—19.

23. 47—41   10—14.

24. 49—44   —

Wit voorkomt met zijn laatste zetten, dat Zwart 19—23 of 18—23 speelt.

Op het laatste zou volgen:

24. —   18—23.

25. 24—20   14×34.

26. 40×27   21×32.

27. 37×28   —

En Wit wint een schijf.

Wit.   Zwart.

24. (49—44)   22—28!!

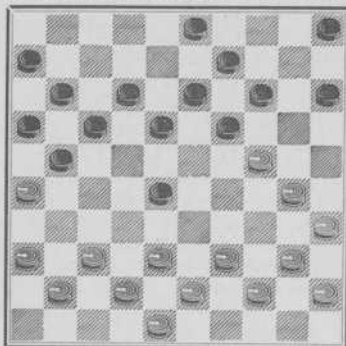
Wel een verrassende zet! Hierdoor neemt Zwart het spel geheel in handen. In deze variant dient Wit steeds te voorkomen, dat Zwart veld 28 bezet. Komt Zwart op deze ruit en daarbij nog op ruit 27 dan is het verlies voor Wit bijna niet meer te keeren.

(Zie Diagram No. 44).

Zwart kon niet eerst 21—27 spelen, daar Wit hem dan door 37—31 zou beletten schijf 22 uit te brengen.

Diagram No. 44.

Stand na den 24 en zet van Zwart.

Wit.	Zwart.
------	--------

25. 38—33	18—22.
26. 42—38	21—27.
27. 40—34	12—18.
28. 37—31	—

Een zet, welke zeer goed verklaard kan worden, daar Zwart met het volgende dreigde:

29. —	27—31.
30. 36×27	22×42.
31. 33×22(*)	42×33.
32. 39×28	18×27.

En Zwart heeft een schijf gewonnen.

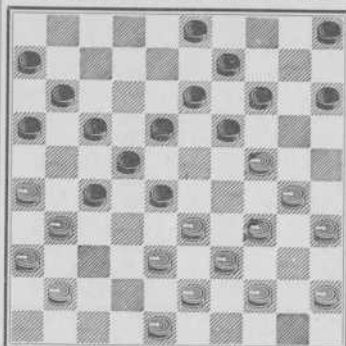
(*) Moet wel, want als Wit anders slaat speelt Zwart 14—20 en 20×49, gebruik makende van de gelegenheid, dat hij een „tempo” of „vrije zet” heeft.

Wel zou Wit bij den 28en zet 44—40 kunnen spelen in plaats van 37—31, doch ook dan krijgt Zwart door den afriul 27—31 of 32, zoo noodig gevolgd door 16—21 enz. veel betere positie.

(Zie Diagram No. 45).

Diagram No. 45.

Stand na den 28en zet van Wit.

Het is duidelijk, dat Zwart niet 14—20 kan spelen, wegens 44—40 van Wit. Op fraaie wijze vindt Zwart een oplossing voor de moeilijke vraag, hoe het spel moet worden vervolgd. Wit tracht natuurlijk 41—37 en daarna 37—32, Zwart 28×37; Wit 31×42 te spelen. (Vergelijk hiermede de volgende partij, waarin Zwart een eenigzins andere methode toepast) en daarna eventueel 33—28.

Was de nu volgende fraaie combinatie niet mogelijk geweest, dan had Zwart het beste kunnen voortzetten met 16—21 en 11—16.

(Zie diagram No. 45).

Wit.	Zwart.
------	--------

28. (37—31)	27—32!!

Een prachtig offer, dat Zwart in staat stelt, wèl 14—20 te spelen.

29. 38×27	14—20!

Behalve hetgeen Wit in de partij speelde en ongetwijfeld het sterkste was, is hier nog het volgende mogelijk

	Wit.	Zwart.
30.	33—29?	28—33.
31.	39×28	22×33.
32.	29×38	20×49.

of:

	Wit.	Zwart.
30.	34—29	19—23 (of 20—25).
Nu kan Wit wel spelen:		
31.	24—19	23×25.
32.	19×8	3×12.
33.	26—21	17×46.
34.	44—40	22×31.
35.	33×4	—

Doch met 11—17 en 12—18 neemt Zwart de Witte dam weer af.

Het beste was wel:

	Wit.	Zwart.
30.	26—21	20×29.
31.	21×32	29—34.
32.	27×18	34×25.
33.	32—27	13×22.
34.	27×18	3—8.

Zwart heeft met de combinatie dus een stuk gewonnen.

35.	41—37	5—10.
36.	37—32	10—14.
37.	32—28	—

(Op Wit 31—26 zou Zwart 8—13 spelen en op Wit 18—12, Zwart 13—18 en 19×37).

37.	—	8—12.
38.	18×7	11×2.
39.	31—27	9—13.
40.	28—22	6—11.
41.	36—31	11—17.
42.	22×11	16×7.
43.	27—22	15—20.
44.	31—27	20—24.
45.	48—43	7—12.
46.	27—21	13—18.
47.	22×13	19×8.
48.	39—33	8—13.
49.	33—28	13—18.
50.	45—40	14—19.
51.	40—34	18—23.

Wit gaf op. Inderdaad er is geen kans meer op remise. Zwart heeft alle schijven waarmede Wit links zou kunnen aanvallen, afgeruild. Thans zou op Wit 28—22, wat gedwongen is, Zwart 12—18; Wit 22×13, Zwart 19×8 volgen en eindelijk b.v.

Wit.	Zwart.
21—17	2—7.
43—38	23—28.

In de volgende partij ziet men Wit voortdurend pogingen doen, Zwart's spelgenre te verbreken. Wel gelukt dit Wit ten deele en wordt de variant niet in de geheele partij doorgevoerd, doch nu wint Zwart op andere wijze.

C. J. Luchtenberg. — A. K. W. Damme.

Wit.	Zwart.
------	--------

1.	33—28	17—21.
2.	31—26	12—17.
3.	39—33	7—12.
4.	44—39	18—22.
5.	50—44	13—18.
6.	37—31	9—13.
7.	41—37	1—7.
8.	31—27	22×31.
9.	36×27	4—9.
10.	27—22	18×27.
11.	28—23	19×28.
12.	33×31	—

(Zie Diagram No. 46).

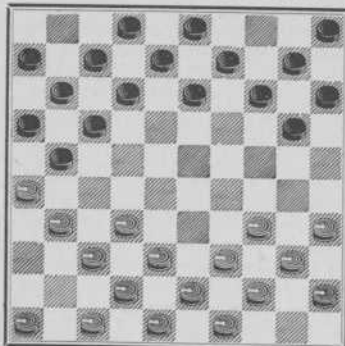
Wit volgt dus een andere tactiek dan die van het bezetten van veld 23. Ook deze verdediging is goed, mits correct voortgezet. Straks zal blijken waar Wit in zijn verdediging faalt.

Wit.	Zwart.
------	--------

12.	—	12—18.
13.	31—27	7—12.
14.	39—33	14—19.
15.	46—41	10—14.
16.	44—39	2—7.
17.	49—44	5—10.
18.	41—36	18—22.

Diagram No. 46.

Stand na den 12en zet van Wit.

19. 27×18 13×22.

20. 37—31 12—18.

Wit zou nu ook door 32—27, Zwart 21×32; Wit 38×27 de hekstelling kunnen nemen. Voorzichtigheid drijft hem echter tot achterwaarts afruilen. Zwart laat nu ook zijn voorgenomen plan varen, en besluit Wit op zijn beurt op te sluiten.

21. 31—27 22×31.

22. 26×37 8—13.

23. 36—31 21—26!

(Zie Diagram No. 47).

Zwart kan tegenover deze verdediging de bewuste variant niet langer volgen. Echter, hij krijgt nu gelegenheid, op andere kansen te spelen. Natuurlijk gaat het niet om de variant, maar om de winst en door zijn voorzichtige wijze van verdedigen geeft Wit nu zijn tegenstander gelegenheid, zelf een opsluiting te formeeren.

Wit. Zwart.

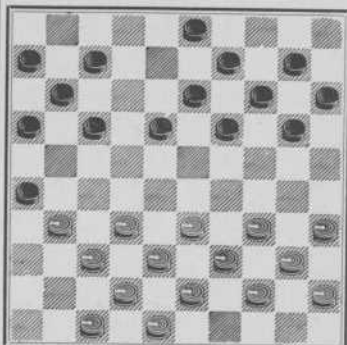
24. 34—29 17—22.

25. 47—41 16—21.

26. 41—36 11—16.

Diagram No. 47.

Stand na den 23en zet van Zwart.

Zwart's plan is 21—27 en 16×27 te spelen, hetgeen Wit thans niet meer kan voorkomen. Op Wit 32—28 zou volgen Zwart 7—11; Wit 28×17, Zwart 11×22 en daarna 21—27. Natuurlijk kan Wit niet 31—27, 36×27 spelen, wegens 18—23 en 13×31 van Zwart.

Wit. Zwart.

27. 40—34 21—27.

28. 32×21 16×27.

29. 34—30 20—24.

Feitelijk is de partij thans reeds bij het allersterkste spel van Zwart voor Wit verloren. De opmarsch naar het centrum is beslissend.

30. 29×20 14×34.

31. 39×30 19—23.

Nu door 29. —, 20—24 is voorkomen dat Wit zich te sterk opstelt aan Zwart's linker vleugel, krijgt Zwart feitelijk alle stukken in het spel.

32. 44—39 7—12.

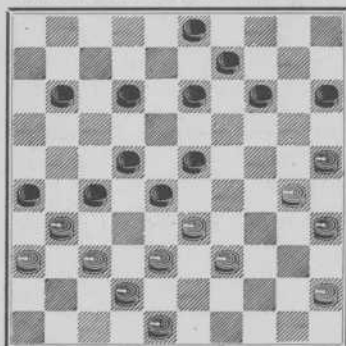
Toch gaat Zwart er niet te vroeg toe over om veld 28 te bezetten, daar Wit na 33—29, 38—33 en 42—38 weer gelegenheid tot afruilen zou krijgen.

33. 39—34 10—14.
 34. 30—25 6—11.
 35. 34—30 23—28.
 36. 43—39 18—23!

Diagram No. 48.

Stand na den 36en zet van Zwart.

Een belangrijke zet, deze laatste van Zwart. Wit heeft nog slechts enkele speelbare zetten. Zwart's spel is er nu op berekend, Wit te beletten, het stuk op 38 op te spelen.

	Wit.	Zwart.
37.	39—34	28×39.
38.	34×43	23—29.
- Zie de vorige opmerking.
39.	43—39	13—18.
40.	45—40	18—23.
41.	40—34	—

Een variant. (Merk op dat Wit door 39—34 zichzelf zou vastzetten).

	Wit.	Zwart.
b.v.:		
41.	39—33	12—18.
42.	33×24	14—20.
43.	25×14	9×29.
44.	40—34 (gedwongen)	29×40.
45.	35×44	23—29.
- En eventueel 18—23 en 23—28.

Wit speelde dus:

	Wit.	Zwart.
41.	(40—34)	29×40.
42.	35×44	15—20.

Rekent thans ook af met Wit's korten vleugel.

43. 39—34.

Wit tracht met 34—29 uit te ruilen, hetgeen Zwart belet met:

43.	—	14—19.
44.	25×14	9×20.
45.	30—25	20—24.
46.	38—33	3—9.
47.	42—38	9—14.

Dwingt nu tot:

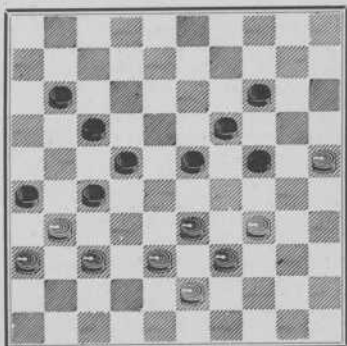
48. 44—39 12—17.

Zwart leidt een damzet in, waaraan Wit niet meer kan ontkomen.

49. 48—43 —

Diagram No. 49.

Stand na den 49en zet van Wit.

Toch moet Zwart oppassen. Wanneer hij niet de beste zetten speelt wordt de partij nog remise.

Eenige varianten:

(Zie diagram No. 49).

	Wit.	Zwart.
49.	(48—43)	17—21?
50.	34—29	23×34.
51.	39×30	24×35.
52.	33—28	22×42.
53.	31×22	42×31.
54.	36×7	—

Met een remise-stand.

(Zie diagram No. 49).

	Wit.	Zwart.
49.	(48—43)	11—16.
50.	34—29	23×34.
51.	39×30	24×35.
52.	43—39	19—23 (A. B.)
53.	39—34	17—21 (C. D.)
54.	33—29	35—40.
55.	29×18	22×13.
56.	34×45*	27—32.
57.	38×27	21×41.
58.	36×47	26×37.
59.	45—40	13—19.

Zwart wint.

	Wit.	Zwart.
56.	31×22	40×29.
57.	36—31	21—27.
58.	22—17	27×36.
59.	17—12	13—18.
60.	12×34	26—31.
61.	37×26	36—41.

Zwart wint.

	Wit.	Zwart.
53.	—	23—28.
54.	37—32	28×30.
55.	32×12	26×37.
56.	25×34	27—32.

Met remise-stand.

	Wit.	Zwart.
53.	—	35—40.
54.	34×45	23—28.
	37—32	28×37?

Hierna zou Zwart nog na Wit 42—37 slecht spel krijgen.

(B).

	Wit.	Zwart.
52.	—	17—21.
53.	33—29!	—

(A.)

	Wit.	Zwart.
52.	—	19—24.
53.	34—29!	—

Zooals Zwart in de partij speelde zijn er dus minder moeilijkheden te overwinnen.

Er werd verder gespeeld:

(Zie diagram No. 49).

	Wit.	Zwart.
49.	(48—43)	23—29!
50.	34×23	19×28.
51.	37—32 (gedwongen)	28×37.
52.	31×42	24—30.

Deze zet werd gespeeld om te voorkomen, dat Wit — zij het ook met schijfverlies — de dam weder afneemt.

Toch was dit offer niet bepaald noodig, zooals onderstaande variant aantoon.

52.	(31×42)	22—28.
53.	33×31	26×48.
54.	39—34	48×30.
55.	25×34	17—22.
56.	38—33	14—20!
57.	36—31	11—17!
58.	31—26	20—25!
59.	34—29	22—27.
60.	29×20	25×14.

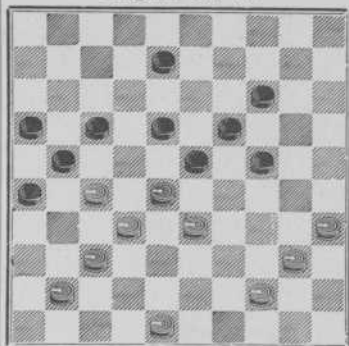
En Zwart wint.

't Is slechts één zet korter dan in de partij werd gespeeld.

Er volgde dus:

	Wit.	Zwart.
52.	—	(24—30).
53.	25×34	22—28.
54.	33×31	26×48.

Diagram No. 50.

Zwart speelde in deze positie 23—29, meenende, dat Wit nu gedwongen was den volgenden damslag te nemen:

Wit.	Zwart.
1. —	23—29.
2. 48—43	29×49.
3. 28—22*)	34×28.
4. 32×3	21×32.

En hoe Wit ook slaat, steeds is deze zijn dam kwijt.

(*)

Beter ware hier, eerst nog 35—30 te spelen.

Wit won echter als volgt de partij.

Wit.	Zwart.
1. —	23—29.
2. 40—34	29×49.
3. 48—43	49×29.
4. 35—30	24×35.
5. 28—23	19×28.
6. 32×3	21×32.
7. 3×12	16—21.
8. 12—18	—

55. 34—30 48—37.
 56. 30—24 37—28.
 57. 39—34 —

Aardig, als Zwart nu 28—39 speelt volgt er: Wit 34—30 en Zwart mag niet met 39×25 slaan, daar Wit door 24—20, Zwart 25×48 en Wit 20×9 remise maakt. Zwart moet dus met 39×48 slaan en Wit speelt 30—25 met dreiging 24—20 enz.

57. — 28—44.

Zwart dreigt 44—35 te spelen, hetgeen Wit voorkomt met:

58. 38—32 —

Daar nu op Zwart 44—35 zou volgen Wit 32—27.

58. — 17—22.

59. 36—31 44—39.

60. 32—27 44×2.

61. 27×18 2—7.

En Wit gaf de partij gewonnen.

Uit deze twee partijen kan men zien, dat hoewel bij het beste tegenspel Zwart mogelijk door het toepassen van de variant-De Haas aan eenig nadeel niet ontkomt, Wit eveneens vele moeilijkheden te overwinnen heeft. De variant is gewaagd, doch geeft aanleiding tot zeer levendige partijen. En... mooi spel is dikwijls méér dan sterk spel; gaat het er dan mee te samen dan komt eerst recht de fraaie grondslag van het damspel tot uiting.

Wij eindigen met een mooie combinatie, welke met een kleine wijziging van de positie in een onzer partijen is voorgekomen.

NASCHRIFT.

Wij hebben gemeend in dit werkje den beginners een handleiding te kunnen geven, die hen in staat zal stellen, in korten tijd vele moeilijkheden, die zich in de eerste periode van beoefening van het damspel voordoen te overwinnen.

Na een geleidelijke opklimming in de practische voorbeelden, waarbij zooveel mogelijk naast volledigheid, een logische volgorde in de keuze van demonstratie materiaal werd betracht, zijn wij hierbij overgegaan tot het spel zelve, zooals zich dat in de werkelijke partij voordoet.

Niet in elke positie is een slag mogelijk en zoo is het o. i. dan ook verkeerd zich uitsluitend tot de populaire slag-verwickelingen te bepalen.

Een eerste begin van het diepere, minder aanschouwelijke positieospel, waarvan een — zij het uit den aard der zaak ook elementaire — kennis, allereerst noodzakelijk is, vindt men in de verhandeling over bijzondere standen als de Hoogland-variant e. d. Het streng dogmatische, dat alle theorie aankleeft, is hierbij zorgvuldig vermeden. Het voor- en nadeel in deze posities is op de „brandpunten” aangetoond, ruimte gelaten tot eigen initiatief.

Zoo hopen wij den beginner te hebben gegeven een werkje, waarin hij op de vele vragen welke zich bij de beoefening van het damspel zullen voordoen, een passend antwoord zal vinden.

Mochten wij dit doel hebben bereikt — en de talrijke verzoeken om inlichtingen, die ons nog vóór de verschijning van verschillende zijden bereikten, bewijzen, dat er een levendige belangstelling bestaat voor ons streven en men begrijpt, dat er iets nieuws verschijnen móét — dan hebben wij gegeven, wat na de groote toename van het aantal spelbeoefenaars in de laatste jaren noodzakelijk was: het noodige, ontdaan van alle franje.

Tenslotte, het volmaakte is ook op damgebied niet te benaderen en voor opmerkingen en wenken van bevoegde zijde houden wij ons aanbevolen.

A. K. W. DAMME.
